

CONSILIUM

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
PEASEKRETARIAA

ET

2008

Nõukogu aastaaruanne
Euroopa Parlamendile
ÜVJP peamiste aspektide
ja põhiliste
valikuvõimaluste kohta

ÜVJP

2008

Nõukogu aastaaruanne
Euroopa Parlamendile ÜVJP
peamiste aspektide ja põhiliste
valikuvõimaluste kohta

ÜVJP

Euroopa Liidu kohta on võimalik saada lisateavet internetist. Teabele pääseb ligi Euroopa serveri kaudu (www.europa.eu).

Katalogiseerimisandmed on käesoleva väljaande lõpus.

ISBN 978-92-824-2449-0

ISSN 1831-1113

DOI 10.2860/22582

© Euroopa ühendused, 2009

Reprodutseerimine on lubatud tingimusel, et viidatakse algallikale.

Printed in Belgium

SISUKORD

EESSÕNA	5
I OSA: TAGASIVAADE AASTALE 2008	7
A. TOIMETULEK OHTUDE JA ÜLEMAAILMSETE VÄLJAKUTSETEGA.....	7
Massihävitusrelvade levik	7
Terrorism.....	9
Piirkondlikud konfliktid ja ebakindlad olukorrad.....	10
Energiajulgeolek	12
Kliimamuutused ja julgeolek.....	13
B. STABIILSUSE SUURENDAMINE EUROOPAS JA MUJAL MAAILMAS	14
Euroopa stabiilsuse tagajana	14
Parem koostöö naaberpiirkondadega.....	16
Kriiside ja külmutatud konfliktide lahendamine naabruskonnas.....	16
C . TÕHUSAMA MITMEPOOLSUSEL PÕHINEVA KORRA TOETAMINE	18
Tegevus mitmepoolsetes raamistiketes	18
ÜRO	18
NATO	19
OSCE	19
Euroopa Nõukogu	20
Muud rahvusvahelised koordineerimismehhanismid	20
Demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte edendamine	20
Inimõigused ja soolise võrdsuslikkuse süvalaiendamine.....	21
Inimõigused ÜVJP raames	21
Inimõigused EJKP raames	22
Võitlus karistamatuse vastu	23
D. PARTNERLUSSUHETE EDENDAMINE KOGU MAAILMAS	24
Suhete tugevdamine strateegiliste partneritega.....	24
Ameerika Ühendriigid	24
Venemaa Föderatsioon.....	24
Hiina	25
India	26
Brasiilia.....	26
Jaapan.....	27
Kanada.....	27
Piirkondliku isevastutuse tugevdamine	27
Piirkondlikud organisatsioonid ja piirkondlik koostöö.....	28
Aafrika	28
Aasia	29
Kesk-Aasia ja Musta mere piirkond	30
Pärsia laht ja Vahemere piirkond.....	31
Lääne-Balkani riigid	31
Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riigid	31
Piirkondlikud jõud	32

E.	SUUREM TÕHUSUS, SUUTLIKKUS JA ÜHTSUS	33
	Konfliktide ennetamine.....	33
	EJKP konsolideerimine	33
	Tsiviil- ja sõjalised võimed.....	33
	Tsiviilvõimed	34
	Sõjalised võimed.....	34
	Koolitus ja õppused.....	35
	Rahastamine	36
	EJKP mitmekesistamine.....	37
	Erinevad ülesanded	37
	Julgeolekusektori reform.....	37
	Õigusriigi põhimõtted	37
	Rahujärelevalve	38
	Tsiviilelanike kaitse	38
	Erinevad töövahendid	39
	Suurem sidusus ja tõhusus	39
	Reageerimise tõhusus	39
	Sidus reageerimine	40
	Koostöö kolmandate riikidega.....	41
II OSA – VÄLJAVAATED AASTAL 2009.....		42
	Legal acts in the CFSP area	46
	Appearances by representatives of the Council before EP	66
	ÜVJP 2008. aasta eelarve – kulukohustuste assigneeringud.....	76

EESSÕNA

Nõukogu hindab kõrgelt Euroopa Parlamendi (EP) suurt huvi Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) vastu. Kindel ja ühtne ÜVJP, mis jõuab Euroopa kodanikeni läbipaistvalt ja veelgi nähtavamalt ning millel on Euroopa kodanike toetus, aitab kaasa ELi õiguspärasusele ja tugevama Euroopa identiteedi kujunemisele. Euroopa Parlamendi tegevus selles valdkonnas, milles nõukogu ja Euroopa Parlament jagavad mitmeid ühiseid huve ja eesmärke, on oluline ELi maine kujundamisel väljaspool tema piire ja eelkõige ELi kodanike silmis. Selles on jätkuvalt oma osa peasekretäri / kõrge esindaja parlamentaarsete küsimuste isikliku esindaja püüdlustel pidada sidet eespool nimetatud institutsioonide vahel kui ka riikide parlamentidega.

Euroopa Liidu lepingu artikli 21 raames konsulteeris eesistujariik Euroopa Parlamendiga ÜVJP peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste osas. Lisaks on nõukogu näinud ette erinevaid viise, kuidas hoida Euroopa Parlamenti kursis ÜVJP arengutega ja temaga neis küsimustes konsulteerida¹. See hõlmab käesolevat nõukogu iga-aastast dokumenti ÜVJP peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta², mis esitatakse Euroopa Parlamendile eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe G jao punkti 43 alusel (ÜVJP aruanne)³.

Nõukogu poolt ja nõukogus tehtavat tööd toetas 2008. aastal Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise läbivaatamise protsess⁴.

---

¹ Vt I lisa loetelu nõukogu esindajate esinemise kohta Euroopa Parlamendis ÜVJP/EJKP valdkonnas 2008. aastal (vrd nõukogu dok 8855/09).

² Nimetatud aruandes esitatakse üksnes ÜVJP tegevuste kirjeldus. Kui see on tegevusest põhjaliku ülevaate andmiseks asjakohane ja vajalik, viidatakse Euroopa Liidu lepingu V jaotise reguleerimisalast väljajäävatele meetmetele.

³ Aruanne täiendab Euroopa Liidu lepingu artikli 4 alusel Euroopa Parlamendile esitatava Euroopa Liidu edusamme käsitleva aastaaruande välissuhete peatükki. Artikli 4 alusel esitatav aruanne hõlmab seega ELi välissuhete üldisi prioriteete, mida väljendavad näiteks Euroopa Ülemkogu järeldused.

⁴ Euroopa Ülemkogu poolt 12. detsembril 2003 vastu võetud „Euroopa julgeolekustrateegia” ning selles esitatud ja Euroopa Ülemkogu poolt 11.–12. detsembril 2008 kinnitatud analüüs „Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruanne” (mõlemad on kättesaadavad aadressil <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=266&lang=et>).

See töö meie erinevad üksiktegevused põhiteemade kaupa kokku ja keskendas need peamistele väljakutsetele, mis jäävad tulevastel aastatel ELi üleilmsete põhimõtete hulgas esiplaanile.

Euroopa julgeolekustrateegia lähenemisviisis on laiaulatuslik ja strateegia on endiselt täiesti asjakohane ning seda on nüüdseks toetatud Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandega⁵. Nimetatud kaks dokumenti lõid raamistiku ELi välis- ja julgeolekupoliitika tegevuskava edaspidiseks edendamiseks.

Käesolev ühise välis- ja julgeolekupoliitika aruanne rajaneb Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandel nii vormi kui sisu poolest. Sellest tulenevalt ja kooskõlas EP ettepanekutega⁶ on käesoleva aruande puhul kasutatud strateegilisemat, teemadel põhinevat ja ühtsemat lähenemisviisi kui eelmiste aastate ÜVJP aruannetes. Selles ei püüta täielikult loetleda kõiki nõukogu tegevusi 2008. aastal⁷. Pigem tuuakse käesolevas ÜVJP aruandes esile ELi välispoliitika peamisi aspekte ja põhilisi valikuvõimalusi, esitades välispoliitika areenilt valitud näiteid. Viited ÜVJP küsimusi käsitlevatele EP resolutsioonidele ja analüütilised märkused nende kohta rõhutavad EP ja nõukogu töö ühenduvust.

ELi ülemaailmne roll rahvusvahelistes arengutes põhineb tema käsutuses olevatel unikaalsetel vahenditel. ÜVJP/EJKP valdkonnas on oluline roll ELi eriesindajatel ning EJKP missioonidel ja operatsioonidel.

2008. aastal oli EL poliitilisel tasandil aktiivselt esindatud olulistest riikides ja piirkondades kaheteistkümne volituse alusel tegutseva üheteistkümne ELi eriesindajaga, kes on ELi ja tema poliitikate „hääleks” ja „näoks”⁸. Viidi läbi kolmteist EJKP missiooni ja operatsiooni – kolm sõjalist operatsiooni ja kümme tsiviilmissiooni – kolmel kontinendil, nendele lisandus 2008. aastal üks uus sõjaline operatsioon ja neli uut tsiviilmissiooni⁹. Aruandes käsitletakse nende panust ÜVJP eesmärkide ja prioriteetide edendamisse laiemas poliitilises kontekstis.

---

⁵ Euroopa Parlament ja riiklikud parlamendid olid läbivaatamisprotsessi tihedalt kaasatud. Peasekretär / kõrge esindaja osales mitmel korral Euroopa Parlamendiga peetavates aruteludes (nt väliskomisjon septembris ja novembris), nõukogu peasekretariaadi poliitikaosakonna direktor osales julgeoleku- ja kaitseküsimuste allkomisjoni (SEDE) töös ning tal olid Euroopa Parlamendi liikmetega kahepoolsed kohtumised. Euroopa Parlamendi resolutsioonid on olnud kasulik kogu protsessi jooksul. Euroopa Parlament võttis 5. juunil 2008 vastu resolutsiooni Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP rakendamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0255) ja 19. veebruaril 2009 resolutsiooni Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP kohta (EP dok P6_TA(2009)0075).

⁶ Saryusz-Wolsky aruande põhjal võttis Euroopa Parlament 19. veebruaril 2009 vastu resolutsiooni nõukogu 2007. aasta aruande kohta Euroopa Parlamendile ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta (EP dok P6_TA(2009)0074).

⁷ ÜVJP vahendite täielik loetelu (nt deklaratsioonid, demaršid, poliitilise dialoogi kohtumised) avaldatakse kord aastas eraldi dokumendina. See ja muu ÜVJP alane teave on kättesaadav nõukogu veebisaidil (<http://consilium.europa.eu>), kus leidub ka nõukogu dokumentide avalik register, mis on kasulik käesolevas aruandes ja muudes dokumentides viidatud dokumentidele juurdepääsuks. Lõpetuseks juhitakse tähelepanu ÜVJP rahastamist (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/fin/index.htm) ja ÜVJP piiravaid meetmeid (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/index.htm) käsitlevale Euroopa Komisjoni veebisaidile.

⁸ Vt nõukogu sekretariaadi teabelehte „ELi eriesindajad – ELi esindamine maailma eri paigus peamistes poliitikavaldkondades” (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/090112_FACTSHEET_January09.pdf)

⁹ Vt „Euroopa Liidu missioonide ja operatsioonide ülevaade – aprill 2009” (<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/map-ENApril09.pdf>)

I OSA: TAGASIVAADE AASTALE 2008

A. TOIMETULEK OHTUDE JA ÜLEMAAILMSETE VÄLJAKUTSETEGA

Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes tunnistatakse, et tänapäeva kiirelt muutuv maailmas on Euroopa julgeolekustrateegias määratletud ohud ja ülemaailmsed väljakutsed muutunud üha keerulisemaks ja omavahel seotuks. Seetõttu jätkas nõukogu 2008. aastal veelgi oma kestvaid püüdlusi võidelda relvade leviku ja terrorismiga ning paremini käsitleda kliimamuutusest tulenevaid julgeolekuaspekte ja energiavarustusküsimusi. Piirkondlikest konfliktidest ja ebakindlatest riikidest tulenevad ohud, sealhulgas piraatlus, ning majanduskriisid vajasid mitmetahulist reageerimist, et käsitleda konflikti ja julgeoleku puudumise algpõhjusi ning püüda saavutada püsivat stabiilsust.

Massihävitusrelvade levik

Seistes silmitsi üha suurema massihävitusrelvade leviku ohuga oli Euroopa Liit mitmepoolsetel foorumitel massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia alusel väga aktiivne¹⁰. EL oli samuti Iraani tuumaprogrammi käsitlevate rahvusvaheliste jõupingutuste esirinnas. Tööd jätkati väike- ja kergrelvade, muude tavarelvade ja relvaembargo küsimustes¹¹.

Dokumendis „Euroopa Liidu uued tegevussuunad massihävitusrelvade ja nende kandesüsteemide leviku vastases võitluses“¹² esitatakse massihävitusrelvade leviku vastase strateegia edasise rakendamise peamised kavandatavad eesmärgid (ajakohastatud riski- ja ohuhinnang, teadlikkuse tõstmine, teadmiste ja oskusteabe mittemateriaalsel kujul edasiandmise vastane võitlus, massihävitusrelvade leviku ja levitamise rahastamise tõkestamine, sanktsioonid, koostöö intensiivistamine kolmandate riikide ning asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega).

EL jätkas samuti massihävitusrelvade leviku tõkestamise integreerimist lepingulistesse suhetesse kolmandate riikidega: massihävitusrelvade leviku tõkestamise klausel lisati Süüriaga sõlmitavasse assotsiatsioonilepingusse, massihävitusrelvade leviku tõkestamise klausli osas tehti edusamme Hiina, Andide Ühenduse, Kesk-Ameerika riikide, Tai ja Vietnamiga ning alustati läbirääkimisi selle lisamiseks Lõuna-Korea ja Liibüaga sõlmitavatesse raamlepingutesse.

2008. aastal jätkati tööd, et leida läbirääkimiste teel Iraani tuumaküsimusele lahendus kahe-suunalise poliitika alusel, ühendades surve avaldamise, sealhulgas sanktsioonide kaudu¹³, stiimulitega. Vaatamata sellele, et Iraan ei teinud konstruktiivset koostööd rahvusvaheliste mehhanismidega, püüdis EL jätkuvalt saavutada

¹⁰ Vt nõukogu 8.–9. detsembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 17172/08) ja „Iga kuue kuu tagant koostatav eduaruanne massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise kohta (2008/II)“ (nõukogu dok 17184/08).

¹¹ Euroopa Parlament võttis 20. novembril 2008 vastu resolutsiooni kassetilahingumooni konventsiooni kohta (EP dok P6_TA(2008)0565).

¹² Vt nõukogu dok 17172/08.

¹³ Eelkõige ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1803 rakendamine ning nende täiendavate isikute/üksuste loetelude ajakohastamine, kelle suhtes kohaldatakse viisakeeldu ja varade külmutamist.

läbirääkimiste teel lahenduse. Peasekretäri / kõrge esindaja uuendatud Hiina, Prantsusmaa, Saksamaa, Venemaa Föderatsiooni, Ühendkuningriigi ja USA nimel tehtud pakkumise (juuni 2008) põhjal jätkati läbirääkimiste korda ja viise käsitlevate ettepanekute, eelkõige lähenemisviisi „külmutamine külmutamise eest” arutamist. ELi eesmärk on luua Iraaniga kindlustundel ja koostööl põhinevad pikaajalised suhted. See sõltub edusammudest kõikides muret tekitavates küsimustes, mille hulka kuulub eelkõige tuumaküsimus, kuid samuti terrorism ning Iraani lähenemisviisi Lähis-Ida rahuprotsessile, piirkondlikele küsimustele ja inimõigustele¹⁴.

Korea poolsaare osas on EL korduvalt väljendanud tugevat toetust kuuepoolsetele kõnelustele ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1718 täielikule rakendamisel ning on toetanud Lõuna- ja Põhja-Korea vahelist leppimist ning samuti piirkondlikku stabiilsust ja poolsaare tuumarelvavabaks muutmist. Ehkki endiselt ollakse mures KRDV massihävitussuure levitamise alase välistegevuse pärast, tervitas EL lepingu sõlmimist USA ja KRDV vahel (oktoober 2008). EL tuletas samal ajal meelde, et rahvusvahelise üldsuse eesmärgi kohaselt peaks KRDV kõikidest tuumarelvadest ja olemasolevatest tuumaprogrammidest täielikult, kontrollitavalt ja pöördumatult loobuma. Selle toetuseks andis EL abi IAEA järelevalve rahastamiseks KRDVs.

Euroopa Liit jätkas 2008. aastal teatavate tavarelvade kasutamist käsitleva ÜRO konventsiooni ja selle lisaprotokollide¹⁵ ülemaailmse kohaldamise edendamist ning väike- ja kergrelvade küsimuse tõstatamist rahvusvahelistel foorumitel ja poliitilises dialoogis kolmandate riikidega¹⁶. Muu hulgas toetas EL rahaliselt ja poliitiliselt mitmeid seonduvaid seminare¹⁷. Nõukogu leppis 2008. aasta detsembris kokku väike- ja kergrelvi käsitleva punkti lisamise kohta ELi ja kolmandate riikide vahelistesse lepingutesse. Nõukogu võttis samuti vastu ühismeetme jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni rakendamise toetamiseks¹⁸.

Ühise seisukoha, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (detsember 2008)¹⁹, vastuvõtmine tähistas Euroopa Liidu relvaekspordi toimeisjuhendi läbivaatamise lõpuleviimist. Seega on liikmesriigid taas kord näidanud oma otsustavust tõkestada sellise sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi, mida võidakse kasutada ebasoovitaval otstarbel, näiteks siserepressioonideks või rahvusvaheliseks agressiooniks, või mis põhjustaks piirkondlikku ebastabiilsust.

¹⁴ Euroopa Parlament võttis 31. jaanuaril 2008 vastu resolutsiooni Iraani kohta (EP dok P6_TA(2008)0031).

¹⁵ ÜRO korraldas võõrustajariikide, ELi eesistujariigi ja peasekretäri / kõrge esindaja isikliku esindaja (massihävitussuure leviku tõkestamise alal) büroo abiga kuus piirkondlikku seminari.

¹⁶ Vt „Kuues eduaruanne väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastase võitluse ELi strateegia rakendamise kohta – (2008/II)”, mille nõukogu kinnitas 8.–9. detsembril 2008 (nõukogu dok 17180/08).

¹⁷ Kolm piirkondlikku seminari toimus eesmärgiga edendada riikidel ebaseaduslike väike- ja kergrelvade õigeaegset ja usaldusväärset tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldavat rahvusvahelist vahendit. Kaheaastase programmi „Konfliktienetus praktikas” raames toimus seminar (mille korraldasid Madariaga fond (Euroopa Kolledž), Folke Bernadotte akadeemia algatus, Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik ning Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat ja Euroopa Rahutagamise Kontaktbüroo), kus arutati, kuidas väike- ja kergrelvade salakaubavedu mõjutab rahu ja stabiilsust, keskendudes Aafrikale.

¹⁸ Nõukogu 23. juuni 2008. aasta ühismeetme 2008/487/ÜVJP (ELT L 165, 26.6. 2008, lk 41–44).

¹⁹ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99–103).

Muud arengud, nagu toimumisjuhendi kohaldamine kaheksa ELi mitte kuuluva riigi poolt²⁰, koordineeritud teavitustegevus²¹ ja sõjaliste kaupade ühise ELi nimekirja ajakohastamine 2008. aasta aprillis²² tugevdavad veelgi toimumisjuhendi kui kõige igakülgsema rahvusvahelise relvaekspordi kontrollikorra rakendamist²³.

Terrorism

Terrorism oli ELile jätkuvalt peamiseks ülemaailmseks julgeolekuohuks ja oluliseks väljakutseks, mis puudutab otseselt Euroopa kodanike elu ja julgeolekut, eelkõige kuna riikides endis tekkinud rühmitistel on Euroopas üha suurem roll. Kooskõlas Euroopa julgeolekustrateegia ja terrorismivastase võitluse strateegiaga juhendus nõukogu selles valdkonnas tehtavas töös, sealhulgas ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori poolt juhitud töös, jätkuvalt põhimõttest, et tõhusad terrorismivastased meetmed ja inimõiguste kaitse, põhiõigused ja õigusriik on üksteist täiendavad ja vastastikku tugevdavad eesmärgid²⁴.

Kuna terrorism on ülemaailmne väljakutse, mis vajab ülemaailmseid lahendusi, jätkas EL ÜRO kui ainsa üldise terrorismivastase koostöö foorumi toetamist, kutsudes üles rakendama kõiki asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, 16 terrorismivastast võitlust käsitlevat ÜRO konventsiooni ja protokollid ning ülemaailmset ÜRO terrorismivastast strateegiat. 2008. aastal jätkus tihe terrorismivastane koostöö USAga ELi ja USA vahelise rahvusvahelise õiguse ja terrorismivastast võitlust käsitleva dialoogi ning terrorismi rahastamise vastast võitlust ja eelkõige finantssanktsioone käsitleva dialoogi kaudu. Leidis aset ELi – Pärsia lahe koostöönõukogu korrapärane terrorismi rahastamise alane seminar. Jätkus koostöö terrorismivastase võitluse valdkonnas Kanada, Venemaa, Iisraeli, Egiptuse ja Türgiga.

Pandi alus edasisele koostööle India, Pakistani, Maroko, Alžeeria, Aafrika Liidu ja Saheli piirkonnaga. Endiselt oli murettekitav Iraani piirkondlik roll nimetatud küsimustes, eelkõige seoses Iraagi, Liibanoni ja Palestiina ning samuti Afganistaniga. Vaatamata mõningatele edusammudele on samuti mureallikaks Süüria sellealane tegevus.

2008. aastal tõsteti erinevates inimõiguste alastes dialoogides ja konsultatsioonides esile terrorismivastase võitluse inimõigusi puudutavad aspekte ja EL kasutas võimalust rõhutada oma partneritele vajadust muuta õigusriigi põhimõtte terrorismivastase võitluse strateegiate aluspõhimõtteks.

²⁰ Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Island, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Kanada, Montenegro, Norra ja Serbia.
²¹ Vt nõukogu 17. märtsi 2008. aasta ühismeedet 2008/230/ÜVJP (ELT L 75, 17.3.2008, lk 81–85). Vt aruannete kohta nõukogu dok 9625/08 ja 5195/09.

²² Vt ELT C 98, 18.4.2008.

²³ Euroopa Parlament võttis 22. mail 2008 vastu resolutsiooni (vaesestatud) uraani sisaldavate relvade ja nende mõju kohta inimeste tervisele ja keskkonnale – nende relvade kasutamise ülemaailmse keelustamise suunas (EP dok P6_TA(2008)0233) ja 4. detsembril 2008 resolutsiooni Euroopa Liidu relvaekspordi toimumisjuhendi kohta (P6_TA(2008)0580).

²⁴ Euroopa Parlament võttis 23. septembril 2008 vastu resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu raamotsus, millega muudetakse raamotsust 2002/475/JSK terrorismivastaste võitluse kohta (EP dok P6_TA(2008)0435).

Piirkondlikud konfliktid ja ebakindlad olukorrad

Kuna ELi välis- ja julgeolekuhuve mõjutavate väljakutsete hulk suureneb, ei ole väljakutsete eraldi käsitlemise korral võimalik leida püsivaid lahendusi. Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes tunnustatakse, et riigi ebakindlus või riigiparaadi nõrkus põhjustab süstemaatiliselt selliseid riske nagu organiseeritud kuritegevus, ebaseaduslik sisseränne ja viimasel ajal ka piraatlus. Tänapäeva üha suuremal määral omavahel seotud maailmas omandab piirkondlik mõõde konflikti dünaamika tegurina üha suurema tähtsuse. Nimetatud kaalutluste põhjal on võetud piirkondlike konfliktide suhtes terviklik lähenemisviis, millega püütakse ebakindlate riikide käsitlemiseks leida sünergiaid ühenduse ning ÜVJP / Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) vahendite vahel.

Araabia-lisraeli konflikt üldiselt ja eriti lisraeli-Palestiina konflikt on endiselt olulised ebastabiilsuse tegurid meie vahetus naabruses. EL jätkas tööd kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse saavutamiseks, mille peamine eesmärk on luua Palestiina riik. See hõlmab EJKP missioonide (ELi piirihaldamise abimissioon EUBAM Rafah ja ELi politseimissioon Palestiina aladel EUPOL COPPS) lähetamist Palestiina aladele. EUPOL COPPS oli jätkuvalt ELi ja rahvusvahelise üldsuse peamine kanal, mille abil toetada Palestiina omavalitsust vastutuse võtmisel julgeoleku ja avaliku korra tagamise eest.

Pärast Gaza konflikti, mis puhkes 2008. aasta viimastel päevadel, tugevdati Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni Rafahi piiriületuspunktis (EUBAM Rafah), et olla valmis lühikese etteteatamise järel taaskäivitama missiooni, kuna piiriületuspunkti toimimine on osa rahudünaamikast²⁵.

EL suurendas 2008. aastal oma diplomaatilist osalemist Afganistanis, sealhulgas Afganistani määratud ELi eriesindaja töö kaudu^{26,27}. EP andis omalt poolt kasuliku panuse oma resolutsioonides, mis käsitlevad Perwiz Kambakhshi inimõiguselast juhtumit²⁸ ning peamised väljakutseid ELile ja rahvusvahelisele üldsusele Afganistanis²⁹. Otsus kahekordistada ELi politseimissiooni Afganistanis (EUPOL Afganistan) isikkoosseisu tähendab konkreetset reformi ja sellega toetatakse Afgaani valitsemistava stabiliseerimise eesmärgil võetud poliitilisi kohustusi. Ent nagu on rõhutatud ka Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes, ei too need jõupingutused edu ilma Afganistani igakülgse osaluseta ja toetuseta naaberriikidelt. EL on üha enam veendunud, et Pakistani probleeme lahendamata ei ole Afganistani suhtes võimalik leida lahendust.

²⁵ Euroopa Parlament võttis 2008. aastal vastu järgmised Lähis-Ida puudutavad resolutsioonid:
– 21. veebruari 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Gaza sektoris (EP dok P6_TA(2008)0064)
– 13. märtsi 2008. aasta resolutsioon Euroopa Liidu rolli kohta Iraagis (EP dok P6_TA(2008)0100)
– 22. mai 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Liibanonis (EP dok P6_TA(2008)0228)
– 4. septembri 2008. aasta resolutsioon Palestiina vangide olukorra kohta lisraeli vanglates (EP dok P6_TA(2008)0404)
– 20. novembri 2008. aasta resolutsioon al-Kurdi perekonna juhtumi kohta (EP dok P6_TA(2008)0571)
– 17. jaanuari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon olukorra kohta Egiptuses (EP dok P6_TA(2008)0023)
²⁶ Vt 24. juuli 2008. aasta ühismeede 2008/612/ÜVJP (ELT L 197, 25.7.2008, lk 60–62).

²⁷ Vt ELi ja Afganistani välisministrite kolmik (veebruar 2008), peasekretäri / kõrge esindaja kohtumine Kabulis kohalike kesksete otsustajate ja rahvusvaheliste juhtivate isikutega (aprill 2008), uue siseministri visiit Brüsselisse (detsember 2008) ja nõukogu regulaarsed poliitilised sõnumid, muu hulgas uute nõukogu järelduste vastuvõtmine (märts, aprill ja mai 2008, vastavalt EUPOL Afganistani, uimastivastast võitlust ja Pariisi konverentsi käsitlevad järeldused).

²⁸ Euroopa Parlament võttis 13. märtsil 2008 vastu inimõigustealase resolutsiooni Afgaani ajakirjaniku Perwiz Kambakhshi juhtumi kohta (EP dok P6_TA(2008)0106).

²⁹ Euroopa Parlament võttis 8. juulil 2008 vastu resolutsiooni Afganistani stabiliseerimise kohta: väljakutsed ELile ja rahvusvahelisele üldsusele (EP dok P6_TA(2008)0337).

Ning arvestades India olulist piirkondlikku rolli ning heade India ja Pakistani vaheliste suhete tähtsust, tähendab see ka India kaasamist. Samuti on oluline roll teistel naaberriikidel. Nimetatud hinnang on 2008. aastal olnud pidevalt ELi analüüsi ja sõnumite osa. ELi arvates on India ja Pakistani vaheliste suhete parandamisel otseselt positiivne mõju olukorrale Afganistanis.

Geograafilised riikide ebakindluse ja konflikti ülekandumise mõjud Aafrikas toovad esile vajaduse piiriüleste seoste järele konfliktidünaamikale lähenemisel Sudaanis/Darfuris ja Ida-Aafrika järvede piirkonnas. Nõukogu jagab EP hinnangut, et käimasolevale konfliktile Sudaanis/Darfuris püsiva lahenduse saavutamiseks on vaja käsitleda konflikti algpõhjuseid nii Sudaanis kui ka Tšaadis³⁰. Vastuseks julgeoleku- ja humanitaarolukorra halvenemisele Darfuris, Ida-Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigi kirdeosas käivitati 2008. aasta märtsis kõnealuse piirkonna stabiliseerimisele kaasaitamiseks EJKP operatsioon (ELi sõjaline operatsioon Tšaadi Vabariigis ja Kesk-Aafrika Vabariigis (EUFOR Tchad/RCA)). ELi eriesindaja Sudaanis³¹ jätkas samuti sellega seoses ELi poliitiliste prioriteetide edendamist.

ELi konflikti lahendamise püüdlused Ida-Aafrika järvede piirkonnas jätkusid nelja rahuprotsessi toetamisega, sealhulgas Ida-Aafrika järvede piirkonda nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja aktiivse vahendustegevuse ja tunnistajarolli kaudu³². Kaks EJKP missiooni Kongo Demokraatlikus Vabariigis (julgeolekusektori reformide alase ELi nõustamis- ja abimissioon KDVs (EUSEC RD Congo) ja ELi politseimissioon KDVs (EUPOL DR Congo)) edendasid reforme politsei- ja julgeolekusektoris, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse, inimõiguste ja laste ning relvakonfliktide valdkonnas, käsitledes seega olulisi ebakindlat riiki ja piiriülest ebakindlust puudutavaid tegureid³³.

Kui Somaalia ranniku lähedal tekkis riigivõimu suurte lünkade tõttu piraatluse oht, võttis EL endale ambitsioonika ja innovatiivse ülesande käivitada³⁴ oma esimene EJKP mereoperatsioon³⁵. ELi sõjaline operatsioon, millega aidatakse tõkestada, ennetada ja ohjata piraatlusjuhtumeid ja relvastatud röövimist Somaalia ranniku lähedal (EU NAVFOR Somalia – operatsioon ATALANTA) toetab konkreetselt Somaalia ranniku lähedal aset leidvate piraatlusjuhtumite tõkestamist ja ohjamist ning sellega toetatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1814 (2008), 1816 (2008) ja 1838 (2008). Selleks teeb EL aktiivselt koostööd piirkondlike sidusrühmadega, eelkõige kinnipeetud kahtlustatavate isikute kohtu alla andmise eesmärgil üleandmise korra osas. Somaalia juhtum on ere näide läbikukkunud riigi paljudest piiriüledest tagajärgedest ning ehkki sellised algatused nagu EU NAVFOR Somalia – operatsioon ATALANTA saavad konkreetselt aidata mõne sellise mõju vastu võidelda, ei saa nad asendada laiaulatuslikke piirkondlikul tasandil võetavaid stabiliseerimismeetmeid³⁶.

³⁰ Euroopa Parlament võttis 24. aprilli 2008 vastu inimõiguste resolutsioon Tšaadi kohta (EP dok P6_TA(2008)0186).

³¹ Vt nõukogu 12. veebruari 2008. aasta otsust 2006/110/ÜVJP (ELT L 38, 13.2.2008, lk 28–31).

³² Vt 12. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/108/ÜVJP (ELT L 38, 13.2.2008, lk 22–25).

³³ Euroopa Parlament võttis sellega seoses vastu järgmised resolutsioonid:

– 17. jaanuari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja vägistamise kui sõjakuriteo kohta (EP dok P6_TA(2008)0022);

– 21. veebruari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Põhja-Kivu kohta (EP dok P6_TA(2008)0072);

– 22. mai 2008. inimõiguste resolutsioon kasvavate pingete kohta Burundis (EP dok P6_TA(2008)0240);

– 23. oktoobri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta: kokkupõrked Kongo DV idapoolsetel piirialadel (EP dok P6_TA(2008)0526);

– 20. novembri 2008. aasta resolutsioon Euroopa Liidu reageerimise kohta halvenevale olukorrale Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas (EP dok P6_TA(2008)0563).

³⁴ Vt nõukogu 8.–9. detsembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 16863/08).

³⁵ Nõukogu moodustas juba 2008. aasta septembris Brüsselis koordineerimisüksuse (EU NAVCO) mõne liikmesriigi poolt Somaalias ja Somaalia ranniku lähedal juhitavate seire- ja kaitseoperatsioonide toetamiseks. EU NAVCO üksuse ülesanded on üle antud EU NAVFORile.

³⁶ Euroopa Parlament võttis sellega seoses vastu järgmised resolutsioonid:

– 23. oktoobri 2008. aasta resolutsioon merepiraatluse kohta (EP dok P6_TA(2008)0519);

– 19. juuni 2008. aasta inimõiguste resolutsioon tsiviilisikute igapäevase täpimise kohta Somaalias (EP dok P6_TA(2008)0313);

– 20. novembri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Somaalia kohta (EP dok P6_TA(2008)0569).

Energiajulgeolek

Kooskõlas Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes ja EP³⁷ poolt väljendatud murega tõi 2008. aasta täiendavalt esile meie potentsiaalse ja tegeliku haavatavuse energia ja muude strateegiliste ressursisidena varustamise osas, kui esines pingeid seoses naaberriikide ja sellest tulenevalt ka ELi energiavarustusega. See tõi nii energiapoliitika sise- kui ka välismõõtmel puhul esiplaanile nõudmise kollektiivse vastutuse ja solidaarsuse järele, mida võetakse arvesse energiajulgeolekuga seotud väljakutsetele ELi poolt vastuse kavandamisel.

ÜVJP raamistikus integreeriti energiajulgeoleku aspektid piirkondlike strateegiate kaudu veelgi tihedamalt ELi kahepoolsetesse suhetesse partneritega. 2008. aasta detsembris nimetati ametisse peasekretäri / kõrge esindaja isiklik esindaja energia- ja välispoliitika küsimustes.

Vahemere piirkonnal on oluline potentsiaal ELi energiajulgeoleku edendamiseks mitte üksnes tavapärase energiaallikate, vaid ka taastuvate energiaallikate arendamise seisukohast. Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide energiaministrite kohtumisel (detsember 2007) kokku lepitud viieaastase tegevuskava rakendamise raames viidi läbi erinevaid algatusi. Lisaks jätkus Euroopa ja Mašriki koostöö gaasisektoris, elektriturude integreerimine Magribi maades, kolmepoolne energeetikaalane koostöö (sealhulgas projekt „Päikeseenergia rahu nimel“) Euroopa ühenduste, Iisraeli ja Palestiina omavalitsuse vahel ning Euroopa – Vahemere piirkonna energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostöö (Medreg). Vahemere Liidu tippkohtumisel (juuli 2008) kinnitati, et Vahemere päikeseenergia kava on Vahemere Liidu prioriteetne algatus.

Samuti on ELi Kesk-Aasia strateegias üheks prioriteetseks valdkonnaks energeetika ja transpordi vahelised seosed. 2008. aastal tihendas EL dialoogi Kesk-Aasia riikidega energiaküsimustes, sealhulgas eksporditeede mitmekesistamise küsimustes. Türkmenistaniga kirjutati alla vastastikuse energeetikaalase koostöö tihendamist käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum (mai 2008).

Oluline on tihedam energeetikaalane koostöö ELi ning Musta mere ja Kaspia mere piirkonna riikidega, sealhulgas Türgiga, eelkõige seoses tarneallikate ja tarneteede mitmekesistamise poliitikaga. ELi poliitilises dialoogis nimetatud riikidega käsitleti 2008. aastal pidevalt energiaküsimusi ning EL jätkas nendega koostööd eesmärgiga viia ellu energiatarne lõunakoridor, mis on ELi üks prioriteetne infrastruktuurimeede. EL ergutas Türgit, Ukrainat ja Moldova Vabariiki ühinema Euroopa energiaühendusega. Lisaks võttis EL meetmeid koostöö tugevdamiseks selliste tootjariikidega nagu Venemaa, Aserbaidžaan, Kasahstan, Türkmenistan ja Lähis-Ida riigid ning samuti selliste transiidiriikidega nagu Türgi, Gruusia ja Ukraina, et viia ellu infrastruktuuriprojekte, mille eesmärk on mitmekesistada energiatarnet Euroopasse.

---

³⁷ Vt Euroopa Parlamendi 5. juuni 2008. aasta resolutsioon Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP rakendamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0255) ja 19. veebruari 2009. aasta resolutsioon Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP kohta (EP dok P6_TA(2009)0075).

Kliimamuutused ja julgeolek

2003. aasta Euroopa julgeolekustrateegias juba mainiti kliimamuutuste mõju julgeolekule. Peasekretär / kõrge esindaja ja Euroopa Komisjon esitasid 2008. aasta märtsis Euroopa Ülemkogule aruande³⁸, milles kirjeldati, kuidas kliimamuutus võib olla ohu mitmekordistaja, kui äärmuslikumad ilmastikunähtused, sademete hulga ja põllukultuuride saagikuse vähenemine ning merepinna tõus teravdavad olemasolevaid pingeid nõrga riigiaparaadiga või ebakindlates riikides. See on kahekümne esimese sajandi uus oht, millel on humanitaar-, poliitilised ja julgeolekutagajärjed³⁹.

Peasekretär / kõrge esindaja esitas 2008. aasta detsembris nimetatud aruande järelmeetmetena täiendavaid soovitusi⁴⁰. Nendes uuriti üksikasjalikumalt Aafrikale, Lähis-Idale ja Kesk-Aasiale avalduvat mõju ning määratleti mitu meetet, mida EL võiks mõjudele reageerimiseks võtta, kasutades olemasolevaid mehhanisme, sealhulgas ELi ja Aafrika strateegiat ning Kesk-Aasia strateegiat, ning tugevdades kohalikku suutlikkust kõige rohkem ohustatud riikides.

Lisaks kõnealuste ja muude potentsiaalselt ohustatud piirkondade täiendavale analüüsimisele luuakse sellega alus nõukogu peasekretariaadi ja Euroopa Komisjoni rakendustegevusele. Soovitustes on samuti esitatud võimalused kliimamuutustegurite selgemaks kajastamiseks meie sisemises varajase hoiatamise süsteemis võimalikest ebastabiilsetest ja konfliktiolukordadest teatamisel ning nimetatud küsimusele suurema tähelepanu juhtimiseks enne rahvusvahelisi läbirääkimisi ülemaailmse kliimamuutuste alase kokkuleppe saavutamiseks 2009. aasta detsembris Kopenhaagenis. Selline diplomaatia on oluline aspekt meie suhetes kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sellel aastal ja edaspidi⁴¹.

---

³⁸ Vt „Kliimamuutused ja rahvusvaheline julgeolek“ (nõukogu dok 7249/08).

³⁹ Vt Euroopa Parlamendi resolutsioon, mille käsitletakse nõukogu poolt Euroopa Parlamendile esitatavat aastaaruannet ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta (EP dok P6_TA(2009)0074).

⁴⁰ Vt „Kliimamuutused ja julgeolek: kõrge esindaja soovitused, milles käsitletakse kõrge esindaja ja komisjoni aruande „Kliimamuutused ja rahvusvaheline julgeolek“ järelmeetmeid“ (nõukogu dok 16994/1/08 REV1).

⁴¹ Euroopa Parlament võttis 31. jaanuaril 2008 vastu resolutsiooni Bali kliimamuutuse konverentsi tulemuste kohta (EP dok P6_TA(2008)0032) ja 10. aprillil 2008 resolutsiooni komisjoni rohelise raamatu „Kliimamuutustega kohanemine Euroopas – võimalused ELi meetmete võtmiseks“ (EP dok P6_TA(2008)0125).

B. STABIILSUSE SUURENDAMINE EUROOPAS JA MUJAL MAAILMAS

Euroopa stabiilsuse tagajana

Nõukogu kinnitas taas (detsembris 2008)⁴², et laienemisprotsess, mida viiakse läbi Euroopa Ülemkogu poolt heakskiidetud uue konsensuse alusel (detsember 2006)⁴³, edendab jätkuvalt rahu, demokraatiat ja stabiilsust Euroopas⁴⁴. Nõukogu kinnitas vajadust täita õiglaseid ja rangeid tingimusi ning kindlustada kohustuste täitmist, sealhulgas oma täielikku toetust kandidaatriikidele ja võimalikele kandidaatriikidele seoses nende Euroopa-perspektiiviga. Euroopa Ülemkogu rõhutas (juunis 2008) piirkondliku koostöö ja heanaaberlike suhete tähtsust.

Seega intensiivistati 2008. aastal ühinemisläbirääkimisi Horvaatiaga ja läbirääkimised on jõudnud otsustavasse etappi⁴⁵. Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik jätkas jõupingutusi oma sidemete konsolideerimiseks ja tugevdamiseks ELiga^{46 47} ning nõukogu võttis 2008. aasta juunis ja detsembris vastu sellealased järeldused. Nõukogu tervitas mitmes olulises valdkonnas tehtud edusamme. Nõukogu tuletas kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2008. aasta juuni järeldustega meelde, et jätkuvalt on oluline heanaaberlike suhete säilitamine, sealhulgas läbirääkimiste teel saavutatud ja mõlemale poolele vastuvõetav lahendus nimeküsimumusele. Vastavalt Euroopa Ülemkogu 2005. aasta detsembri ja 2008. aasta järeldustele on endisel Jugoslaavia Makedoonia Vabariigil võimalik teha ELi suunas liikumisel uusi samme.

Läbirääkimisi jätkati Türgiga, mis on ELi jaoks strateegilise tähtsusega riik^{48 49}. Nõukogu tervitas eelkõige aktiivset ja konstruktiivset rolli, mida Türgi etendab oma diplomaatiliste algatuste kaudu Lõuna-Kaukaasia ja Lähis-Ida suunal, ning märkis rahuloluga kõigil kõnealustel teemadel Türgi ja ELi vahel toimuvat tihedat poliitilist dialoogi. Nõukogu ergutas eelkõige Armeeniaga algatatud lähenemisprotsessi. Nõukogu märkis samuti rahuloluga, et Türgist on saanud toimiv turumajandus. Türgi on strateegilise tähtsusega riik ka seoses energiajulgeolekuga. Nõukogu märkis on 2008. aasta detsembri järeldustes kahetsusega, et Türgi on aasta jooksul saavutanud vaid piiratud edusamme, eelkõige poliitiliste reformide valdkonnas. Nõukogu kordas, et Türgi peab pühenduma ühemõtteliselt heanaaberlike suhete arendamisele ning vaidluste rahumeelsele lahendamisele vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjale, sealhulgas pöördudes vajadusel Rahvusvahelise Kohtu poole. Nõukogu märkis ka kahetsusega, et Türgi ei ole veel täitnud oma kohustust rakendada täielikult ja mittediskrimineerivalt assotsiatsioonilepingu lisaprotokolliga teinud edusamme kahepoolsete suhete normaliseerimiseks Kuproose Vabariigiga. Kooskõlas nõukogu 2006. aasta detsembri järeldustega jätkab nõukogu tehtud edusammude tähelepanelikku jälgimist ja käsitlemist. Praeguseks oodatakse kiiremas korras edusammude tegemist. Samuti oodatakse, et Türgi toetaks aktiivselt käimasolevaid läbirääkimisi, mille eesmärk on leida Kuproose probleemile õiglane, terviklik ja püsiv lahendus ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohaste resolutsioonide kohaselt.

⁴² Vt nõukogu 8. detsembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 16862/08).

⁴³ Vt Euroopa Ülemkogu 14.–15. detsembri 2006. aasta järeldused (nõukogu dok 16879/1/06 REV 1).

⁴⁴ Euroopa Parlament võttis 10. juulil 2008 vastu resolutsiooni komisjoni 2007. aasta laienemisstrateegia dokumendi kohta (EP dok P6_TA(2008)0363).

⁴⁵ Euroopa Parlament võttis 10. aprillil 2008 vastu resolutsiooni Horvaatiat käsitleva 2007. aasta eduaruande kohta (EP dok P6_TA(2008)0120).

⁴⁶ Euroopa Parlament võttis 23. aprillil 2008 vastu resolutsiooni endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi 2007. aasta eduaruande kohta (EP dok P6_TA(2008)0172).

⁴⁷ Vt ka komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2008–2009“ (KOM(2008) 674 lõplik).

⁴⁸ Euroopa Parlament võttis 21. mail 2008 vastu resolutsiooni Türgit käsitleva 2007. aasta eduaruande kohta (EP dok P6_TA(2008)0224).

⁴⁹ Vt ka komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2008–2009“ (KOM(2008) 674 lõplik).

Lääne-Balkani riikides on väljavaated saada ELi liikmeks aidanud märkimisväärselt kaasa rahu ja stabiilsuse jätkuvale tagamisele ning innustanud Lääne-Balkani riike reforme läbi viima. Töö Lääne-Balkani riikidega jätkus 2008. aastal: stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ning vahelepingu⁵⁰ allkirjutamine Bosnia ja Hertsegoviinaga (juuni 2008) oli ELi ning Bosnia ja Hertsegoviina vaheliste suhete verstaapostiks, mida tunnustas ka EP⁵¹. Alla kirjutati ELi ja Serbia vahelisele stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule ning vahelepingule (aprill 2008).

ELi ja Montenegro vaheline vaheleping jõustus jaanuaris 2008, samal ajal kui liikmesriikides jätkub ELi ja Montenegro vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ratifitseerimisprotsess; samuti esitas Montenegro ametliku Euroopa Liiduga ühinemise taotluse (detsember 2008). Stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu kohaselt jäi ELi ja Albaania vaheline vaheleping 2008. aasta lõpus kehtima, st kuni kõikide stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni⁵². Euroopa Komisjon käivitas viisialoogi Lääne-Balkani riikidega üksikasjalike teekaartide alusel, milles on selle piirkonna riikidele esitatud selged nõuded liikumaks järk-järgult edasi viisanõude kaotamise suunas.

ELi mitmesugune tegevus Kosovos (EULEX Kosovo⁵³, Euroopa Liidu eriesindaja⁵⁴ ja ELi panus rahvusvahelise tsiviilbüroo töösse rahvusvahelise kohaloleku osana) kajastab ELi ühist pühendumust võtta endale juhtiv roll Kosovo stabiilsuse tagamisel. EULEX Kosovo kaudu on EL olulisel määral toetanud Kosovo ametivõime laiemas õigusriigi valdkonnas.

Nõukogu järelduste (veebruar 2008) kohaselt teevad liikmesriigid oma siseriiklike tavade ja rahvusvahelise õiguse kohaselt otsuse oma suhete kohta Kosovoga. Nõukogu kinnitas (veebruaris 2008) taas ELi kindlaksjäämist ÜRO harta ja Helsingi lõppakti põhimõtetele, muu hulgas suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtetele, ning kõikidele ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele. Nõukogu rõhutas oma veendumust, et pidades silmas konflikti 1990ndatel aastatel ning rahvusvahelise halduse pikendatud perioodi vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1244 (1999), kujutab Kosovo endast *sui generis* juhtumit, mis ei sea nimetatud põhimõtteid ja resolutsiooni kahtluse alla.

Euroopa Ülemkogu (juunis 2008) tervitas Kosovo pühendumist demokraatia ja kõigi kodanike võrdsuse põhimõtete järgimisele, serblaste ja teiste vähemuste kaitsele, usulise ja kultuuripärandi kaitsele ning rahvusvahelise kohalolekuga seoses võetud kohustustele. Nõukogu tuletas aasta lõpu poole (detsembris 2008) meelde ELi valmisolekut aidata selge Euroopa-perspektiivi kaudu kaasa Kosovo majanduslikule ja poliitilisele arengule kooskõlas kogu piirkonna Euroopa-perspektiiviga. Kosovo doonorite konverents (juulis 2008) näitas ELi ja liikmesriikide tugevat toetust Kosovo sotsiaal-majanduslikule arengule.

⁵⁰ Vaheleping jõustus 2008. aasta juulis.

⁵¹ Euroopa Parlament võttis 23. oktoobril 2008 vastu resolutsiooni ELi ning Bosnia ja Hertsegoviina vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlmimise kohta (EP dok P6_TA(2008)0518).

⁵² Stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping jõustus 1. aprillil 2009.

⁵³ Vt nõukogu 4. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/124/ÜVJP Euroopa Liidu õigusriigimissiooni kohta Kosovos EULEX KOSOVO (ELT L 42, 16.2.2008, lk 92–98).

⁵⁴ Nõukogu võttis 4. veebruaril 2008 vastu ühismeetme 2008/123/ÜJVP, millega nimetatakse Euroopa Liidu eriesindaja Kosovos (ELT L 42, 16.2.2008, lk 88–91).

Parem koostöö naaberpiirkondadega

Euroopa naabruspoliitikaga on loodud tugev raamistik suhete jaoks naaberpiirkondade partneritega. Suhteid tugevdati 2008. aastal veelgi mitme täiendava algatusega.

Euroopa Komisjon esitas Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatise idapartnerluse kohta (detsembris 2008).

Nimetatud partnerluse eesmärk on olulisel määral tugevdada kahepoolset ja mitmepoolset raamistikut idapoolsete naaberriikide^{55 56} suhtes läbiviidavat ELi poliitikat, jäädes samal ajal truuks Euroopa naabruspoliitika kui ühtse ja sidusa poliitikaraamistiku iseloomule. Tagatakse ELi ja asjaomaste partnerriikide vaheliste piirkondlike algatuste, eelkõige Musta mere sünergia vastastikune täiendavus. Euroopa Ülemkogu (detsember 2008) palus nõukogul vaadata läbi Euroopa Komisjoni ettepanekud ja esitada nende kohta aruanne, et kiita heaks idapartnerluse algatus ülemkogu 2009. aasta märtsi kohtumisel.

Euroopa naabruspoliitika lõunamõõde tugevdas enamike Vahemere piirkonna partneritega sõlmitud individuaalsete kahepoolsete suhete raamistikku. Seda edendas veelgi Vahemere Liidu käivitamine (juuli 2008). Peale selle tehti tööd Euroopa – Vahemere piirkonna välisministrite kohtumisel (november 2007) vastuvõetud 2008. aasta töökavaga üheteistkümnel ministrite kohtumisel⁵⁷.

Kriiside ja külmutatud konfliktide lahendamine naabruskonnas

Eelmine aasta oli ülimalt oluline ELi rolli kinnitamisel eesistujariigi, peasekretäri / kõrge esindaja, Euroopa Liidu eriesindajate ja EJKP vahendite aktiivse ja otsustava rolli kaudu oma naabruskonnas kriiside ja külmutatud konfliktide peamise lahendajana.

Eelkõige 2008. aasta augustis Gruusias aset leidnud kriis pani ELi reageerimise tõhususe ja ühtsuse kogu maailma ees proovile. Siiski ei ole põhjust liigseks rahuloluks, kuna ELi abi sellise kriisi lahendamisel on samas ka kohustus, s.t kohustus mitte jätta tähelepanuta areneva konflikti märke ja võtta meetmeid püsivate lahenduste leidmiseks rahvusvahelise õiguse põhimõtete alusel.

Gruusia-Venemaa kriisile reageerimisel tegutses EL kiiresti olukorra stabiliseerimisel ja vaenutegevust lõpetava poliitilise kokkuleppe vahendamisel.

Relvarahu vahendamine (12. august 2008), erakorraline Euroopa Ülemkogu (1. september 2008)⁵⁸, kus nimetati Gruusia kriisi jaoks ELi eriesindaja⁵⁹, 8. septembri kokkulepe, kahe nädala jooksul rohkem kui 200 ELi vaatleja lähetamine ELi järelevalvemissioonile Gruusiasse (EUMM Georgia) (1. oktoober 2008), ELi

⁵⁵ Ukraina, Moldova Vabariik, Gruusia, Armeenia, Aserbaidžaan ja Valgevene.

⁵⁶ Euroopa Parlament võttis 9. oktoobril 2008 vastu resolutsiooni olukorra kohta Valgevenes pärast 28. septembri 2008. aasta parlamendivalimisi (EP dok P6_TA(2008)0470) ja 23. oktoobril 2008 resolutsiooni Holodomori, Ukrainas kunstlikult tekitatud näljahäda (1932-1933) mälestamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0518).

⁵⁷ Euroopa Parlament võttis 8. juulil 2008 vastu resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1638/2006, millega kehtestatakse üldsätted Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi loomise kohta (EP dok P6_TA(2008)0315).

⁵⁸ Vt Euroopa Ülemkogu 1. septembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 12594/2/08 REV 2).

⁵⁹ Vt 25. septembri 2008. aasta ühismeede 2008/760/ÜVJP (ELT L 259, 27.9.2008, lk 16–18).

kaasesistumise all osapoolte vaheliste läbirääkimiste alustamine Genfis (15. oktoober 2008) ja Gruusia rahastajate konverents (22. oktoober 2008) näitasid ELi võimet tegutseda paljusid erinevaid vahendeid kasutades kiiresti usaldusväärse rahutagajana piirkonnas ning ELi pühendumust tagada naabruskonna stabiilsus ja jõukus⁶⁰. Nõukogu toetas samuti Gruusia konflikti käsitleva sõltumatu rahvusvahelise uurimise läbiviimise kavatsust⁶¹.

Armeenia ja Aserbaidžani demokraatlike reformide toetamise ja demokraatliku valitsemistava konsolideerimise kaudu osales EL jätkuvalt püüdlustes hõlbustada konflikti lahendamist, pidades eelkõige silmas olukorda Mägi-Karabahhias, ning toetas Armeenia ja Türgi vaheliste suhete edendamist⁶². Selleks võttis ELi eriesindaja Lõuna-Kaukaasias⁶³ koostöös Euroopa Komisjoni ja Minski rühma kaasesistujatega ette ulatusliku vahendustegevuse, eesmärgiga edendada poliitilise dialoogi pidamist ja rahumeelsete lahenduste leidmist konfliktiosaliste vahel, et aidata kaasa konfliktide ennetamisele ja lahendamisele. Sel eesmärgil on EL valmis aitama kaasa usalduse suurendamisele ja piirkondliku koostöö arendamisele⁶⁴.

EL ja eelkõige Moldova Vabariiki nimetatud ELi eriesindaja⁶⁵ jätkasid aktiivseid püüdlusi taasalustada 5+2 vormis läbirääkimised Transnistria konflikti üle⁶⁶. Pärast mitmeaastast seisakut saavutati Moldova Vabariigi presidendi ja Transnistria juhtkonna kahel kohtumisel mõningast edu usalduse taastamisel kahe poole vahel. ELi vahendamispüüdluste hulka lisandus Moldova Vabariiki ja Ukrainasse lähetatud ELi piirihaldamise abimissiooni (EUBAM) raames tolli järelevalve alane abistamine ning nende Transnistria ametivõimude vastu suunatud piiravate meetmete pikendamine, kes takistavad konflikti lahendamist ja vastutavad ladina tähestikku kasutavate koolide ahistamise eest⁶⁷.

---

⁶⁰ Euroopa Parlament jälgis nimetatud kriisi väga tähelepanelikult: väliskomisjoni (AFET), julgeoleku ja kaitse allkomisjoni (SEDE) ja Lõuna-Kaukaasia delegatsiooni erakorraline kohtumine 20. augustil 2008. Euroopa Parlament võttis vastu resolutsioonid olukorra kohta Gruusias 5. juunil 2008 (EP dok P6_TA(2008)0253) ja 3. septembril 2008 (EP dok P6_TA(2008)0396).

⁶¹ Vt nõukogu 15. septembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 13030/08) ja nõukogu 2. detsembri 2008. aasta otsus 2008/901/ÜVJP (ELT L 323, 3.12.2008, lk 66).

⁶² Euroopa Parlament võttis 13. märtsil 2008 vastu inimõigustealase resolutsiooni Armeenia kohta (EP dok P6_TA(2008)0104).

⁶³ Vt 18. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/132/ÜVJP (ELT L 43, 19.2.2008, lk 30–33) ja 13. oktoobri 2008. aasta ühismeede 2008/796/ÜVJP (ELT L 272, 14.10.2008, lk 19–20).

⁶⁴ Euroopa Parlament võttis 17. jaanuaril 2008 vastu resolutsiooni ELi tulemuslikuma Lõuna-Kaukaasia poliitika kohta: lubadustest tegudeni, P6_TA(2008)0016.

⁶⁵ Vt 12. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/106/ÜVJP (ELT L 38, 13.2.2008, lk 15–18).

⁶⁶ Moldova Vabariik, Transnistria, Venemaa, Ukraina ja OSCE ning vaatlejatena EL ja USA.

⁶⁷ Vt nõukogu 25. veebruari 2008. aasta ühine seisukoht 2008/160/ÜVJP (ELT L 51, 26.2.2008, lk 23–25).

C . TÕHUSAMA MITMEPOOLSUSEL PÕHINEVA KORRA TOETAMINE

Tegevus mitmepoolsetes raamistikes

Euroopa julgeolekustrateegiaga kutsuti Euroopat üles panustama tõhusamasse mitmepoolsusel põhinevasse korda terves maailmas. Praegu kogu maailma ees seisvate üha keerukamate ja omavahel seotud väljakutsete tõttu tuleb õiguspäraseid ja tõhusaid lahendusi otsida peamiselt mitmepoolsetes raamistikes. Oleme selle eesmärgi nimel oma partnerlusi tugevdanud, tehes koostööd Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, NATO, OSCE ja Euroopa Nõukoguga ning tegutsedes muude rahvusvaheliste koordineerimismehhanismide raames.

ÜRO

ÜRO on oma universaalsete volituste ja legitiimsusega ainulaadses positsioonis, et edendada meie ees seisvatele ühistele väljakutsetele ülemaailmsete lahenduste leidmist. Nagu seda on rõhutatud Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes, „seisab ÜRO rahvusvahelise süsteemi tipus”. ELi ja ÜRO koostöö on vastastikuse toetuse ja koostoime rikkalik ja mitmekülgne võrgustik. ÜRO omavahel seotud ja üksteist vastastikku toetavad sambad – rahu ja julgeolek, areng, inimõigused – on ka ELi prioriteetid⁶⁸. Seetõttu on koostöö tugevdamine ÜRO ja allasutustega ELi jaoks oluline prioriteet ÜVJP ja EJKP valdkonnas. Kriisiohjamise ja inimõiguste valdkonnas 2008. aastal tehtud edusammud väärivad lähemat vaatlust.

2008. aastal tehti ELi ja ÜRO kriisiohjamise alases koostöös edusamme, kui võeti järelmeetmeid ELi-ÜRO kriisiohjamise alast koostööd käsitlevale ühisavaldusele⁶⁹ ning tehti kohapeal koostööd eelkõige seoses EJKP missioonide ja operatsioonidega.

ÜRO peasekretäri aruande (juuni ja november 2008) ning ÜRO Julgeolekunõukogu eesistuja avalduse (november 2008) järgselt ootas ÜRO peasekretär, et EULEX Kosovo puhul jätkatakse tegevust ning võetakse vastutus politsei-, õigus- ja tollivaldkonnas ÜRO üldises alluvuses ning vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1244(1999).

EL tegi OSCE ja ÜROga tihedat koostööd EUMM Georgia alal lisaks nende kohalolekule vastavalt Lõuna-Osseetias ja Abhaasias. ELi-ÜRO koordineerimine oli oluline Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis mitmemõõtmelise kohaloleku loomise kavandamisel ning samuti EUFOR Tchad/RCA ülesannete üleandmisel MINURCAT2-le (kusjuures ELi planeerijad töötavad ÜRO integreeritud planeerimisrühmas).

⁶⁸ Euroopa Parlament võttis 9. juulil 2008 vastu resolutsiooni Euroopa Parlamendi soovitusel nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO Peaassamblee 63. istungjärguks (EP dok P6_TA(2008)0339).

⁶⁹ ELi-ÜRO kriisiohjamiskoostööd käsitleva ühisavalduse (2003) raames kiitis poliitika- ja julgeolekukomitee heaks „Soovitused ÜRO-ELi kriisiohjamiskoostööd käsitleva ühisavalduse rakendamiseks (nõukogu dok 5293/1/08) ning võttis teadmiseks nende soovituste rakendamist käsitleva esimese ja teise eduaruande (nõukogu dok 10550/1/08 ja 17317/08). ELi-ÜRO juhtkomitee kohtus 2008. aastal kaks korda.

EL jätkas oma osalust inimõiguste nõukogu ja ÜRO peaassamblee III komitee töös ning nende tõhususele pühendumist. Vastu võeti mitu olulist resolutsiooni ja algatust (ELi juhtimisel või toetusel), eelkõige surmanuhtluse, usutunnistusest või veendumustest tingitud sallimatuse ja diskrimineerimise kõrvaldamise, riigispetsiifiliste olukordade (Iraan, Birma/Myanmar, KRDV) ja seksuaalsuse sättemise kohta. EL jätkas tööd kontaktide ning strateegiliste ja stabiilsete partnerluste loomiseks järjest suurema arvu kolmandate riikidega, et suurendada oma mõju inimõiguste küsimusele ÜRO tasandil, nagu on soovitanud Euroopa Parlament ja mitu kodanikuühiskonna algatust⁷⁰.

NATO

2008. aastal jätkus ELi-NATO koostöö ühelt poolt peasekretäri / kõrge esindaja ja NATO peasekretäri vahelise kooskõlastamise ja koostöö alaste jõupingutuste näol ning teiselt poolt kohapeal tehtava koostöö näol eelkõige Kosovos ja Afganistanis. ELi ja NATO vahelisi suhteid käsitleval kõrgetasemelisel seminaril (Pariisis, juulis 2008) kinnitati seda vajadust ning tehti ettepanek kõrgetasemelise töörühma loomiseks, mille kohta oodatakse positiivset vastust NATOlt.

Jätkus ELi ja NATO sujuv ja tõhus koostöö EUFOR Althea kokkulepete „Berlin Plus” raames. ELi ja NATO sõjaliste võimete rühm oli jätkuvalt ELis ja NATO sõjaliste võimete väljatöötamise kattuvate vajaduste (nt logistilise toetuse, helikopterite, raadiospektri jne hajutamine) alase teabe vahetamise foorumiks. Kõikide ELi liikmesriikide osalemine hõlbustaks veelgi sõjaliste võimete alast teabevahetust⁷¹.

OSCE

ELi eesistujariigid toetasid 2008. aastal aktiivselt OSCE eesistujariigi Soome jõupingutusi koostöö tegemiseks mitmetes piirkondlikes küsimustes, sealhulgas Kosovo, Lõuna-Kaukaasia ja pikaajaliste konfliktide küsimuses. Peasekretär / kõrge esindaja võttis koos liikmesriikide välisministritega osa OSCE ministrite nõukogu kohtumisel Helsingis (detsember 2008) peetud mitteametlikest aruteludest, kus käsitleti ettepanekuid Euroopa julgeoleku kohta tulevikus.

EL toetas tugevalt OSCE ja ÜRO kohalolekut ja koostööd nendega Gruusia kriisi kontekstis. Venemaaga 8. septembril sõlmitud kokkuleppes, mis käsitleb Vene vägede väljaviimist, osutatakse selgesõnaliselt OSCE ja ÜRO rollile ning nad on ELi kõrval kaaseesistujateks Genfis toimuvatel rahvusvahelistel kõnelustel julgeoleku ja stabiilsuse tagamise üle Lõuna-Osseetias ja Abhaasias. EL toetas aktiivselt täiendavate OSCE sõjaliste vaatlejate lähetamist Lõuna-Osseetiaga külgnevasse piirkonda ning kutsus üles pikendama OSCE ja ÜRO missioonide volitusi Gruusias.

⁷⁰ Nõukogu võttis 16. juunil 2008 vastu ELi prioriteetid ÜRO Peaassamblee 63. istungjärguks (nõukogu dok 9978/08). Euroopa Parlament võttis 21. veebruaril 2008 vastu resolutsiooni ÜRO Inimõiguste Nõukogu 7. istungjärgu kohta (EP dok P6_TA(2008)0065) ning 8. mail 2008 resolutsiooni 2007. aastal inimõiguste olukorda maailmas käsitleva aastaaruande kohta ning antud teemat käsitleva Euroopa Liidu poliitika kohta (EP dok P6_TA(2008)0193).

⁷¹ Euroopa Parlament võttis 19. veebruaril 2009 vastu resolutsiooni NATO rolli kohta ELi julgeoleku struktuuris (EP dok P6_TA-PROV(2009)0076).

Euroopa Nõukogu

EL jätkas koostöö tegemist Euroopa Nõukoguga demokraatia ja inimõiguste küsimustes, sealhulgas valimisabi ja meedia küsimustes, samuti põhiseaduslikes ja seadusandlikes küsimustes (Veneetsia komisjon) Euroopa naabruspoliitika piirkonnas ja Lääne-Balkani riikides, eelkõige toetades Euroopa Nõukogu erinevaid programme ja tegevusi.

Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu vahelise vastastikuse mõistmise memorandumini rakendamine 2008. aastal tunnistati mõlema organisatsiooni poolt edukaks, eelkõige kuna sellega süvendatakse koostööd kohapeal, korraldatakse ekspertide tasandil korrapäraseid vahetusi ja järjest rohkem kõrgetasemelisi külastusi. EL toetas Euroopa Nõukogu rolli Gruusia ja Venemaa konflikti lahendamisel.

Muud rahvusvahelised koordineerimismehhanismid

EL jäi kindlaks oma veendumusele, et rahu Lähis-Idas on saavutatav üksnes tihedas koostöös ja koordineeritult teiste oluliste rahvusvaheliste osalejatega: EList, USAst, Venemaast ja ÜROst koosnev nelik on osutunud sellega seoses peamiseks tegutsejaks. Samuti pidas Lähis-Ida rahuprotsessi jaoks nimetatud ELi eriesindaja⁷² aktiivselt ühendust rahvusvaheliste partneritega.

ELi esindajad täitsid olulist rolli rahvusvahelistes koordineerimismehhanismides Lääne-Balkani riikides. Kahesuguse funktsiooniga kõrge esindaja / ELi eriesindaja⁷³ on peamine teabe- ja koordineerimiskeskus rahvusvahelise üldsuse tegevuseks Bosnias ja Hertsegoviinas. Ilma et see piiraks kõrge esindaja büroo tegevust tulevikus, jätkas EL tihedas koostöös huvitatud rahvusvaheliste partneritega kõrge esindaja büroolt ELi eriesindaja tugevdatud büroole ülemineku sisemist planeerimist peasekretäri / kõrge esindaja ja laienemisvoliniku poolt nõukogule esitatud (novembris 2008) ettepanekute alusel⁷⁴.

Rahvusvaheline juhrühm nimetas Kosovosse nimetatud ELi eriesindaja ka rahvusvaheliseks tsiviilesindajaks. Ta võttis endale keskse rolli koordineerida rahvusvahelise üldsuse tegevust Kosovos. Nii Bosnias ja Hertsegoviinas kui Kosovos kajastasid need korraldused rahvusvahelise üldsuse pühendumist stabiilsuse edendamisele piirkonnas ning olulist rolli, mis ELil sellega seoses on kooskõlas piirkonna Euroopa-perspektiiviga.

Demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte edendamine

ÜVJP eesmärkide seas on tähtsal kohal demokraatia⁷⁵ ja õigusriigi tugevdamine ning inimõiguste austamine. Sellega seoses on oluliseks alustalaks rahvusvahelise õiguse austamine. 2008. aastat ilmestasid sündmused, mis olid veelgi kindlamaks meeldetuletuseks tungivast vajadusest järgida ÜRO harta aluspõhimõtteid, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone ning OSCE põhimõtteid ja kohustusi. Nagu kinnitatud Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes: „riikide suveräänsuse, iseseisvuse ja territoriaalse terviklikkuse austamise ning vaidluste rahumeelse lahendamise osas me järeleandmisi ei tee.” Lisaks eeldab suveräänsuse austamine, et ka seda käsitletak vastavalt ÜRO 2005. aasta maailma tippkohtumisel saavutatud kokkuleppele kohustusena, pidades eelkõige silmas genotsiidi, sõjakuritegusid, etnilist puhastamist ja inimsusevastased kuritegusid.

⁷² Vt 18. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/133/ÜVJP (ELT L 43, 19.2.2008, lk 34–37).

⁷³ Vt nõukogu 18. veebruari 2008. aasta otsus 2008/130/ÜVJP (ELT L 43, 19.2.2008, lk 22–25).

⁷⁴ Vt nõukogu 10. novembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 15396/08).

⁷⁵ Euroopa Parlament võttis 8. mail 2008 vastu resolutsioon ELi valimiste vaatlusmissioonide kohta: eesmärgid, tavad ja väljakutsed tulevikus (EP dok P6_TA(2008)0194).

Inimõigused ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine

Inimõiguste kaitse ja edendamine on olnud mitmete ÜVJP tegevuste suunajaks 2008. aastal, kui algatati mitu uut inimõiguste teemat konsultatsiooni ja dialoogi, tagades jätkuvalt inimõiguste küsimustele kindla koha mitmete ELi suhete raames kolmandate riikidega, võttes vastu uued suunised ning konkreetset edendades inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse küsimusi EJKP raames.

Inimõigused ÜVJP raames

2008. aastal viidi korrapäraselt läbi inimõiguste alaseid dialooge ja konsultatsioone Hiina, Venemaa Föderatsiooni, Usbekistani, ELi kandidaatriikide, USA, Uus-Meremaa, Jaapani ja Kanadaga. Nõukogu kiitis heaks ka inimõiguste alaste konsultatsioonide alustamise Argentiina⁷⁶, Brasiilia⁷⁷ ja Colombiaga ning käimasoleva dialoogi tõhustamise Mehhiko ja Tšiiliga (november 2008).

Loodi inimõiguste alane dialoog kõikide Kesk-Aasia riikidega⁷⁸ ning võeti vastu otsus viia läbi korrapärast inimõiguste alast dialoogi Armeenia, Aserbaidžaan ja Gruusiaga. Samuti toimus mitu kohaliku tasandi dialoogi üksikute riikidega. ELi ja Aafrika Liidu inimõiguste alase dialoogi kaks esimest vooru viidi edukalt läbi ning nende käigus käsitleti mitmeid murettekitavaid küsimusi. Nõukogu, jätkates oma poliitikat kaasata inimõigustealastes dialoogidesse Euroopa Parlament ja kodanikuühiskonna esindajad, kutsus mõlemaid osalema konsultatsioonide ettevalmistamises ja nendest teavitamises ning korraldas päev enne kohtumiste toimumist ümarlauanõupidamise kohalike ja rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonidega. Sellega seoses oli oluline roll peasekretäri / kõrge esindaja inimõiguste küsimuste isiklikul esindajal ÜVJP valdkonnas.

Seoses inimõiguste olukorra väljavaatega maailmas ning avatusega inimõiguste alaseks koostööks on mitmesuguseid tulemusi, nagu mõned järgnevalt toodud näited tõendavad. EL ja Aafrika Liit käivitasid demokraatliku valitsemistava ja inimõiguste alase partnerluse raames paralleelsed arutelud eesmärgiga koostada ühine lähenemisviis, mille tulemuseks on otsus mitmete praktiliste sammude kohta edaspidiseks. EL jätkas ettevalmistusi inimõiguste alase dialoogi loomiseks Indoneesiaga, jätkates samas inimõigustega seotud küsimuste tõstatamist poliitilise dialoogi kohtumistel ja demaršidega. Inimõigustega seotud mureküsimusi tõstatati korrapäraselt ka mitmete partnerluste raames Vahemere ja Lähis-Ida piirkonnas, eelkõige Alžeeria, Egiptuse, Iisraeli, Süüria ja Tuneesia puhul.

Iraani puhul on inimõigused jätkuvalt ELi prioriteediks tuumaküsimuse järel: 2008. aastal suurendas EL avalduste ja demaršide arvu ning toetas Kanada juhtimisel esitatud ÜRO Peaassamblee resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Iraanis (november 2008)⁷⁹.

⁷⁶ Dialoogi algus Argentiinaga vormistati Buenos Aireses 19. detsembril 2008. aastal allkirjastatud deklaratsiooniga.

⁷⁷ Konsultatsiooni tõhustamise põhimõtte vormistati ühises tegevuskavas, mis kiideti heaks 22. detsembril 2008 ELi ja Brasiilia teise tippkohtumise käigus Rio de Janeiros.

⁷⁸ Esimene inimõiguste alase dialoogi voor Turkmenistaniga toimus juunis ning Kirgiisi Vabariigi, Kasahstani ja Tadžikistaniga oktoobris 2008. Inimõiguste alase dialoogi teine voor Usbekistaniga toimus juunis 2008, dialoogiga alustati juba 2007. aastal.

⁷⁹ Euroopa Parlament võttis vastu inimõiguste resolutsioonid Iraani kodaniku Sayyed Mehdi Kazemi juhtumiga 13. märtsil (EP dok P6_TA(2008)0108) ning Iraani kohta 19. juunil: alaealiste kurjategijate hukkamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0314).

Mure inimõiguste pärast oli põhjuseks ELi piiravate meetmete kasutamisele näiteks Valgevene⁸⁰ ja Zimbabwe⁸¹ puhul, kus sanktsioone kasutati muutuste suunamiseks, suurendades või vähendades survet sõltuvalt vastavate ametiasutuste võetud sammudest inimõiguste ja põhivabaduste alal⁸².

Märkimisväärset tööd tehti inimõigusi käsitlevate ELi suuniste väljatöötamisel. Sellega, et võeti vastu uued ELi suunised, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja diskrimineerimise kõikide vormide kaotamist (detsember 2008), märkis ELi pühendumist seada naiste õiguste küsimus esiplaanile ning käivitada selles valdkonnas ELi pikaajaline tegevus. Nõukogu võttis samuti vastu muudetud suunised piinamise vastu võitlemise, surmanuhtluse ning laste ja relvastatud konfliktide kohta⁸³. Uued suunised laste õiguste kohta⁸⁴ jõustusid 2008. aasta alguses.

Euroopa Ülemkogu kinnitas taas, et laste, eelkõige relvakonfliktidest mõjutatud laste õiguste edendamine ja kaitse on ELi välistegevuse prioriteet. Euroopa Ülemkogu kutsus Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles jätkama inimõigustealaste, julgeoleku- ja arengupoliitike ja -programmide järjepidevuse, vastastikuse täiendavuse ja koordineerimise tagamist, et käsitleda tulemuslikul, järjepideval ja igakülgisel moel relvakonfliktide lühiajalist, keskpikas perioodis avalduvat ja pikaajalist mõju lastele⁸⁵.

Kooskõlas surmanuhtlust käsitlevate suunistega intensiivistas EL oma tegevust surmanuhtluse kaotamiseks maailmas, esitades sealhulgas üha suuremal arvul konkreetsetel juhtudel demarše eesmärgiga vältida kolmandates riikides surmanuhtluse kasutamist. EL oli demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi (EIDHR) kaudu peamine surmanuhtluse kaotamisele keskendunud kodanikuühiskonna organisatsioonide toetaja.

Inimõigused EJKP raames

Inimõiguste, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja relvakonfliktidest mõjutatud laste küsimused olid ELi kriisiohjamisoperatsioonide ja -missioonide kontekstis (planeerimine, läbiviimine ja saadud kogemuste protsess) jätkuvalt üha tähtsamal kohal⁸⁶. Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist on veelgi rakendatud⁸⁷. Nõukogu vaatas läbi ka kontrollnimekirja relvastatud konfliktidest mõjutatud laste kaitse küsimuse integreerimiseks EJKP operatsioonidesse⁸⁸.

⁸⁰ Euroopa Parlament võttis 21. veebruaril 2008 vastu inimõiguste resolutsiooni Valgevene kohta (EP dok P6_TA(2008)0071) ning 22. mail 2008 poliitiliste oponentide vahistamise kohta Valgevenes (EP dok P6_TA(2008)0239).

⁸¹ Euroopa Parlament võttis 24. aprillil 2008 vastu inimõiguste resolutsiooni Zimbabwe kohta (EP dok P6_TA(2008)0184).

⁸² Euroopa Parlament võttis 4. septembril 2008 vastu resolutsiooni hinnangu andmise kohta ELi sanktsioonidele osana ELi tegevusest ja poliitikast inimõiguste valdkonnas (EP dok P6_TA(2008)0405).

⁸³ Vt nõukogu 16. juuni 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 10725/08) ja „Ajakohastatud ELi suunised laste ja relvastatud konflikti küsimuses“ (nõukogu dok 10019/08).

⁸⁴ „Laste õiguste edendamist ja kaitset käsitlevad ELi suunised“ (nõukogu dok 16031/07).

⁸⁵ Vt Euroopa Ülemkogu 19.–20. juuni 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 11018/1/08 REV 1).

⁸⁶ Poliitika- ja julgeolekukomitee tegi 2007. aasta juunis soovitusel koostada asjaomased dokumendid, mis käsitlevad inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist EJKPsse ning mida tulevikus kasutatakse juhendina EJKP missioonide ja operatsioonide kavandamisel ja läbiviimisel ning koolituse läbiviimisel; kõnealused dokumendid avaldati ilma salastamata versioonina 2008. aastal.

⁸⁷ Vt dokumendid „ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325, mida on tugevdatud resolutsiooniga 1820, rakendamine Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames“ (nõukogu dok 15782/3/08 REV 3) ja „Laiulatuslik ELi lähenemisviis ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325 ja 1820 rakendamisele“ (nõukogu dok 15671/1/08 REV 3), viimatinimetatud hõlmab ELi välissuhteid, sealhulgas arengukoostööd ja humanitaarabi.

⁸⁸ Vt nõukogu 26.–27. mai 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 9868/08) ja „Eelnõu: kontrollnimekirja relvastatud konfliktidest mõjutatud laste kaitse integreerimiseks EJKP missioonide tegevusalasse – üldine läbivaatamine“ (nõukogu dok 9822/08). Euroopa Parlament võttis 18. detsembril 2008 vastu resolutsiooni rahu saavutamise ja riigi ülesehitamise arenguperspektiivide kohta konfliktijärgses olukorras (EP dok P6_TA(2008)0639).

2008. aastal kaasati mõnedesse EJKP missioonidesse ja operatsioonidesse inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse küsimuste eksperdid. Näiteks võib tuua operatsiooni EUFOR Tchad/RCA, kus operatsiooni peakorterisse ja vägede peakorterisse nimetatud soolise võrdõiguslikkuse nõunik viib muu hulgas läbi ka samateemalist koolitust ja on algatanud järelevalve ja aruandluse igakülgse struktuuri loomise. EULEX Kosovo juures tegutseb inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse üksus, mis tagab missiooni tegevuse vastavuse asjakohastele normidele ning mis võtab vastu kõik kaebused tegevusjuhendi väidetavate rikkumiste kohta. EUMM Georgia missioonil tegutseb missiooni juhi poliitiline nõunik ka kontaktpunktina inimõiguste ja riigisisest ümberasustatud isikuid käsitlevates küsimustes.

Võitlus karistamatuse vastu

Võitlus karistamatuse vastu on üks püsiva rahu, rahvusvahelise õiguse ja õigusriigi tagamist ja säilitamist käsitleva ELi lähenemisviisi nurgakividest. ELi toetus Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule on endiselt tugev ning seda võeti arvesse kogu ELi välispoliitikas, nii ÜVJP kui EJKP raames. Valitsusvälised organisatsioonid on endiselt väärtuslikeks liitlasteks selliste jõupingutuste juures.

2008. aastal toimusid olulised arengud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu tegevuses ja ka ELis, kui nii nõukogu kui ka Euroopa Parlament avaldasid tugevat survet Sudaani valitsusele, et too teeks koostööd kahe Rahvusvahelise Kriminaalkohtu väljastatud vahistamismääruse osas, eesmärgiga teha lõpp Darfuris hirmsate kuritegude kavandajate ja toimepanijate karistamatusele⁸⁹. Euroopa Parlament toetas Rahvusvahelist Kriminaalkohtu ka algatusega, mis on seotud Issanda Vastupanuarmee (LRA) Ugandas. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi 10. aastapäeva (17. juuli 2008) puhul tuletas nõukogu meelde oma toetust Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule ning väitis, et püsivat rahu ei ole võimalik saavutada, kui kõige raskemate rahvusvaheliste kuritegude eest ei võeta isikuid vastutusele. Nõukogu avaldas (veebruaris 2008) brošüüri ELi toetuse kohta Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule⁹⁰, et tõsta üldsuse teadlikkust kõnealustest küsimustest.

Rahvusvaheliste kuritegude ja inimõiguste tõsiste rikkumiste korvamine on oluline aspekt meie suhetes partneritega, eelkõige Lääne-Balkani riikides. Rahu ja õigusemõistmine on teineteist täiendavad eesmärgid. Rahu säilitamisel ja rahvusvahelise julgeoleku tagamisel on oluline roll rahvusvahelisel kriminaalõigusel, mida kohaldavad eelkõige Rahvusvaheline Kriminaalkohtu ja Rwanda asjade ja endise Jugoslaavia asjade rahvusvaheline kriminaalkohtu.

Toimunud inimõiguste rikkumiste käsitlemine ja täielik koostöö endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga (ICTY) on seega äärmiselt oluline Lääne-Balkani riikides leppimise saavutamiseks ning samuti üks stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi tingimus⁹¹. Osana jätkuvast kohustusest võtta vastutusele sõjakuritegude toimepanemises süüdistatavad isikud aitasid 2008. aastal Stojan Zupljanini ja Radovan Karadzici vahistamisele kaasa jätkuvad jõupingutused, muu hulgas EUFOR Althea poolt, mida tehti selliseid isikuid toetavate võrgustike tuvastamiseks, nende tegevuse segamiseks ja lõpetamiseks.

⁸⁹ Euroopa Parlament võttis 22. mail 2008 vastu inimõiguste resolutsiooni Sudaani ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta (EP dok P6_TA(2008)0238) ning 21. oktoobril 2008 resolutsiooni Joseph Konyle süüdistuse esitamise ja tema Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ette toomise kohta (EP dok. P6_TA(2008)0496).

⁹⁰ Kättesaadav veebiaadressil: http://consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/ICC_internet08.pdf

⁹¹ EL jätkab ICTY töö toetamist, kehtestades reisimise keelu isikute suhtes, kes abistavad õigusemõistmisest kõrvale hoiduvaid isikuid (vt ühine seisukoht 2004/293/ÜVJP, ELT L 94, 31.3.2004, lk 65–68), ICTY poolt süüdistatavate tagaotsitavate varade külmutamise (vt ühine seisukoht 2004/694/ÜVJP, ELT L 315, 14.10.2004, lk 52–53) ning piiravad meetmed isikute suhtes, kes kahjustavad Ohridi raamlepingu rakendamist (vt ühine seisukoht 2004/133/ÜVJP, ELT L 39, 11.2.2004, lk 19–22).

D. PARTNERLUSSUHETE EDENDAMINE KOGU MAAILMAS

Suhete tugevdamine strateegiliste partneritega

Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes nenditi, et „üleilmastumine kiirendab muutusi jõudude vahekorras”. See võib esile tuua erinevusi väärtustes, kuid samuti võib seda näha võimalusena rajada või tugevdada partnerlussuhteid rahvusvahelisel areenil oluliste tegijatega, tuginedes ühistele huvidele ja juhindudes meie väärtustest. Lisaks mitmepoolse süsteemi tõhusamaks muutmisele tuleb vanadele ja uutele jõududele anda tõeline osalus sellise süsteemi alalhoidmisel.

Ameerika Ühendriigid

ELi ja USA suhteid 2008. aastal juhtis jätkuvalt põhimõte, et „*transatlantiline partnerlus jääb asendamatuks põhialuseks, mis rajaneb ühisel ajalool ja vastutusel*”. Samal ajal kui USA ees seisid äärmiselt olulised valimised, jätkus aktiivne töö 2008. aastal.

Terve aasta jooksul jätkasid EL ja USA tihedat konsulteerimist mitme piirkondliku küsimuse üle (nagu Iraan, Lähis-Ida rahuprotsess, Venemaa, Lääne-Balkani riigid) ning dialoogi terrorismi vastase võitluse ja rahvusvahelise õiguse küsimustes. Algas ELi-USA tehnilist dialoogi ning tihedamat koostööd kriisohjamise ja konfliktide ennetamise alal käsitleva töökava rakendamine ning USA osales esimest korda EJKP tsiviilmissioonis, andes märkimisväärse panuse EULEX Kosovosse.

Iga-aastane ELi ja USA tippkohtumine (juunis 2008) kinnitas uuendatud pühendumust süvendada koostööd kolmes peamises valdkonnas: ELi ja USA vahelise transatlantilise majandusintegratsiooni edendamine, eelkõige transatlantilise majandusnõukogu abil; rahu, inimõiguste ja demokraatia edendamine kogu maailmas, erilise rõhuasetusega tõhusale mitmepoolsusele ja rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemisele ülemaailmse eeskirjadel põhineva süsteemi abil; energiapoliitika, kliimamuutused, arengukoostöö ja tervishoiu toetamine maailmas⁹².

Need valdkonnad kattuvad ulatuslikult Euroopa Parlamendi sätestatud prioriteetidega⁹³ ning nendega luuakse raamistik intensiivsemateks ELi ja USA suheteks tuleval aastal. Jätkusid arutelud viisavabaduse laiendamiseks kõikidele liikmesriikide kodanikele vastastikkuse põhimõtte alusel.

Venemaa Föderatsioon

2008. aastal muutus ELi suhe Venemaaga pingelisemaks, kuna Gruusia konflikt ja uued probleemid seoses energiavarustusega kõigutasid mõningaid usaldusväärse partnerluse alustalasid. Sellegipoolest jääb Moskva oluliseks partneriks. Meie huvides on Venemaa edasine integreerumine eeskirjadel põhineva rahvusvahelise

⁹² Euroopa Parlament võttis 10. juulil 2008 vastu resolutsiooni surmanuhtluse ja kitsamalt Troy Davise kohtuasja kohta (EP dok P6_TA(2008)0368).

⁹³ Euroopa Parlament võttis 5. juunil 2008 vastu resolutsiooni ELi ja USA tippkohtumise kohta (EP dok P6_TA(2008)0256).

süsteemiga ning koostöö tegemine sellistes ülemaailmsetes küsimustes nagu kliimamuutused, terrorism, organiseeritud kuritegevus ja energiapuudus. Nendes valdkondades edasi liikumiseks „peaks meie Venemaa suunaline poliitika olema nii põhimõttele kui ka ratsionaalne”, nagu väljendas peasekretär / kõrge esindaja⁹⁴.

Läbirääkimised uue ELi-Venemaa lepingu üle käivitati ametlikult ELi-Venemaa tippkohtumisel Hantõ-Mansiiskis (juunis 2008)⁹⁵. Läbirääkimiste esimene voor on toimunud (juuli 2008), kuid Gruusia-konflikti (august 2008) ja Venemaa ebaproportsionaalse reageeringu tagajärjena otsustas erakorraline Euroopa Ülemkogu (1. septembril 2008) läbirääkimised edasi lükata. EL mõistis sügavalt hukka Venemaa ühepoolse otsuse tunnustada Abhaasia ja Lõuna-Osseetia iseseisvust ning rõhutab jätkuvalt, et ta toetab Gruusia iseseisvust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust. Sellele järgnenud ELi ja Venemaa suhete põhjalik läbivaatus, mille tulemused Euroopa Komisjon ja nõukogu peasekretariaat esitasid ELi-Venemaa tippkohtumise ettevalmistamise käigus (novembris 2008), viisid läbirääkimiste taastamisele. Seda peeti ELi eesmärkide ja huvide järgimise parimaks viisiks.

2008. aastal toimus ELi-Venemaa inimõiguste alase dialoogi kaks vooru. EL tõstatas mitmeid mureküsimusi inimõiguste olukorra kohta Venemaal, peamiselt seoses meedia-, sõna- ja kogunemisvabaduse (eelkõige hiljutiste presidendivalimiste ajal märtsis 2008), valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna olukorra, vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste, rassismi- ja ksenofoobia vastase võitluse ning laste ja naiste õigustega. Mõlemad pooled arutasid ka inimõigusi Põhja-Kaukaasias. Mõlemal puhul tõstatas EL ka üksikjuhtumeid käsitlevaid küsimusi⁹⁶.

Hiina

Hiina staatus ja potentsiaal on kahtlemata ülemaailmse tähtsusega. Partnerluse kaudu Hiinaga ergutab EL Hiinat tõhustama oma tegevust piirkondlikes ja ülemaailmsetes küsimustes, mis võiks aidata kaasa stabiilsusele kogu maailmas. Nagu ütles peasekretär / kõrge esindaja: „*oluline on Hiinat käsitleda mitte ainult või peamiselt majanduslikust küljest, vaid laiemast vaatenurgast, ja kaasata Hiina strateegilisel tasandil*”⁹⁷. Vastutus ülemaailmse stabiilsuse eest on ühine ülesanne.

Selle strateegilise partnerluse raames viidi eri tasanditel läbi poliitilist dialoogi. Partnerlus- ja koostöölepingu alased läbirääkimised jätkusid terve aasta jooksul ning käivitati kõrgetasemelise majandus- ja kaubandusdialoogi mehhanism (aprill 2008). EL jätkas algatuste ergutamist, mille eesmärk on edendada dialoogi, praktilist koostööd ja usalduse suurendamist väinaülestes suhetes.

ELi ja Hiina iga-aastased tippkohtumised on oluliseks vahendiks strateegilise partnerluse edendamiseks. ELil olid 2008. aasta tippkohtumiseks ambitsioonikad plaanid ning ta kahetses, et Hiina otsustas kohtumise edasi lükata. See ja muud 2008. aastal aset leidnud intsidendid tulenevad eriarvamustest inimõiguste olukorra üle Hiinas ning eelkõige Tiibetis.

⁹⁴ Peasekretär / kõrge esindaja Javier Solana kõne Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituudis (30. oktoobril 2008 Pariisis).

⁹⁵ Euroopa Parlament võttis 5. juunil 2008. aastal vastu resolutsiooni ELi ja Venemaa tippkohtumise kohta 26.–27. juunil 2008 Hantõ-Mansiiskis (EP dok P6_TA(2008)0309).

⁹⁶ Euroopa Parlament võttis 13. märtsil 2008 vastu resolutsiooni inimõiguste kohta Venemaal (EP dok P6_TA(2008)0105) ja 18. detsembril 2008 resolutsiooni inimõiguste kaitsjate ründamise kohta Venemaal ja Anna Politkovskaja mõrvaprotsessi kohta (EP dok P6_TA(2008)0642).

⁹⁷ Peasekretär / kõrge esindaja Javier Solana kõne Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituudis (30. oktoobril 2008 Pariisis).

EL on oma suhetes Hiinaga avalikult väljendanud oma sellekohast muret⁹⁸. Pärast tippkohtumise edasilükkamist väljendas EL soovi jätkata partnerluse edendamist, eelkõige ajal, mil majandus- ja finantsolukord nõuab ühist rahvusvahelist reageerimist. EL tervitas Hiina tegevust finantskriisile reageerimisel.

Ülemaailmsete küsimuste osas edu saavutamiseks on vaja Hiina konstruktiivset osalemist, seda samuti inimõiguste valdkonnas. Kuigi 2008. aastal Hiinaga peetud inimõiguste alase dialoogi mõlemad voorud võimaldasid põhjalikku arvamustevahetust inimõiguste olukorra üle riigis, avaldas ELi ja Hiina suhete üldine olukord dialoogile mõju. 26. vooruga kaasnevate sündmuste (Wo Weihani hukkamine dialoogi toimumise päeval) ning inimõiguste kaitsjatele suurema surve avaldamise (millele juhtis tähelepanu ka Hu Jiale Euroopa Parlamendi poolt Sahharovi auhinna andmine (detsember 2008)) valguses soovis EL saada käegakatsutavaid märke Hiina taas dialoogis osalemise kohta ning EL on pidevalt väljendanud oma muret, eelkõige Hiina ametivõimudele edastatud loetusel konkreetsete üksikjuhtude kohta.

India

EL ja India kui maailma kaks kõige suuremat demokraatiat ja ülemaailmset tegijat mitmepolaarses maailmas rõhutasid iga-aastasel ELi ja India tippkohtumisel (septembris 2008) taas oma pühendumust oma strateegilisele partnerlusele⁹⁹. See partnerlus rajaneb kindlalt demokraatia ja inimõiguste ühistel väärtustel ning põhivabadustel, sealhulgas religioon, pluralism, õigusriigi põhimõte ja mitmepoolsus. India peab olulise piirkondliku tegutsejana veel tegutsema ja võtma endale stabiliseeriva rolli oma naabruses, eelkõige seoses Pakistani ja ka Afganistaniga¹⁰⁰.

EL ja India leppisid 2008. aastal kokku veelgi arendada oma poliitilisi kontakte ja koostööd. ELi-India ühist tegevuskava käsitlevas rakendusaruandes nenditi, et suhete intensiivistamiseks on ruumi.

Mõlemad tunnistasid, et oluline on 2009. aasta lõpuks sõlmida laiapõhjaline kaubandus- ja investeerimisleping, eesmärgiga vastata mõlema poole ettevõtjate ootustele ning veelgi tugevdada majandussuhteid. Horisontaalse tsiviillennunduslepingu allkirjastamine oli samm edasi ning see peaks viima vastastikku kasuliku meretranspordilepingu sõlmimiseni. Rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) lepingu raames tehtud koostöö oli endiselt prioriteet, mida tõhustatakse veelgi Euratomi ja India vahelise termotuumasünteesi alaseid teadusuuringuid käsitleva kahepoolse lepingu sõlmimisega, mille osas läbirääkimisi praegu lõpetatakse.

Brasiilia

ELi ja Brasiilia partnerluse oluline teetähis 2008. aastal oli teine ELi-Brasiilia tippkohtumine (detsembris 2008). See tähistas uut etappi ELi ja Brasiilia suhetes pärast strateegilise partnerluse käivitamist 2007. aastal. Tippkohtumisel toimunud aruteludel käsitleti ühist huvi pakkuvaid piirkondlikke küsimusi ning ülemaailmseid väljakutseid, nagu maailma majandus- ja finantskriis, võitlus kliimamuutuste vastu ja

⁹⁸ Euroopa Parlament võttis 10. aprillil 2008 vastu resolutsiooni Tiibeti kohta (EP dok P6_TA(2008)0119), 22. mail 2008 loodusõnnetuste kohta Hiinas (EP dok P6_TA(2008)0232) ning 10. juulil 2008 olukorra kohta Hiinas peale maavärinat ja enne olümpiamänge (EP dok P6_TA(2008)0362).

⁹⁹ Euroopa Parlament võttis 24. septembril 2008 vastu resolutsiooni ELi ja India tippkohtumise ettevalmistamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0455).

¹⁰⁰ Euroopa Parlament võttis 10. juulil 2008 vastu inimõiguste resolutsiooni väidetavate massihaudade kohta India hallatavas Kashmiris (EP dok P6_TA(2008)0266) ning Bangladeshis kohta (EP dok P6_TA(2008)0367).

energiajulgeolek. Tippkohtumise tulemusel kiideti heaks ühine tegevuskava, milles määratletakse partnerluse prioriteedid ning mis sisaldab konkreetseid kohustusi sellistes olulistest valdkondades nagu rahu ja üldise julgeoleku edendamine tõhusa mitmepoolse süsteemi abil, säästev areng, piirkondlik koostöö, teadusuuringud ja uued tehnoloogiad, ränne, haridus ja kultuur. Brasiilia ja EL jätkavad koostööd kahe piirkonna vaheliste poliitiliste, sotsiaalmajanduslike ja kultuuriliste suhete tugevdamiseks eelkõige ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide tippkohtumiste ning Rio grupi ja ELi ministrite dialoogi raames.

Jaapan

Kuigi üldiselt on suhted Jaapaniga positiivsed, ei ole siiski kogu potentsiaali ära kasutatud ning ruumi on palju ambitsioonikamateks eesmärkideks. 2008. aastal tehti mõningaid edusamme ELi julgeolekustrateegias ettenähtud ELi-Jaapani strateegilise partnerluse rajamisel. Sel aastal süvenesid konsultatsioonid ja dialoog ühist huvi pakkuvates rahvusvahelistes ja ülemaailmsetes küsimustes, sealhulgas Ida- ja Kesk-Aasiat käsitlevate strateegiliste dialoogide ning Lõuna- ja Kagu-Aasiat käsitlevate arvamustevahetuste vormis. Koostöö kulmineerus kahepoolse tippkohtumisega (aprillis 2008).

See sündmus väljendas välispoliitika alaste seisukohtade tugevat lähenemist rahvusvahelisel areenil ning väärtuste ühtsust selliste oluliste ülemaailmsete väljakutsete osas nagu kliimamuutused, maailma majanduse seis, arenguküsimused ja Aafrika, toiduainete hinnad ja WTO.

Kanada

ELi-Kanada tippkohtumine (oktoober 2008) kajastas mõlema partneri seisukohtade suurt ühtsust. See kinnitas ühist pühendumist tugevamale, ambitsioonikale ja tasakaalustatud majanduspartnerlusele ning täiendava koostöö tegemisele energia ja keskkonna valdkonnas. EL ja Kanada leppisid tippkohtumisel kokku süvendada tsiviilkriisiohje alast koostööd. Sellega kooskõlas võeti vastu kriisiohje alase koostöö töökava ning võetakse täiendavaid meetmeid politseikoostöö tugevdamiseks kohapeal ning konfliktide ennetamise, rahuvalve ja rahutagamise ning kriisiohje tugevdamiseks Aafrikas.

Piirkondliku isevastutuse tugevdamine

Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes rõhutati, et „kestvad lahendused konfliktidele peavad ühendama kõiki piirkondlikke osalejaid, kellel on ühine huvi tagada rahu”. Piirkondlikel organisatsioonidel on sellega seoses täita märkimisväärne roll, samuti nagu piirkondlikel jõududel. Tegevusega või passiivseks jäämisega nad kas edendavad rahu ja stabiilsust või tekitavad pinget ja rahunusi. Seetõttu omistab EL erilist tähtsust vastutustundliku piirkondliku isevastutuse edendamisele, luues suhteid piirkondlike organisatsioonidega ning hõlbustades piirkondade sisest ja vahelist koostööd.

Piirkondlikud organisatsioonid ja piirkondlik koostöö

Aafrika

Aafrika Liit oli endiselt ELi oluline partner. ALi-ELi koostöö, sealhulgas julgeolekupoliitika aspektides, toimus 2008. aastal peamiselt Aafrika ja ELi strateegilise partnerluse (detsember 2007) raames.

Partnerluse elluviimise ning eelkõige konfliktide ennetamise, ohjamise ja lahendamise alaste Aafrika võimete tugevdamise osas oli oluliseks sammuks ELi delegatsiooni rajamine Aafrika Liidu juures Addis Abebas 2008. aastal.

Kahesuguse funktsiooniga ELi esindaja¹⁰¹ ja Euroopa Komisjoni delegatsiooni juht Aafrika Liidu juures aitas kaasa Aafrika jaoks koostatud ELi tegevuskava rakendamisele.

Peasekretär / kõrge esindaja nimetas ametisse ka Aafrika rahutagamisvõimete alase erinõuniku, kelle ülesandeks on koordineerida Aafrika ja ELi rahu- ja julgeolekupartnerluse rakendamist, mis on üks ühisstrateegia kaheksast partnerlusest.

Aset leidis ELi poliitika- ja julgeolekukomitee ning ALi rahu- ja julgeolekunõukogu esimene kohtumine (septembris 2008), kus rõhutati ühist huvi kriisiohjamise valdkonnas, eelkõige Aafrikas. EL ja AL tegid 2008. aastal koostööd seitsme temaatilise partnerluse rakendamiseks, mis käsitlevad ühiseid ohte ja ülemaailmseid väljakutseid, nagu demokraatlik valitsemistava ja inimõigused, kaubandus ja piirkondlik integratsioon, aastatuhande arengueesmärgid, energia, kliimamuutused, ränne ja teadus.

Aafrika rahutagamisvõimete suurendamise raames leidsid aset erinevad tegevused. Käivitati Aafrika valmisolekuvägede (Amani Africa) väljaõppetsükkel (novembris 2008). Kümnenda Euroopa Arengufondi AKV-sisese koostöö reservist on uuele Aafrika rahutagamisrahastule ette nähtud 300 miljonit eurot ajavahemikuks 2008–2010 ning selle juures tunnistatakse selgesõnaliselt piirkondlike majandusühenduste olulist rolli. Lisaks nõustus ühine rakendamise rühm korraldama seminari ELi poolt Aafrika koolituskeskustele antava toetuse kohta, tõhustama ELi ja ALi vaatluskeskuste koostööd ning looma ühise interaktiivse vaatlus- ja ennetusmehhanismi.

---

¹⁰¹ Vt 29. mai 2008. aasta ühismeede 2008/403/ÜVJP (ELT L 140, 30.5.2008, lk 35).

Kõikide nende ja muude tegevustega aidatakse kaasa Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri loomisele¹⁰².

Lisaks pühendus Euroopa Liit tihedas koostöös Aafrika Liidu ja ÜROga endiselt kriiside lahendamisele Aafrika mandril, seda nii oma sõjalise (EUFOR Tchad/RCA) kui ka poliitilise (KDV) osalusega.

Aasia

ELi ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) poliitiline dialoog keskendus 2008. aastal piirkondlikele ja rahvusvahelistele küsimustele eesmärgiga aidata kaasa rahu ja julgeoleku säilitamisele.

EL tervitas ASEANi harta jõustumist (detsembris 2008), sealhulgas inimõiguste organi loomise ettepanekut. EL jätkas üldise piirkonnapõhise lähenemisviisi raames ASEANiga läbirääkimisi vabakaubanduslepingu üle, võttes arvesse samuti Euroopa Parlamendi resolutsiooni kaubandus- ja majandussidemete kohta ASEANiga¹⁰³.

Birma/Myanmari küsimus on katseks ASEANi kui piirkonnas positiivsete muudatuste edendaja usaldusväärsele ja piirkondlikule vastutusele. Samas kui EL ise andis äärmiselt olulist toetust rahvusvahelistele humanitaarabi püüetele pärast hävitavat tsyklonit Nargis (mais 2008), tervitas ja ergutas EL ASEANi poolt kaasjuhtimise rolli võtmist kolmepoolses tuumikrühmas. ELi eriesindaja Birmas/Myanmaris koordineeris kogu 2008. aasta jooksul rahvusvahelise üldsuse tegevust, eelkõige koos piirkonna partneritega, kellel on meiega ühised demokraatlikud ja õigusriigi põhimõtteid austavad väärtused. Eesmärgiks on luua Birma/Myanmari küsimuses ühine lähenemisviis, mis on oluline tingimus ELi soovitud muudatuste läbiviimiseks¹⁰⁴.

¹⁰²

Euroopa Parlament võttis 2008. aastal vastu järgmised Aafrikaga seotud resolutsioonid:

- 17. jaanuari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Keenia kohta (EP dok P6_TA(2008)0018);
- 17. jaanuari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja vägistamise kui sõjakuriteo kohta (EP dok P6_TA(2008)0022);
- 21. veebruari 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Põhja-Kivu kohta (EP dok P6_TA(2008)0072);
- 23. aprilli 2008. aasta resolutsioon Hiina poliitika ja selle mõjude kohta Aafrikale (EP dok P6_TA(2008)0173);
- 24. aprilli 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Zimbabwe kohta (EP dok P6_TA(2008)0184);
- 24. aprilli 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Tšaadi kohta (EP dok P6_TA(2008)0186);
- 22. mai 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Sudaani ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) kohta (EP dok P6_TA(2008)0238);
- 22. mai 2008. inimõiguste resolutsioon kasvavate pingete kohta Burundis (EP dok P6_TA(2008)0240);
- 19. juuni 2008. aasta inimõiguste resolutsioon tsiviilisikute igapäevase tapmise kohta Somaalias (EP dok P6_TA(2008)0313);
- 10. juuli 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Zimbabwe (EP dok P6_TA(2008)0364);
- 4. septembri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon albiinode tapmise kohta Tansaalias (EP dok P6_TA(2008)0413);
- 4. septembri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Mauritaania riigipöörde kohta (EP dok P6_TA(2008)0411);
- 21. oktoobri 2008. aasta resolutsioon Joseph Konyle süüdistuse esitamise ja tema Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ette toomise kohta (EP dok. P6_TA(2008)0496);
- 23. oktoobri 2008. aasta resolutsioon merepiraatluse kohta (EP dok P6_TA(2008)0519);
- 23. oktoobri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta: kokkupõrked Kongo DV idapoolsetel piirialadel (EP dok P6_TA(2008)0526);
- 20. novembri 2008. aasta resolutsioon Euroopa Liidu reageerimise kohta halvenevale olukorrale Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas (EP dok P6_TA(2008)0563);
- 20. novembri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Somaalia kohta (EP dok P6_TA(2008)0569);
- 20. novembri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon surmanuhtluse kohta Nigeerias (EP dok P6_TA(2008)0570);
- 18. detsembri 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Zimbabwe (EP dok P6_TA(2008)0640).

¹⁰³

Euroopa Parlament võttis 8. mail 2008 vastu resolutsiooni kaubandus- ja majandussuhete kohta Kagu-Aasia riikidega (EP dok P6_TA(2008)0195).

¹⁰⁴

Vt nõukogu 10. novembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 15394/08). Euroopa Parlament võttis 2008. aastal vastu järgmised Birma/Myanmari seotud resolutsioonid:

- 24. aprilli 2008. aasta resolutsioon inimõiguste kohta Birmas/Myanmaris (EP dok P6_TA(2008)0178);
- 22. mai 2008. aasta resolutsioon traagilise olukorra kohta Birmas (EP dok P6_TA(2008)0231);
- 5. juuni 2008. aasta inimõiguste resolutsioon poliitvangide jätkuva kinnipidamise kohta Birmas (EP dok P6_TA(2008)0312);
- 23. oktoobri 2008. aasta inimõiguste resolutsioon Birma kohta (EP dok P6_TA(2008)0527).

Euroopa Liitu ja Aasia riike ühendava koostööfoorumi seitsmendale tippkohtumisele (ASEM) (oktoobris 2008) kogunesid juhid 45 ASEM-i liikmesriigist, mis esindavad ligi 50 % kogu maailma SKP-st, 58 % maailma elanikkonnast ja 60 % maailmakaubandusest. See sündmus andis võimaluse põhjalikuks aruteluks ühist muret valmistavates ja ühist huvi pakkuvates olulistes rahvusvahelistes ja piirkondlikes küsimustes.

See andis Euroopale võimaluse ühtlustada Aasia riikidega ülemaailmsele finantskriisile ja selle tagajärgedele reageerimist; teha jõupingutusi ülemaailmse ja tervikliku kliimamuutuste lepingu saavutamiseks 2012. aasta järgseks perioodiks; kohustada Aasia partnereid austama ja järgima inimõiguste ülddeklaratsiooni väärtusi, põhilisi tööstandardeid, inimväärse töö põhimõtteid ning tagada kõikidele juurdepääs esmastele sotsiaalkindlustussüsteemidele; kinnitada kohustust täita aastatuhande arengueesmärgid ja toetada arengu rahastamist käsitlevat rahvusvahelist konverentsi¹⁰⁵.

Kesk-Aasia ja Musta mere piirkond

2008. aastal oli Kesk-Aasiaga loodava uue partnerluse strateegia rakendamise teine aasta. Nõukogu arvas Euroopa Ülemkogule (juunis 2008) esitatud strateegia rakendamise eduaruandes, et ELi ja Kesk-Aasia koostöö on saavutanud uue kvaliteedi, sealhulgas märkimisväärselt tugevama poliitilise dialoogi abil. 2008. aastal intensiivistusid poliitilised kontaktid: lisaks mitmele piirkondlikule ja kahepoolsele ministrite kolmiku kohtumisele toimus (septembris 2008) julgeoluküsimusi käsitlev ELi ja Kesk-Aasia ministrite foorum, kus keskenduti ühistele ohtudele ja väljakutsetele, nagu terrorism, inim- ja uimastikaubandus, massihävitussrelvade leviku tõkestamine ja energijalgeolek. ELi eriesindaja Kesk-Aasias¹⁰⁶ pidas kontakte piirkonna riikidega ning samuti kolmandate osapooltega olukorra kohta piirkonnas¹⁰⁷.

2008. aastal käivitati ametlikult ka Musta mere sünergia, kui ELi välisministrid ja Musta mere piirkonna välisministrid kohtusid Kiievis (veebruaries 2008). Ministrid tunnistasid oma avalduses piirkondlike organisatsioonide ja algatuste olulist rolli, sealhulgas Musta Mere Majanduskoostöö Organisatsiooni (BSEC) rolli. EL toetab Musta mere piirkondlikku koostööd eesmärgiga saavutada konkreetseid tulemusi mitmes prioriteetses valdkonnas¹⁰⁸.

Nõukogu palvel¹⁰⁹ esitas Euroopa Komisjon teatise „Musta mere sünergia esimese rakendamise aasta aruanne“ (juunis 2008)¹¹⁰.

¹⁰⁵ Euroopa Parlament võttis 22. oktoobril 2008 vastu resolutsiooni demokraatia, inimõiguste ja uue ELi-Vietnami partnerlus- ja koostöölepingu kohta (EP dok P6_TA(2008)0514) ning 21. veebruaril 2008 inimõiguste resolutsiooni Ida-Timori kohta (EP dok P6_TA(2008)0070).

¹⁰⁶ Vt 12. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/107/ÜVJP (ELT L 38, 19.2.2008, lk 19–21) ja 2. detsembri 2008. aasta ühismeede 2008/900/ÜVJP (ELT L 323, 3.12.2008, lk 65).

¹⁰⁷ Euroopa Parlament võttis 20. veebruaril 2008 vastu resolutsiooni ELi Kesk-Aasiat käsitleva strateegia kohta (EP dok P6_TA(2008)0059).

¹⁰⁸ Vt „Euroopa Liidu riikide ja Musta mere piirkonna riikide välisministrite ühisavaldus, 14. veebruaril 2008 Kiievis“ (http://ec.europa.eu/external_relations/blacksea/doc/joint_statement_blacksea_en.pdf)

¹⁰⁹ Euroopa Parlament võttis 17. jaanuaril 2008 vastu resolutsiooni Musta mere regionaalpoliitilise lähenemisviisi kohta (EP dok P6_TA(2008)0017).

¹¹⁰ Vt nõukogu 2007. aasta mai järeldused (nõukogu dok 9471/1/07 REV 1).

Pärsia laht ja Vahemere piirkond

Kogu 2008. aasta jooksul tehti Pärsia lahe ja Vahemere piirkonna riikidega mitmes vormis aktiivset koostööd. Esines märke mõlema poole kasvavast huvist ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu vahelise koostöö hoogustamiseks mitmes valdkonnas, nagu haridus, teadusuuringud, energeetika, kliimamuutused, terrorismi vastane võitlus ja majanduspoliitika, seda vaatamata raskustele seoses vabakaubanduslepingu sõlmimisega. Pariisis toimunud 43 partneriga tippkohtumine „Barcelona protsess: Vahemere Liit” (juuli 2008) süstis uuendatud poliitilist aktiivsust Euroopa ja Vahemere piirkonna suhetesse. ELi ja Araabia Liiga välisministrite esimesel kohtumisel (veebruari 2008) jõuti kokkuleppele arutada võimalikke koostöövaldkondi; seejärel otsustati, et 2009. aastal tuleks luua ühine ELi ja Araabia Liiga büroo. Endiselt oli prioriteediks suhete tugevdamine ja arendamine ELi ja Magribi vahel, nii üksikute riikide kui ka Araabia Magribi Liiduga¹¹¹. 12.-13. novembril 2008 käivitati Brüsselis läbirääkimised ELi-Liibüa raamlepingu üle.

Lääne-Balkani riigid

Loodud piirkondlik koostöönõukogu, mis tegutseb Kagu-Euroopa koostööprotsessi (SEECF) raames ja mille sekretariaat on Sarajevos ja kontaktbüroo Brüsselis, tugevdas Lääne-Balkani piirkonna koostööd mitmes olulises valdkonnas, nagu sotsiaal-majanduslik areng, justiits- ja siseküsimused, julgeolek, inimkapitali loomine ja parlamentaarne koostöö.

Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riigid

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide viies tippkohtumine (mais 2008) oli sammuks edasi sellise kahe piirkonna vahelise strateegilise partnerluse konsolideerimisel. Tippkohtumisel keskenduti eelkõige vaesuse, ebavõrdsuse ja tõrjutuse vastasele võitlusele ning säästvate arengule, sealhulgas kliimamuutustele, keskkonnale ja energeetikale. Assotsieerimislepingu alased läbirääkimised Kesk-Ameerikaga edenesid hoogsalt, 2008. aastal viidi lõpule kolm läbirääkimistevooru.

Assotsieerimislepingu alaseid läbirääkimisi Andide Ühendusega takistasid siiski erimeelsused tulevase assotsieerimislepingu kaubanduspeatüki eesmärkide ja sisu osas. Esialgsed läbirääkimisvolitused muudeti ümber Andide Ühendusega avatud mitmepoolse lepingu sõlmimiseks¹¹². CARIFORUMi riikidega allkirjastati 2008. aastal majanduspartnerlusleping (välja arvatud Haitiga, kes peaks lepingu allkirjastama 2009. aastal). Nõukogu kiitis heaks ka strateegilise partnerluse Mehhikoga (oktoobris 2008) ning selle täitmise kava koostatakse 2009. aastal.

Nõukogu tühistas juba peatatud 2003. aasta meetmed, et hõlbustada poliitilise dialoogi protsessi Kuubaga ja võimaldada 1996. aasta ühise seisukoha vahendite täielikku kasutamist¹¹³. Sellega kooskõlas toimus ELi kolmiku ja Kuuba vahel ministrite tasandil poliitiline dialoog (oktoobris 2008).

---

¹¹¹ Euroopa Parlament võttis 5. juunil 2008 vastu resolutsiooni Barcelona protsessi kohta: Vahemere Liit (EP dok P6_TA(2008)0257).

¹¹² Euroopa Parlament võttis 2008. aastal vastu järgmised Ladina-Ameerika ning Kariibi mere piirkonnaga seotud resolutsioonid:
– 24. aprilli 2008. aasta resolutsioon Euroopa Liidu ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide viienda tippkohtumise kohta Limas (EP dok P6_TA(2008)0177);
– inimõiguste resolutsioon valimisõiguse äravõtmise juhtumite kohta Venezuelas (EP dok P6_TA(2008)0525);
– 18. detsembri 2008. aasta resolutsioon inimõiguste kaitsjate vastu suunatud rünnakute, kodanikuvabaduste ja demokraatia kohta Nicaraguas (EP dok P6_TA(2008)0641).

¹¹³ Vt nõukogu 16. juuni 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 10725/08).

Piirkondlikud jõud

Kuigi sellised arusaamad nagu mõjusfäärid on ELile võõrad, ei saa alahinnata oluliste piirkondlike tegijate rolli vahendajana ning piirkondlikele kriisidele lahenduse leidmise hõlbustamisel või käendajana tegutsemisel. Sellised riigid nagu Hiina, Venemaa, Lõuna-Aafrika, Brasiilia, Türgi, Egiptus, Jordaania, Saudi Araabia ja Katar on väljendanud oma seisukohta seoses rahuteemaliste arengutega oma vastavates piirkondades ja kaugemalgi.

EL ergutas jätkuvalt Hiinat täitma oma rolli piirkondliku stabiilsuse edendamisel ning võtma aktiivse rolli piirkondlikele kriisidele lahenduse leidmisel. Väinaülestes suhetega seoses ergutas EL mõlemat osapoolt lahendama oma erimeelsused rahumeelselt ning dialoogi abil ning tervitas 2008. aasta kõnelustel saavutatud edusamme. Et tunnistada Hiina kasvavat rolli Aafrikas, peeti seda teemat käsitleva ELi ja Hiina kolmiku kohtumine.

EL rõhutas ELi, Hiina ja Aafrika kolmepoolse arutelu ja koostöö tugevdamise olulisust. Tugevdades ELi kahepoolset partnerlust nii Hiina kui ka Aafrikaga, nägi nõukogu ette tihedamat koordineerimist Aafrika prioriteete ja vajadusi kajastavates valdkondades ning koostööks ühist huvi pakkuvate valdkondade kindlaks määramisel¹¹⁴.

Kriis Zimbabwe oli näiteks rollist, mille piirkondlikud jõud ja organisatsioonid võivad võtta lahenduse otsimisel. Pärast Sharm el Sheikis toimunud Aafrika Liidu tippkohtumisel (jaanuaris 2008) peetud arutelu ning Lõuna-Aafrika Arenguühenduse (SADC) otsust nimetada endine Lõuna-Aafrika president Thabo Mbeki vahendajaks, toetas EL järjepidevalt ja korduvalt nimetatud kahe organisatsiooni ja Lõuna-Aafrika jõupingutusi leida lahendus kriisile Zimbabwe¹¹⁵.

Venemaa ja Gruusia sõja (augustis 2008) laiem mõju on viinud Lõuna-Kaukaasia riigid arusaamisele oma haavatavusest ja vastastikusest sõltuvusest. Seda on näidanud Armeenia ja Aserbaidžaaani tegevus Mägi-Karabahhia küsimuses ning diplomaatilised jõupingutused parandada Türgi ja Armeenia suhteid. EL on toetanud piirkondlike jõupingutusi, eelkõige võttes arvesse, et piiride avamine antud piirkonnas aitaks kaasa kogu piirkonna stabiilsuse parandamisele.

---

¹¹⁴ Vt nõukogu 10. novembri 2008. aasta järeldused (nõukogu dok 15394/08).

¹¹⁵ Euroopa Parlament võttis 2008. aastal vastu järgmised resolutsioonid olukorra kohta Zimbabwe:
– 10. juuli 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Zimbabwe (EP dok P6_TA(2008)0364);
– 18. detsembri 2008. aasta resolutsioon olukorra kohta Zimbabwe (EP dok P6_TA(2008)0640).

E. SUUREM TÕHUSUS, SUUTLIKKUS JA ÜHTSUS

Konfliktide ennetamine

Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes kinnitatakse veel kord, et „*uutest konfliktiallikatest tulenevate ohtude varajane ärahoidmine peab olema meie lähenemisviisi keskmeks*”. 2008. aastal jätkati nende strateegiliste suuniste elluviimist, nii juurutades ennetusel põhinevat lähenemisviisi ELi ulatuslikes konfliktidega seotud tegevustes kui ka konsolideerides selleks vajalikke vahendeid.¹¹⁶

Jätkati tööd, et täiendavalt tugevdada konfliktitundlikkust ja konfliktide ennetamise lähenemisviisi, arendada välja vajalikud võimed ja suutlikkus ning suurendada ELi erinevate välispoliitikainstrumentide sidusust. Teabevahetuse, teadlikkuse suurendamise, dialoogi pidamise ja operatsiooni toimumiskohas tehtava koostöö valdkondades tugevdati täiendavalt koostööd partneritega, sealhulgas mitteriiklike osalejatega.

Varajane hoiatamine on jäänud oluliseks tegevusvaldkonnaks. Viimistleti selle meetodikat ning suurendati koostööd avalikel allikatel põhineva teabe kogumise valdkonnas. Nõukogu peasekretariaadi, Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide erinevad üksused viisid läbi julgeolekuohtudele keskenduvad riskihindamised ja koostasid olukordade ülevaated ning esitasid need asjaomastele otsuseid tegevatele organitele. Spetsiifilist Euroopa Liidu varajase hoiatamise dokumenti (järelevalvenimekiri) ajakohastati kahel korral.

Peamised ohtude ennetamise vahendid olid jätkuvalt nn leebed vahendid, nagu ennetav diplomaatia, sealhulgas peasekretäri / kõrge esindaja tegevused, ELi eriesindajad ja samuti Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide antav arengu- ja tehniline abi. Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes on leitud, et rahuvahendamine on ELi jaoks kasutada olev võimalus, mida on liiga vähe uuritud. EL ei ole siiani täielikult ega süstemaatiliselt ära kasutanud proaktiivset vahendamist, mis on asjakohane ja kulutõhus vahend, mis täiendab liidus kasutusel olevaid konfliktide ennetamise ja lahendamise väljakujunenud vahendeid. Seetõttu pööratakse nüüdsest erilist tähelepanu ELi dialoogi ja vahendamise võime laiendamisele, professionaalsemaks muutmisele ja rakendamisele.

EJKP konsolideerimine

Tsiviil- ja sõjalised võimed

Võimed (nii tsiviil- kui ka sõjalised võimed) on vaieldamatult nurgakiviks tõhusa ELi kohaloleku tagamisel väljaspool liitu. Vajadust täiendavalt võimeid arendada tunnistati kõrgeimal tasandil, kui Euroopa Ülemkogu (detsember 2008) kirjutas alla nõukogu avaldusele võimete tugevdamise kohta (november 2008)¹¹⁷.

¹¹⁶ Euroopa Ülemkogu poolt 2008. aasta juunis vastuvõetud iga-aastane aruanne konfliktiennetuses läbiviidavate ELi tegevuste kohta (Göteborgi aruanne) annab üldpildi Euroopa Liidu käimasolevatest jõupingutustest selles valdkonnas (vt nõukogu dokumenti 11018/1/08 REV 1).

¹¹⁷ Vt nõukogu 8. detsembri 2008. aasta avaldus Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamise kohta (dok 16840/08) ning eesistujariigi järeldused Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise kohta (11. ja 12. detsember 2008) (nõukogu dok 17271/08).

Uued töövahendid olid tsiviiloperatsioonide planeerimise ja läbiviimise teenistuse (CPCC) loomine, ELi sõjalise staabi strateegilise planeerimise võimet käsitleva aruande rakendamine, Euroopa Komisjoni delegatsioonide kriisidele reageerimise alaste tegevuste tõhustamine ning uued riike ja piirkondi käsitlevad strateegiadokumendid ajavahemikuks 2007–2013. Stabiliseerimisvahend, õppuste programm ning 2008. aasta ja 2010. aasta tsiviilpeaesmärgi ja 2010. aasta sõjalise peaesmärgi protsesside alal tehtud edusammud on võimaldanud parandada nii ELi tegevust kui ka võimeid lühiajalise ennetamise vallas¹¹⁸.

Tsiviilvõimed

2008. aasta alguses alustati tööd uue 2010. aasta tsiviilpeaesmärgiga, et tagada võimalike tulevikus asetleidvate EJKP tsiviilmissioonide jaoks sidus võimete planeerimine ja arendamine. Ministrite poolt võetud kohustustes (november 2008) rõhutati prioriteete tsiviilvõimete edendamiseks. Need hõlmavad muu hulgas ELi planeerimisvõime tugevdamist, et planeerida ja käivitada mitu missiooni samaaegselt, juhtimisvahendite ja missiooni toetusfunktsioonide edasiarendamist, kiirreageerimisvalmisoleku konsolideerimist, EJKP missioonide ja muude ELi vahendite vahelise sünergia tugevdamist ning samuti nõuetekohase omandatud kogemuste alase süsteemi kehtestamist.

Kuna EJKP valdkonnas omandatakse üha enam kogemusi ja valdkond ise laieneb, on järjest olulisem kogemuste omandamise protsess. Tuginedes uuele dokumendile „EJKP tsiviilmissioonidega seotud kogemuste ja parimate tavade kindlaksmääramise ja rakendamise suunised”,¹¹⁹ alustati tööd kogemuste omandamise protsessi erinevate aspektide viimistlemisel (aruandlus, saadud kogemuste rakendamine, järeelmeetmed, parima tava kindlakstegemine). Kogemusi saadi seoses ELi poolse toetuse andmisega Aafrika Liidu tegevustele Sudaanis (millele järgnes parima tava kehtestamine edasiste ELi toetusmeetmete jaoks) ning Kinshasas (KDV) toimunud Euroopa Liidu politseimissiooniga (EUPOL Kinshasa).

Tsiviilreageerimisrühmade rakendamisprotsess jätkus üleskutsega nimetada kandidaate eesmärgiga lisada rühma reservi 30 uut eksperti, et saavutada eesmärk, milleks on 100 eksperti, ning tugevdada rühma missiooni toetamiseks kohapeal. Euroopa Komisjon jätkas hankealase koolituse pakkumist ja alustas rahastamisalase koolitusega tsiviilreageerimisrühma reservi liikmetele.

Sõjalised võimed

2010. aasta peaesmärgi protsessi raames võttis Euroopa Kaitseagentuuri juhtorgan teadmiseks võimete arendamise kava algse versiooni, mille eesmärk on aidata liikmesriikidel suunata oma riiklikke strateegiaid (juuli 2008). Pärast kaitseministrite mitteametlikku kohtumist Deauville'is (oktoober 2008) saavutati nõukogu kohtumistel eri liikmesriikide koosseisus mitu konkreetset kokkulepet (november 2008) seoses nt rahvusvahelise üksuse A400M ja Euroopa õhutranspordilaevastikuga (EATF), rahvusvahelisel kosmosepõhisel kuvamissüsteemil põhinevate järgmise põlvkonna satelliitidega, Euroopa õhu- ja merejõudude koostegutsemisvõime alase algatusega ning valitsuste käsutuses olevate satelliidikujutistega

¹¹⁸ Vt Euroopa Parlamendi 5. juuni 2008. aasta resolutsioon Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP rakendamise kohta (EP dok P6_TA(2008)0255) ja 19. veebruari 2009. aasta resolutsioon Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP kohta (EP dok P6_TA(2009)0075).

¹¹⁹ Nõukogu dok 15987/08.

ELi Satelliidikeskuse jaoks. EATFi arendatakse kooskõlas olemasolevate või tulevaste Euroopa ja riiklike õhutranspordisüsteemidega, nagu EATC juhtimise ja kontrolli valdkonnas. Kodanike evakueerimise, mereseire võrgustiku loomise ja EJKP raamistikus mitmeriigivägede võimaliku kasutamise üle peeti pragmaatilisi viljakaid arutelusid.

Euroopa Ülemkogu avalduses võimete tugevdamise kohta osutati nii sõjalise kui ka tsiviilalase tegevuse ambitsioonidele, sealhulgas käimasolevate operatsioonide puhul, ning määratleti ühised eesmärgid, muu hulgas seoses helikopterite, Euroopa õhutranspordilaevastiku, Euroopa õhu- ja merejõudude koostegutsemisvõime, kosmosepõhise luuretegevuse, meremiinide hävitamise, programmist „Erasmus” inspireeritud noorte Euroopa ohvitseride vahetuse Euroopa algatuse (sõjaline Erasmus) ning Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledžiga. Selles toodi esile uued potentsiaalsed uurimismeetodid eesmärgiga optimeerida sõjalisi võimeid, eelkõige riikliku suutlikkuse jagamise, võimete koondamise ning rahvusvahelise koostööstruktuuri loomise kaudu, arendades spetsialiseerumist konkreetsetes valdkonnas ja harvaesinevaid või kulukaid võimeid, ning ühise hanke abil. Lisaks rõhutati avalduses Euroopa Kaitseagentuuri ja relvastuskoostöö organisatsiooni (OCCAR) ning Euroopa Kaitseagentuuri ja tsiviil- ja kaitsetehnoloogia komitee vahelisest tihedamast koostööst saadavat kasu ning ELi ja NATO sõjaliste võimete arendamise vallas tehtavast koostööst saadavat kasu¹²⁰, kooskõlas sõltumatusega otsuste tegemisel ja nende vastavate menetlustega. EL soovib kõikide liikmesriikide osalemist.

Kinnitades veel kord liikmesriikide meelekindlust säilitada kõrgetasemelise kiirreageerimise alane ambitsioon, alustati 2008. aasta keskel sõjalise kiirreageerimiskontseptsiooni läbivaatamist. Peeti merendusalse ja õhuruumi kiirreageerimist käsitlevad konverentsid (vastavalt 2008. aasta aprillis ja oktoobris) ning samuti lahingugruppide koordineerimise poolaastakonverentsid (2008. aasta aprillis ja oktoobris). ELi sõjaline komitee sai valmis uurimistöö, milles käsitleti viise, kuidas rahuldavalt järgida lahingugruppide operatsiooni planeerimise dokumentide nõudlikke ajakavasid (november 2008).

Koolitus ja õppused

ELi võimekamaks muutmine nõuab võimete võimalikult tõhusaks ja koostalitlusvõimeliseks muutmist. Sellega seoses ei tohi alahinnata missiooneelse ja missiooni käigus toimuva koolituse vajadust ning seda ei ole ka tehtud. Läheneemisviisile „raske õppustel, kerge lahingus” tuginedes pöörasid nii liikmesriigid kui ka asjaomased Euroopa tasandi osalejad jätkuvalt suurt tähelepanu koolitusele ja õppustele.

Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledž (ESDC) on arenenud oluliseks koolitajaks ELi tasandil ning nõukogu leppis muu hulgas kokku rajada ESDC eraldiseisva üksusena (detsember 2008).¹²¹

2008. aasta jooksul toetas nõukogu peasekretariaat ELi iga-aastast ulatuslikku koolitustsükli, hinnates eelmisel aastal liikmesriikide ja ELi tasandil koolitust pakkuvate osalejate korraldatud kursuseid, vaadates läbi koolituse nõuete analüüsi, arendades ELi iga-aastast koolitusprogrammi ja loomulikult viies läbi koolitustegevusi. Tsiviilkriisiohjamise valdkonnas pöörati seoses kõigi käimasolevate EJKP missioonide töötajate regulaarse koolitamisega erilist tähelepanu EULEX Kosovo töötajate koolitamisele, sest missioon käivitatakse järk-järgult. Väga aktuaalsed teemad olid tõenäoliselt missioonile saadetavate töötajate koolitamine ning tsiviilreageerimisrühmade jätkuv tugevdamine¹²².

¹²⁰ Euroopa Parlament võttis 10. juulil 2008. aastal vastu resolutsiooni kosmose ja julgeoleku kohta (EP dok P6_TA(2008)0365).

¹²¹ Vt nõukogu 8. detsembri 2008. aasta järeldusi (nõukogu dok 16962/08) ning samuti uurimistööd, milles käsitletakse Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledži tulevikuväljavaateid (nõukogu dok 16631/08).

¹²² Kooskõlas selle eesmärgiga viidi 2008. aasta oktoobris Soomes, Kuopios läbi viies tsiviilreageerimisrühmade sissejuhatav koolitus.

Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledži egiidi all korraldasid liikmesriigid mitmeid erinevaid kursuseid¹²³ eesmärgiga paremini mõista EJKP keerukat olemust. Eespool nimetatud koolitusi täiendasid erinevad muud algatused, eelkõige ELi planeerimisvõime osas: ELi sõjaline staap töötas välja spetsiifilise koolituspaketi (Wiesbadeni konverentsi järgne koolitus) eesmärgiga parandada ELi sõjalise staabi strateegilise ja etteplaneerimise võimet. Korraldati operatiivse planeerimise ühiskoolitus ELi operatsiooni peakorteritasele (operatsiooni peakorter Potsdamis, detsember 2008). Liikmesriigi tasandil tehti 2008. aastal innovatiivne algatus eesmärgiga parandada Euroopa relvajõudude koostalitlusvõimet: programm sõjaline Erasmus (algatatud 2008. aasta novembris).

Kogu 2008. aasta jooksu parandati ja laiendati täiendavalt riikide koolitusvõimaluste kataloogi.¹²⁴ Euroopa Ühendus toetas stabiliseerimisvahendi kaudu 600 politseieksperti tsiviilkriisiohje alast koolitust vastavalt ÜRO koolitusstandarditele, et parandada ELi politseielementide suutlikkust ja koostalitlusvõimet.

2008. aastal asetleidnud ELi kriisiohjamise õppus (CME 08)¹²⁵ andis võimaluse hinnata ja parandada asjaomaseid menetlusi. See oli esimene kord, kui tsiviiloperatsioonide planeerimise ja läbiviimise teenistus (CPCC) osales õppusel, ja üks oluline katsetatud element oli selle koostöö Mont Valérienis asuva ELi operatsiooni peakorteriga, mis aktiveeriti õppusel samuti osaleva operatsiooni EUFOR Tchad/RCA juhtimiseks. ELi sõjalisel õppusel (MILEX 08)¹²⁶ keskeduti Roomas asuva ELi operatsiooni peakorteritasele ja Valencias asuva ELi vägede peakorteritasele vahelisele koostööle. Praegu on käimas õppuste hindamisprotsess, et teha kindlaks edasise operatiivtegevuse jaoks olulisemad omandatud kogemused.

Rahastamine

Euroopa Liidu lepingu artikli 28 lõike 3 kohaselt kaetakse ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP) seotud kulud Euroopa Liidu eelarvest, välja arvatud kulud, mis tekivad sõjalise või kaitsetähendusega operatsioonidel, mille puhul katavad „liikmesriigid need kulud rahvamajanduse kogutoodangu järgi määratud skaala kohaselt, kui nõukogu ei otsusta ühehäälselt teisiti”.

ÜVJP 2008. aasta eelarve oli 285 miljonit eurot. Valdav enamus vahenditest eraldati operatsioonidele ja tsiviilkriisiohjamisega seotud tegevustele, eelkõige missioonidele EULEX Kosovo (120 miljonit eurot), EUPOL Afghanistan (45 miljonit eurot) ja EUMM Georgia (35 miljonit eurot).¹²⁷

Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 28 lõikele 3 kasutati 2008. aastal jätkuvalt Ateena mehhanismi¹²⁸ EJKP sõjaliste või kaitsetähendusega operatsioonide teatavate ühiste kulude rahastamise haldamiseks. Ateena mehhanism vaadati 2008. aasta teisel poolel läbi ja praegu juhitakse seda vastavalt nõukogu otsusele 2008/975/ÜVJP.¹²⁹

¹²³ Nende hulka kuulusid EJKP kõrgetasemeline kursus (2008. aastal pakuti nelja kõrgetasemelist moodulit, millest võttis osa suur hulk avalikke teenistujaid, diplomaate ja sõjaväelasi), EJKP ettevalmistuskursus (viis üldkursust 348 osalejaga) ning EJKP erikursus pressi- ja üldsuse teavitamisega seotud töötajatele. Peale selle viidi edukalt läbi mõned esmakordsed tegevused (EJKP julgeolekusektori reformi alane kursus, juhtimise ja otsuste vastuvõtmise alane seminar ning missioonide planeerimise menetluste alane EJKP kursus).

¹²⁴ Lisaks sellele töötab nõukogu peasekretariaat välja katseliseks kasutamiseks internetipõhised õppesüsteemi, et soodustada ELi list pärit osalejatele pakutavate koolituste alase teabe koondamist ja juurdepääsu sellele.

¹²⁵ 24. november – 5. detsember 2008; vt nõukogu 19. novembri 2008. aasta pressiteade (nõukogu dok 16032/08).

¹²⁶ 19.–27. juuli 2008; vt nõukogu 17. juuni 2008. aasta pressiteadet (nõukogu dok 10631/08).

¹²⁷ Täpsemaid andmeid vt ÜVJP valdkonna õigusaktides esitatud finantsaruannetest (loetelu on toodud II lisas).

¹²⁸ Loodud nõukogu 23. veebruari 2004. aasta otsusega 2004/197/ÜVJP (ELT L 63, 28.2.2004, lk 68–82).

¹²⁹ Vt ELT L 345, 23.12.2008, lk 96.

Mehhanismi kaudu jätkati operatsiooni EUFOR ALTHEA rahastamist Bosnias ja Hertsegoviinas, kus ühiste kulude katmise eelarve on peaaegu 30 miljonit eurot. Seda kasutati ka operatsiooni EUFOR Tchad/RCA, mille 2008. aasta eelarve ühiste kulude katmiseks oli peaaegu 120 miljonit eurot, rahastamiseks. Ateena mehhanismi kasutatakse ka operatsiooni EU NAVFOR Somalia – operatsioon ATALANTA ühiste kulude rahastamiseks.

EJKP mitmekesisistamine

Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes kokkuvõttes öeldud mõtet, et „mida keerulisemad on meie ees seisvad väljakutsed, seda paindlikum tuleb meil olla”, saab selgitada kui vajadust mitmekesisistada töövahendeid, millele tugineda kriiside korral maal või merel, kandes vormirietust või mitte, hoides käes vaatlusbinokleid või koolitusjuhendeid. 2008. aasta oli oluline aasta ülesannete ning EJKP raames meie kasutuses olevate erinevate töövahendite konsolideerimise ja laiendamise osas.

Erinevad ülesanded

Julgeolekusektori reform

Konfliktijärgses olukorras rahu saavutamise ja riigi ülesehitamise arenguperspektiive käsitlevas resolutsioonis rõhutas Euroopa Parlament julgeolekusektori reformi protsessi tähtsust, mis on määrav tegur pikaajalise rahu ja säästva arengu tagamiseks¹³⁰.

Kogu 2008. aasta jooksul tehti tähtsaid edusamme selleks, et konsolideerida ELi rolli ja konkreetseid tulemusi julgeolekusektori reformi valdkonnas, eelkõige EJKP missioonide kaudu.

Guinea-Bissau julgeolekusektori reformi toetuseks läbiviidav ELi missioon (käivitati juunis 2008) on esimene EJKP missioon, millel käsitletakse julgeolekusektori reformi teemat integreeritud viisil, käsitledes sõjaväe, politsei ja prokuratuuri talituse ühtse käsuliini alusel. Kõigis kolmes sektoris on tehtud edusamme ning rahvusvaheline kogukond leiab, et missioon toetab olulisel määral reformiprotsessi. Kaks EJKP missiooni Kongo Demokraatlikus Vabariigis on jätkuvalt toetanud julgeolekusektori reformi protsessi kogu 2008. aasta vältel, nagu Euroopa Parlament palus.¹³¹ Nende tegevused jätkusid hoolimata tõsistest sündmuste arengutest Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas. Missiooni EUSEC RD Congo pikendamine ühe aasta võrra (kuni 30. juunini 2009) näitab ELi püsivat pühendumist julgeolekusektori reformi toetamisele ja Ida-Aafrika järvede piirkonna olukorra stabiliseerimisele.

Õigusriigi põhimõtted

2008. aastal käivitati integreeritud ELi õigusriigimissioon EULEX Kosovo, mis on siiani suurim EJKP tsiviilmissioon. Selle peamine eesmärk on abistada Kosovo ametiasutusi õigusriigi valdkonnas, eelkõige politsei, kohtusüsteemi ja tolli valdkondades, nende edusammudes, et saavutada jätkusuutlikkus ja vastutus, ning sõltumatu paljurahvuselise õigussüsteemi ning politsei- ja tolliteenistuse täiendaval arendamisel ja tugevdamisel. Integreeritud õigusriigi alane lähenemisviis missioonile EULEX Kosovo tähendab praktikas seda, et missiooni käigus tegeletakse (otseselt või teisejärgulise tegevusena) erinevate julgeoleku säilitamise, õigusemõistmise ning kriminaaluurimise alaste ülesannetega (keskendudes organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni, rahvusrühmade vaheliste ja sõjakuritegude vastasele võitlusele) ning toetatakse kinnipidamisasutusi ja tolli.

¹³⁰ Euroopa Parlament võttis 18. detsembril 2008 vastu resolutsiooni rahu saavutamise ja riigi ülesehitamise arenguperspektiivide kohta konfliktijärgses olukorras (EP dok P6_TA(2008)0639).

¹³¹ Vt Euroopa Parlamendi 20. novembri 2008. aasta resolutsioon Euroopa Liidu reageerimise kohta halvenevale olukorrale Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas (EP dok P6_TA(2008)0563).

2008. aastal tehti oluline samm ja otsustati aktiivsemalt toetada Palestiina võimet järgida õigusriigi põhimõtet. Üks kõige nähtavam sellega seotud meede on olnud missiooni EUPOL COPPS tegevuste laiendamine Palestiina kriminaalõigussüsteemi toetamisel, et hõlmata kogu politseitöö tsükkel, karistusasutused, kohtu alla andmine ja vangistamine. Algas täiendavate õigusriigi valdkonna ekspertide saatmine missioonile, et üksikasjalikult hinnata kriminaalõiguse valdkonda ja koostada tegevuskava, mis oleks raamistik tõhusamaks ELi tegevuseks 2009. aastal.

ELi integreeritud õigusriigimissioon Iraagis (EUJUST Lex) viis edukalt lõpule tegevused tiheda väljaõppegraafiku alusel¹³² ning sellele anti Rahvusvahelise Politseijuhtide Assotsiatsiooni (IACP) *Webber Seavey* auhind kõrge õiguskaitsealase pädevuse ja eesrindliku politseitöö eest.

Rahujärelevalve

Missiooni EUMM Georgia käivitamine oli teine kord pärast Acehi järelevalvemissiooni (2005-2006), kui EL võttis endale kohustuse aidata tsiviilalase järelevalvemissiooni abil kaasa konfliktile rahumeelse, kõikehõlmava ja püsiva lahenduse saavutamisele. Missiooni EUMM volituste kohaselt on missiooni ülesandeks teostada järelevalvet ELi vahendusel Venemaa ja Gruusia vahel sõlmitud relvarahukokkuleppe täitmise üle. Missioonil on OSCE ja ÜROga tihedat koostööd tehes olnud otsustav roll pinge vähendamisel ja stabiilsuse säilitamisel piirkonnas. Missiooni planeerimise ja läbiviimise etapid on andnud väärtuslikke kogemusi tsiviilalase järelevalve teostamisega seotud väljakutsete ja väärtuste kohta.

Piraatluse vastane tegevus

EU NAVFOR Somalia – operatsiooniga ATALANTA (mis käivitati 2008. aasta detsembris), millele eelnesid teatavate liikmesriikide juhitud EU NAVCO toetavad seire- ja kaitseoperatsioonid Somaalias ja Somaalia ranniku lähedal, võttis EL meetmeid sellise kuriteoliigi vastu võitlemiseks, millega EJKP raames ei ole varem tegeletud¹³³. Operatsiooni eesmärk on aidata tõkestada ja ohjata piraatlust Somaalia ranniku lähedal, toetades asjaomaste ÜRO Julgeolekukomitee resolutsioonide rakendamist. Operatsioon aitab samuti tagada meresõiduohutust, eelkõige maailma toiduabi programmi meretranspordi ohutust.

Tsiviilelanike kaitse

Vastuseks julgeoleku ja humanitaarolukorra halvenemisele Darfuris, Ida-Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigi kirdeosas käivitati 2008. aasta märtsis EJKP operatsioon EUFOR Tchad/RCA.

Selle eesmärk on parandada julgeolekut nendes piirkondades, täpsemalt aidata kaitsta ohustatud tsiviilisikuid, eelkõige pagulasi ja ümberasustatud isikuid, hõlbustada humanitaarabi kätetoimetamist ja humanitaarabitöötajate takistamatut liikumist, aidates parandada julgeolekut operatsioonide toimumiskohas, ning samuti aidata kaitsta ÜRO töötajaid, ruume, rajatisi ja varustust. Tänu operatsiooni EUFOR kohalolekule, regulaarsetele patrullidele ja kavandatud sihipärastele operatsioonidele on operatsiooni toimumiskohas suurenenud eelkõige kaitsetute pagulaste ja riigisiselt ümberasustatud isikute turvatunne.

¹³² Eesmärk on koolitada enne praeguste volituste lõppemist 2009. aasta juunis rohkem kui 2000 Iraagi kõrgemat ametnikku.
¹³³ Vt nõukogu 1. detsembri 2008. aasta otsust 2006/918/ÜVJP (ELT L 330, 9.12.2008, lk 19-20).

Erinevad töövahendid

Tsiviilreageerimisrühmade kontseptsiooni loomise ja elluviimise kogemusele tuginedes kiitis nõukogu heaks Euroopa ekspertide rühma loomise julgeolekusektori reformi valdkonnas. See võimaldab moodustada vajadusel lähetustele saadetavad rühmad, mis osalevad partnerriikides julgeolekusektori reformi toetavates tegevustes. Selle projekti rakendamine juba käib.

Asjaomastes nõukogu komiteedes jätkati tööd ELi võrguühenduse võime (*EU Network Enabled Capability – NEC*) kontseptsiooni kavandiga, mille eesmärgiks on arendada välja ühine kontseptuaalne baas NECi väljatöötamiseks, et toetada EJKP ja ELi juhitavaid kriisiohjamisoperatsioone.

Kooskõlas Euroopa Parlamendi palvetega, et Euroopa Liidu Satelliidikeskus (EUSC) tuleb selle potentsiaali täies ulatuses ära kasutamiseks täielikult välja arendada,¹³⁴ tegi EUSC 2008. aastal olulisi samme edasi, suurendades ÜVJP/EJKP toetamise võimet. Pärast EUSC ühendamist turvatud võrkudega suurenes selle reageerimisvõime ja paranes teabe liikumise kiirus. Tehti edusamme seoses juurdepääsuga valitsuste valduses olevale pildimaterjalile, mis on esmatähtis EUSC poolse operatiivtoetuse jaoks, võttes arvesse raskuseid kommertslike pildimaterjalide kättesaadavusega. EUSC toetus operatsioonile EUFOR Tchad/RCA põgenikelaagrite kaardistamisel ja mässuliste tegevuse jälgimisel osutus kohapeal asuvatele üksustele hädavajalikuks.

Nõukogu peasekretariaat ja Euroopa Komisjon jätkasid tööd algatuse ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire (GMES) / Kopernikus julgeolekut puudutavate aspektidega, kajastades selle tähtsust seoses ÜVJP/EJKPga, nagu on rõhutanud Euroopa Parlament.¹³⁵ ELi eesistujariigi ja Euroopa Komisjoni ühisfoorum (september 2008) tähistas esimeste käivitamise eelsete GMESi teenuste algust.

Suurem sidusus ja tõhusus

Reageerimise tõhusus

Kogu 2008. aasta jooksul näitas EL mitmel juhul üles suutlikkust reageerida kiiresti rahvusvahelistele kriisidele, otsustavust ning arusaamist keerukatest oludest, mis ümbritsevad poliitilisi ja julgeolekualaseid tingimusi. Pühendumust saavutada tulemusi ja ühtsust operatiivotsuste tegemisel võib isegi pidada katalüsaatoriks võrreldava vaimu tekitamisel püüdlustes kujundada tõeliselt ühine Euroopa välispoliitika. Lisaks sellele kujundab eelolevatel aastatel EJKPd tuginemine 2008. aastal saadud kogemustele ning samuti kõnealusel aastal tuvastatud raskuste arvessevõtmine, eelkõige seoses kasutada olevate reageerimismehhanismide paindlikkusega.

Kui tõhusust mõõta kiirusega, oli eeskujuks missioon EUMM Georgia. EL tegutses kindlameelselt ja üksnes kahe nädalaga suudeti planeerida ja missioonile saata rohkem kui 200 vaatlejat 22st liikmesriigist, mis teeb missioonist EUMM Georgia kõige kiiremini lähetatud EJKP tsiviilmissiooni, mida EL on seni korraldanud. Sellest hoolimata näitas vajadus toetada missiooni EUMM Georgia puhul algusetapis liikmesriikide võimetele, et kiire missioonile lähetamise toetamiseks on vaja teha suuremaid jõupingutusi.

¹³⁴ Vt Euroopa Parlamendi 10. juuli 2008. aasta resolutsiooni kosmose ja julgeoleku kohta (EP dok P6_TA(2008)0365).

¹³⁵ Vt Euroopa Parlamendi 10. juuli 2008. aasta resolutsiooni kosmose ja julgeoleku kohta (EP dok P6_TA(2008)0365).

Kui tõhusust mõõta arvudes, tuleb tähelepanu pöörata missioonile EULEX Kosovo, mis on siiani suurim EJKP tsiviilmissioon. Siiski on oluline rõhutada, et vägede moodustamise protsess on kriitilise tähtsusega väljakutse missiooni ja selle planeerijate jaoks. Kõrgetasemelise personali lähetamine on äärmiselt oluline missioonil jätkuva edu saavutamiseks¹³⁶.

Mõlemad eespool nimetatud missioonid on suutnud tegutseda sõltumatute usaldusväärsete üksustena kohalikus ja rahvusvahelises keskkonnas, mida ilmestab keeruline poliitiline olukord. Missioon EUMM Georgia on kujunenud kohalike sidusrühmade suhtes neutraalseks osapooliks ning veel enam, missioon soodustab nende sidusrühmade vahelise usalduse suurendamist. Missiooni EULEX Kosovo kuvand meediakajastuse, uuringute ja valitsusväliste organisatsioonide aruannete alusel otsustades on hoolimata missiooni sünni ümbritsenud keerulisest poliitilisest maastikust üldiselt positiivne. Missioon EUFOR Tchad/RCA on veel üks näide, kus hoolimata kogu piirkonnas esinevast väga tundlikku laadi poliitilisest kontekstist, mis on eelkõige põhjustatud Darfuri kriisi avaldatavast piirkondlikust mõjust, võeti ühehäälselt vastu ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 1778, mis tegi võimalikuks missiooni EUFOR lähetamise, ning Tšaadi ja Kesk-Aafrika Vabariigi valitsused tervitasid mitmemõõtmelist rahvusvahelist kohalolekut.

Olenemata sellest saab EJKP reageerimise paindlikkust, sealhulgas missioonide toetamisel, veelgi suurendada. Võttes teadmiseks Euroopa Parlamendi väljendatud mured,¹³⁷ jätkas nõukogu koostöös komisjoniga EJKP vahendite edendamist EJKP tsiviilmissioonide toetamise valdkonnas, sealhulgas suurendades kvalifitseeritud töötajate kättesaadavust missioonile toetust pakkuvate ametikohtade täitmiseks, koostades raamlepingud ja standardse logistilise raamistiku EJKP tsiviilmissioonide jaoks. Samuti on välja töötatud ÜVJP eelarves esineva ettevalmistavate meetmete eelarverea kasutamise üksikasjad ja arvesse on võetud missiooni EUMM Georgia puhul selle kasutamisest saadud kogemusi.

Sidus reageerimine

Ainulaadne ELi kõikehõlmav lähenemisviis kriisiohjamisele ühendab suurt hulka kriisidele sidusal viisil reageerimiseks ettenähtud tsiviil- ja sõjalisi vahendeid. Kooskõlas nimetatud lähenemisviisiga jätkas EL 2008. aastal tsiviil-sõjalise koordineerimise ning EJKP ja Euroopa Komisjoni vahendite sidususe parandamist.

Euroopa Parlament on rõhutanud vajadust tugevdada tsiviil-sõjalist koordineerimist (CMCO). Seda arvamust jagades teatas peasekretär / kõrge esindaja, et nõukogu peasekretariaadis moodustatakse EJKP operatsioonide ja missioonide jaoks ühtne tsiviil-sõjaline planeerimise struktuur. CME 08 käigus katsetati ja viimistleti erinevad CMCO aspekte ning nõukogu jätkas samuti tööd teabevahetuse nõuetega (IER).

ELi delegatsiooni loomisega Aafrika Liidu juurde märgib 2008. aasta esimese ELi esinduse loomist mitmepoolse organisatsiooni juures, kus on kombineeritud ELi eriesindaja rühm (kuhu kuuluvad liikmesriikide ja nõukogu peasekretariaadi ametnikud) ja samuti Aafrika Liidu küsimustega tegeleva Euroopa Komisjoni delegatsiooni elemendid. See on tõeline uuendus Euroopa tasandil ning suur samm edasi ELi-Aafrika Lissaboni tippkohtumise (detsember 2007) otsuste rakendamisel. Kuigi 2008. aastal tuli lahendada märkimisväärne hulk halduslikke ja organisatsioonilisi probleeme, oli ELi delegatsioon võimeline olukorda

¹³⁶ EULEX Kosovo saavutas oma täieliku tegevusvõime 6. aprillil 2009.

¹³⁷ Vt Euroopa Parlamendi resolutsiooni Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP kohta (Euroopa Parlamendi dok P6_TA(2008)0255) ning rahu tagamise ja riigi ülesehituse arenguperspektiivide kohta konfliktijärgses olukorras (Euroopa Parlamendi dok P6_TA(2008)0639).

muutma algusest peale, nimelt ELi nähtavuse suurendamise, sidusama multidistsiplinaarse lähenemise ja ELi tegevuse parema koordineerimise osas. Otsesed kõrgetasemelised kontaktid Aafrika Liidu komisjoniga soodustasid kootööd, eelkõige kriisiohjamisega seotud küsimustes, nagu Somaalias läbiviidava ALI missiooni (AMISOM) toetamine, Kenya kriisi järelmeetmed, Aafrika Liidu ja ÜRO koostöö seoses Darfuri kriisiga, Aafrika Liidu vahendamisalased jõupingutused Ida-Aafrika järvede piirkonnas, Zimbabwe, Mauritaanias ja Guineas.

Kuna ELi eriesindaja, kes on samaaegselt Euroopa Komisjoni esinduse juht, volitusi pikendati kuni 2009. aasta veebruarini, jätkus endisesse Jugoslaavia Makedoonia Vabariiki määratud ELi eriesindaja¹³⁸ kahesuguse funktsiooniga volituste rakendamine¹³⁹. Selle kahel funktsioonil põhineva korra rakendamisest saadud kogemused võivad anda kasulikku ainet edaspidisteks aruteludeks.

Koostöö kolmandate riikidega

Kuna suurenevad EJKP tegevuste ambitsioonid ja ulatus, omandab järjest suuremat tähtsust partnerite panus. Koostöö kolmandate riikidega kajastab ühist pühendumist rahu ja stabiilsuse tagamisele maailmas. Piirkondlikud sidusrühmad võivad anda väärtusliku panuse.

ELi menetluste kohased partnerite panused täiendavad samuti meie võimeid väärtuslike vahenditega.

2008. aastal peeti regulaarselt dialoogi kriisiohjamise teemal ELi mitte kuuluvate NATO Euroopa liikmetega, ELi kandidaatriikidega, Kanadaga, Venemaaga, Ukrainaga, Vahemere partneritega ja teiste kolmandate riikidega. Sõjaliste EJKP operatsioonide osas on operatsiooni EUFOR Tchad/RCA jaoks andnud väärtusliku panuse Albaania,¹⁴⁰ Horvaatia ja Venemaa. Seoses ELi sõjalise koordinatsioonimeetmega EU NAVCO, millele järgnes EU NAVFOR Somalia – operatsioon ATALANTA, loodi mitme kolmanda riigiga viljakad kontaktid. EJKP tsiviilmissioonide osas andsid kolmel kontinendil asuvad üheksa ELi mitte kuuluvat riiki olulise panuse käimasolevast üheksast missioonist viie jaoks.¹⁴¹ USA osales esmakordselt EJKP tsiviilmissioonis (EULEX Kosovo). On kindlaks tehtud, et 2009. aastal on vaja uurida võimalusi teha koostööd Austraalia, Uus-Meremaa, Jaapani ja teiste riikidega, kes jagavad ELi väärtuseid ja strateegilisi eesmärke tsiviilkriisiohjamise valdkonnas.

¹³⁸ Vt 18. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/129/ÜVJP (ELT L 43, 19.2.2008, lk 19–21).

¹³⁹ Vt nõukogu 18. veebruari 2008. aasta ühismeedet 2008/129/ÜVJP (ELT L 43, 19.2.2008).

¹⁴⁰ 2008. aasta juulis kirjutas Albaania alla lepingule, mille kohaselt ta annab sõjalise operatsiooni EUFOR Tchad/RCA jaoks sõdureid.

¹⁴¹ EUPM BiH (Türgi, Šveits, Ukraina, Island, Norra ja Kanada), EULEX Kosovo (Türgi, Horvaatia, Šveits, Norra ja USA), EUPOL RD Congo (Šveits ja Angola), EUPOL COPPS (Norra ja Kanada) ja EUPOL Afghanistan (Kanada, Horvaatia, Norra ja Uus-Meremaa).

II OSA – VÄLJAVAATED AASTAL 2009

2009. aasta saab jätkuvalt olema rahvusvaheliste suhete katsetamise aeg. Me tegutseme maailmas, mis muutub enneolematu kiirusega. Majandus- ja finantskriis on avaldanud mõju kõigil kontinentidel, mis võib potentsiaalselt mõjutada julgeolekut ja poliitilist stabiilsust. Kriisi kestus ja ägedus on ebaselge, kuid tundub tõenäoline, et see kiirendab laiema ülemaailmse korra muutust. 2009. aasta esimestel kuudel on juba näha märke rahutustest maailma eri paikades, nagu sõjalised operatsioonid Gazas, uuesti alanud võitlus Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas ning konflikt Sri Lankal, kui nimetada vaid mõningaid. Suurt muret tekitas ka Venemaalt Ukraina kaudu Euroopa Liitu suunduvate gaasitarnete hiljutisest katkemisest tingitud kriis.

Kuid on põhjust ka optimismiks. USAI ja Euroopal on avanenud uuesti võimalus teha koostööd ülemaailmsetes küsimustes ning tegutseda koos oluliste partneritega, sealhulgas G20 kaudu. Ühisteks prioriteetideks on muu hulgas Lähis-Ida rahuprotsess, Iraan, Afganistan, Pakistan ja kliimamuutused. Nendes ja muudes valdkondades teeme tööd oma ühise julgeoleku ja ühiste väärtuste, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste toetamiseks. Sellega seoses on oluliseks sümboliseks sammuks Guantanamo Bay vangilaagri sulgemine. On vaja arutada, millistel konkreetsetel viisidel EL seda protsessi toetab.

Meie suhted Venemaaga võivad jõuda uude etappi. Gruusia konflikt ja hiljuti aset leidnud gaasikriis on jätnud oma jälje. Mõlemad pooled peaksid siiski olema valmis aruteludeks, et viia edasi Venemaa ja ELi vahelist koostööd. EL on valmis arutama uusi ideid, mis võivad läbipaistval viisil kaasa aidata Euro-Atlandi julgeolekule, pidades seejuures silmas, et OSCE on sellise mõttevahetuse loomulikuks foorumiks. President Medvedevi algatatud arutelu Euroopa julgeoleku tulevase vormi üle on üks osa sellest. Uue ELi ja Venemaa vahelise lepingu osas tehtavad edusammud on samuti olulise tähtsusega. Me vajame Venemaad kui usaldusväärset partnerit nii meie ühises naabruskonnas kui ka mujal.

EL jätkab Lääne-Balkani riikide Euroopa-perspektiivi toetamist, mis on piirkonna stabiilsuse seisukohast ülioluline. Montenegro ja Albaania on esitanud taotlused ELiga ühinemiseks. Nõukogu palus Euroopa Komisjonil koostada arvamus Montenegro taotluse kohta. Serbia on astunud tihedamatesse suhetesse ELiga.

Vahelepingu rakendamine ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ratifitseerimine sõltuvad nõukogu otsusest selle kohta, et Serbia teeb täielikku koostööd Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga. Stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu allkirjastamine oli Bosnia ja Hertsegoviina ning ELi vaheliste suhete verstapostiks. Tingimusel et Bosnia ja Hertsegoviina teeb edusamme vajaliku reformikava osas, võib ta edasi liikuda ELi liikmelisuse suunas. EL on valmis ELi eriesindaja büroo võimalikuks tugevdamiseks. EL on endiselt kohustunud võtma endale olulise rolli Kosovo stabiilsuse tagamisel ja arengu toetamisel. Sel eesmärgil jätkub ELi tugev kohalolek ning ta edendab inimõiguste austamist, vähemuste kaitset ning kultuuri- ja religioosse pärandi kaitset.

Majanduskriis on tekitanud kiireloomulise vajaduse luua idapartnerlus idapoolsete riikidega, mis käivitatakse mais toimuval tippkohtumisel. EL jätkab tööd Ukrainaga, et saavutada suurem poliitiline ja majanduslik stabiilsus. EL on samuti avatud tihedamate sidemete loomiseks Valgevenega ning on valmis aitama lahendada Transnistria konflikti 5+2 läbirääkimistel. Kaukaasias on pärast 2008. aastal asetleidnud tagasilööke vaja julgeoleku ja stabiilsuse taastamiseks rohkem teha. EL jätkab juhtrolli täitmist Gruusias missiooni EUMM Georgia kaudu ning Genfi rahukõnelustel separatistlike piirkondade tuleviku üle. EL jääb kindlaks ÜRO ja OSCE kohaloleku tagamisele Gruusias. Samuti jätkame OSCE juhitud Mägi-Karabahhia üle peetavate läbirääkimiste toetamist. Kaugemal idapool on Kesk-Aasia üha tähtsam partner energiajulgeoleku tugevdamisel transpordi- ja tarnemarsruutide mitmekesistamise kaudu ning ühiste julgeolekualaste probleemide käsitlemisel.

Lähis-Ida on päevakorras jätkuvalt olulisel kohal. Lähis-Ida rahuprotsessi osas tehtavad edusammud on määrava tähtsusega, et viia ellu laiem nägemus kestvast rahust ja julgeolekust kõnealuses piirkonnas. EL jätkab tööd rahukõneluste toetamiseks kõikides lahendamata küsimustes, toetades kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse saavutamist, mis hõlmab piiritletud ja elujõulise Palestiina riigi loomist. Rahvusvaheline kogukond, sealhulgas EL jätkab tihedat suhtlemist Lähis-Ida rahuprotsessi osapooltega ning selliste piirkondlike jõupingutuste toetamist, nagu Araabia rahualgatus, eesmärgiga taaskäivitada muu hulgas rahu saavutamise teekaardil põhinev rahuprotsess. Prioriteediks on endiselt kestev ja läbiräägitud vaherahu pärast Gaza konflikti toimumist. EL on jätkuvalt valmis osalema rahu suunas viivate sammude toetamisel, sealhulgas EJKP raames toimuva kohaloleku kaudu.

Vahemere Liit annab samuti uue võimaluse taastada usaldus, mis viib piirkonna suurema ühtekuuluvuseni. Jätkatakse ELi-Liibüa raamlepingu alaseid läbirääkimisi. EUJUST LEX panustab jätkuvalt õigusriigi tugevdamisse Iraagis, alustades riigisisese tegevuse katsejärguga, kui julgeolekuolukord seda võimaldab.

Suhetes Iraaniga on 2009. aasta samuti oluline, võib olla isegi otsustav aasta. USA uue administratsiooni valmisolek suhelda otse Iraaniga lisab uue mõõtmega rahvusvahelise kogukonna jõupingutustele lahendada tuumarelvade küsimus ning laiendab märkimisväärselt võimalikke stiimuleid, kui Iraan otsustab alustada läbirääkimisi. Samal ajal jätkab Iraan uraani rikastamist ja tuumaprogrammi arendamist. Seega muutub vajadus lahenduse järele teravamaks just siis, kui lahenduse leidmise võimalus suureneb. EL rakendab kogu võimaliku energia rahvusvahelise kogukonna ühisesse jõupingutusse pidada edukaid läbirääkimisi. Kui võimalusest kinni võetakse, võib 2009. aasta olla pöördepunkt. Kui võimalust ära ei kasutata, võivad tagajärjed olla tõsised.

Stabiilsuse loomine Afganistanis ja Pakistanis on jätkuvalt oluline teema, millel on suur mõju kogu Lõuna-Aasia piirkonnale ja Euroopale. EL tugevdab oma tegevust mõlemas riigis, eelkõige EUPOL Afganistani ja valitsemistavade parandamise toetamise ning samuti valimisteks ettevalmistamise abistamise kaudu. Pakistani puhul peame analüüsima, kuidas lahendada sellised probleemid nagu areng, valitsemistava, inimõigused ja õigusriigi põhimõtte järgimine. EL on võtnud ülesandeks intensiivistada 2009. aastal poliitilist dialoogi ja suhteid Pakistaniga, sealhulgas uurides kõiki võimalusi laiendada Pakistaniga kaubandussuhteid ning suurendada riigile antavat finantsabi. Olukord nendes kahes riigis on omavahel tihedalt seotud ning üha enam nõuab see kõikehõlmava piirkondliku strateegia väljatöötamist. Laiemas rahvusvahelises kogukonnas on piirkonna tähtis roll India.

India ja Hiina on nüüd mõlemad olulised partnerid piirkondlike ja ülemaailmsete probleemide käsitlemisel, alates massihävitusrelvade levikust kuni kliimamuutusteni. ELil on võimalus tugevdada partnerlust mõlema riigiga tippkohtumise tasemel ning regulaarsete tööalaste kontaktide kaudu. Selles tegevuses keskendutakse ühist huvi pakkuvatele teemadele, kuid tuleks käsitleda ka väärtuseid, muu hulgas inimõiguste valdkonda. Meie dialoogis Indiaga käsitletakse nüüd ka julgeolekualaseid teemasid: terrorism, piirkondlik konflikt, massihävitusrelvade levik, kliimamuutuste poolt julgeolekule avaldatav mõju. Meie pikaajaseim partner Aasias on Jaapan, kellega meil on ulatuslikud kaubandussuhted ning kellega on paljude aastate jooksul peetud poliitilisi konsultatsioone ja tehtud koostööd.

On olemas potentsiaal teha suuremat koostööd Lõuna-Koreaga, mis on dünaamiline ja progressiivne riik, kus käsitletakse keerulisi olukordi oskuslikult. EL jätkab tööd Austraalia ja Uus-Meremaaga ülemaailmsetes ja piirkondlikes küsimustes partnerluse ja dialoogi tugevdamiseks ning intensiivistab konsultatsioone Vaikse ookeani AKV riikidega sellistes olulistest küsimustes nagu kliimamuutused, hea valitsemistava ja inimõigused.

Me jätkame partnerluse konsolideerimist Aafrika Liiduga kooskõlas 2007. aastal käivitatud ELi-Aafrika ühise strateegiaga. Aafrikal on potentsiaali saavutada ulatuslikum rahu ning suurem stabiilsus ja jõukus. Selle saavutamiseks on määrava tähtsusega käimasolevate ja võimalike konfliktide lahendamine, sealhulgas piraatluse ohu kõrvaldamine. Riigivõimu lagunemine sellistes riikides nagu Zimbabwe ja Somaalia on samuti üks probleemi oluline osa, mis tuleneb organiseeritud kuritegevusest, ebaseaduslikust rändest ja ebaseaduslikust loodusvarade kasutamisest. Koos laiema rahvusvahelise kogukonnaga osaleb EL jätkuvalt kindlalt rahu ja hea valitsemistava tagamisel ning püüdluses saavutada inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine Aafrikas, sealhulgas toetades reaalselt, ehkki habrast väljavaadet saavutada rahu Burundis ja Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas. Ka pärast operatsiooni EUFOR Tchad/RCA üleandmist ÜROle on EL tihedalt seotud tegevusega kõnealuses piirkonnas. Jätkuvalt on oluliseks eesmärgiks püsiva rahu saavutamine Sudaanis ning Rahvusvahelise Kriminaalkohtu otsusest anda välja vahistamismäärus presidendi Al Bashiri vahistamiseks saab täiendav tegur kohalikus ja piirkondlikus dünaamilises keskkonnas.

Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide Rio grupi ministrite taseme kohtumisele (mais 2009) kogunesid 50 riigi ministrid, et arutada kahte olulist teemat: rahandus- ja majanduskriis ning energiajulgeolek ja kliimamuutused. See kaks korda aastas toimuv kohtumine andis võimaluse ausaks poliitiliseks mõttevahetuseks, mille eesmärk on tugevdada kahe piirkonna vahelisi suhteid. 2009. aastal saab viia lõpule ELi ja Kesk-Ameerika assotsiatsioonilepingu ning ELi ja Andide riikide vahelise mitmepoolse kaubanduslepingu alased läbirääkimised. Kolmandal ELi ja Brasiilia tippkohtumisel liigutakse eeldatavasti edasi 2008. aastal heakskiidetud ühise tegevuskava osas ning Mehhikoga koostatakse 2008. aastal heakskiidetud strateegilise partnerluse raames selle täitmise kava. Tšiiliga luuakse „arenguassotsiatsioon” innovatsiooni, energia- ja haridussektori alaste ühiste algatuste elluviimiseks.

Kõigis nendes piirkondades juhindub EL jätkuvalt Euroopa julgeolekustrateegias ning 2008. aasta detsembri Euroopa Ülemkogule esitatud julgeolekustrateegia rakendamise aruandes kirjeldatud lähenemisviisist. Euroopa välispoliitika eesmärk on luua tõhusam mitmepoolset lähenemisviisil põhinev kord reeglitel põhineva raamistiku alusel, et käsitleda ülemaailmseid probleeme, nagu inimõigused, rahvusvaheline õigusemõistmine, massihävitusrelvade levik, terrorism ja kliimamuutused.

Praeguseks hetkeks on meie ülemaailmne valitsemissüsteem sattunud mitmest küljest löögi alla, eelkõige on probleeme tekitanud majanduskriis, ning on ilmnunud vajadus taastada selle õiguspärasus ja tõhusus. ELil on kohustus suunata arutelu selle üle, kuidas seda teha koos teiste partnerite, sealhulgas USAga ja tekkivate ülemaailmsete suurjõududega.

Viimase kümnendi jooksul on suurenenud Euroopa välispoliitika ambitsioonid ja ÜVJP raames toimunud EJKP arengu tulemusel ka võimed. Kuid hiljutises Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruandes märgiti selgelt, et me peame veelgi tugevdama oma võimet tegutseda tõhusalt, tehes otsuseid veelgi strateegilisematel alustel, tagades meie poliitikate parema sidususe ja tugevdades sõjalisi ja tsiviilalaseid võimeid. Selle jõupingutuse ühe osana luuakse 2009. aasta jooksul nõukogu peasekretariaadis ühtne tsiviil-sõjaline struktuur strateegiliseks planeerimiseks EJKP operatsioonide ja missioonide jaoks. Samuti püüame käsitleda konflikte ja lahendada konflikti eri etappe tervikliku lähenemisviisi põhjal selliste vahendite abil nagu varajane hoiatamine, tugevdatud dialoog ja vahendamine, julgeolekusektori reform ning demobiliseerimine, desarmeerimine ja taasintegreerimine. Omandatud kogemuste ja parimate tavade alaste protsesside täiendav tugevdamine annab selle jaoks kasulikke vahendeid. Jätkame tööd, et parandada meie võimet lähetada kiiresti tsiviilpersonalit, kehtestada paindlikum missioonide toetamise kord ning ühtlustada EJKP alased tegevused Euroopa Komisjoni ja rahvusvaheliste partnerite poolt stabiliseerimise ja arengu saavutamiseks tehtavate pikaajaliste jõupingutustega. Lõppkokkuvõttes määravad siiski võimed meie suutlikkuse avaldada mõju seal, kus on kaalul meie huvid. Vägede moodustamine ja piisav rahastamine jäävad sellega seoses peamisteks elementideks.

ILISA

Legal acts in the CFSP area

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I. MESURES RESTRICTIVES			
I.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
29.09.2008	Prorogation de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2008/761/PESC L 260 (30.09.2008)
15.09.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	position commune 2004/694/PESC art. 2; art. 23(2) deuxième tiret	2008/733/PESC L 247 (16.09.2008)
15.09.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/293/PESC concernant le renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	position commune 2004/293/PESC art. 2; art. 23(2)	2008/732/PESC L 247 (16.09.2008)
24.07.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/293/PESC concernant le renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	position commune 2004/293/PESC art. 2; art. 23(2)	2008/614/PESC L 197 (25.07.2008)
24.07.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	position commune 2004/694/PESC art. 2; art. 23(2)	2008/613/PESC L 197 (25.07.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
13.03.2008	Renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2008/223/PESC L 70 (14.03.2008)
I.2 AFRIQUE			
CÔTE D'IVOIRE			
18.11.2008	Renouvellement des mesures restrictives instituées à l'encontre de la Côte-d'Ivoire	art. 15	2008/873/PESC L 308 (19.11.2008)
REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE DU CONGO			
14.05.2008	Adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo et abrogeant la position commune 2005/440/PESC	art. 15	2008/369/PESC L 127 (15.05.2008)
29.02.2008	Modification de la position commune 2005/440/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	art. 15	2008/179/PESC L 57 (01.03.2008)
LIBERIA			
12.02.2008	Mesures restrictives instituées à l'encontre du Liberia	art. 15	2008/109/PESC L 38 (13.02.2008)
SIERRA LEONE			
28.01.2008	Modification de la position commune 98/409/PESC relative à la Sierra Leone	art. 15	2008/81/PESC L 24 (29.01.2008)
UNION DES COMORES			
24.07.2008	Abrogation de la position commune 2008/187/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre du gouvernement illégal d'Anjouan dans l'Union des Comores	art. 15	2008/611/PESC L 197 (25.07.2008)
03.03.2008	Mesures restrictives à l'encontre du gouvernement illégal d'Anjouan dans l'Union des Comores	art. 15	2008/187/PESC L 59 (04.03.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
ZIMBABWE			
08.12.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/161/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	position commune 2004/161/PESC art. 6; art. 23§2	2008/922/PESC L 331 (10.12.2008)
31.07.2008	Modification de la position commune 2004/161/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2008/632/PESC L 205 (01.08.2008)
22.07.2008	Mise en oeuvre de la position commune 2004/161/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	position commune 2004/161/PESC art. 6; art. 23§2	2008/605/PESC L 194 (23.07.2008)
18.02.2008	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2008/135/PESC L 43 (19.02.2008)
I.3 ASIE / OCÉANIE			
BIRMANIE / MYANMAR			
29.04.2008	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2008/349/PESC L 116 (30.04.2008)
I.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
IRAN			
10.11.2008	Modification des annexes III et IV de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	position commune 2007/140/PESC art. 7 (2)	2008/842/PESC L 300 (11.11.2008)
07.08.2008	Modification de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 15	2008/652/PESC L 213 (08.08.2008) + rectificatif L 285 (29.10.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
23.06.2008	Modification de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 15	2008/479/CFSP L 163 (24.06.2008)
IRAQ			
03.03.2008	Modification de la position commune 2003/495/PESC sur l'Iraq	art. 15	2008/186/PESC L 59 (04.03.2008)
I.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
BIÉLORUSSIE			
10.11.2008	Modification de la position commune 2006/276/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie	art. 15	2008/844/PESC L 300 (11.11.2008)
07.04.2008	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires du Belarus	art. 15	2008/288/PESC L 95 (08.04.2008)
RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
25.02.2008	Mesures restrictives à l'encontre des dirigeants de la région de Transnistrie (République de Moldavie)	art. 15	2008/160/PESC L 51 (26.02.2008)
OUZBÉKISTAN			
10.11.2008	Modification et prorogation de la position commune 2007/734/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 15	2008/843/PESC L 300 (11.11.2008)
29.04.2008	Mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 15	2008/348/PESC L 116 (30.04.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II. PESD			
II.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
27.11.2008	Mise en oeuvre de l'action commune 2007/749/PESC concernant la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	action commune 2007/749/PESC art. 12§1 art. 23 §2, deuxième tiret	2008/890/PESC L 318 (28.11.2008)
21.11.2008	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa; action commune 2004/570/PESC art. 6	2008/895/PESC L 319 (29.11.2008)
24.10.2008	Nomination du chef de mission/commissaire de police de la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25(3), action commune 2007/749/PESC art. 10(1)	2008/835/PESC L 298 (07.11.2008)
13.10.2008	Conclusion d'un accord entre l'Union européenne et les États-Unis d'Amérique relatif à la participation des États-Unis d'Amérique à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 24	2008/814/PESC L 282 (25.10.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
25.09.2008	Conclusion d'un accord entre l'Union européenne et la République de Croatie relatif à la participation de la République de Croatie à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 24	2008/887/PESC L 317 (27.11.2008)
29.07.2008	Modification de la décision BiH/1/2004 relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine et la décision BiH/3/2004 établissant le comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa	2008/712/PESC BiH/13/2008 L 237 (04.09.2008)
24.07.2008	Conclusion d'un accord entre l'Union européenne et la Confédération suisse relatif à la participation de la Confédération suisse à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 24	2008/666/PESC L 217 (13.08.2008)
06.06.2008	Modification de la décision EPUE/2/2007 relative à la nomination du chef de l'équipe de planification de l'Union européenne (EPUE Kosovo)	art. 25, troisième alinéa action commune 2006/304/ PESC art. 6 action commune 2008/124/ PESC art. 4(3) + art. 5(2)	2008/545/PESC EUPT/1/2008 L 173 (03.07.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
22.04.2008	Etablissement du comité des contributeurs pour la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo (EULEX KOSOVO)	art. 25, troisième alinéa	2008/356/PESC EULEX/2/2008 L 118 (06.05.2008)
17.03.2008	Modification et prorogation de l'action commune 2006/304/PESC sur la mise en place d'une équipe de planification de l'UE (EPUE Kosovo) en ce qui concerne l'opération de gestion de crise que l'UE pourrait mener au Kosovo dans le domaine de l'État de droit et, éventuellement, dans d'autres domaines	art. 14	2008/228/PESC L 75 (18.03.2008)
07.02.2008	Nomination du chef de la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 25, troisième alinéa action commune 2008/124/PESC art. 12(2)	2008/125/PESC EULEX/1/2008 L 42 (16.02.2008)
04.02.2008	Mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 14, art. 25(3)	2008/124/PESC L 42 (16.02.2008)
II.2 AFRIQUE			
22.12.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République de Djibouti relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République de Djibouti, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/88/PESC L 33 (03.02.2009)
22.12.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République de Somalie relatif au statut de la force navale placée sous la direction de l'Union européenne en République de Somalie, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/29/PESC L 10 (15.01.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
08.12.2008	Lancement de l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 17, §2; action commune 2008/851/ PESC art. 5	2008/918/PESC L 330 (09.12.2008)
18.11.2008	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25, troisième alinéa action commune 2008/851/ PESC art. 6	2008/888/PESC ATALANTA/1/ 2008 L 317 (27.11.2008)
13.10.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la Fédération de Russie sur la participation de la Fédération de Russie à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine (opération EUFOR Tchad/RCA)	art. 24	2008/868/PESC L 307 (18.11.2008)
10.11.2008	Opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28§3	2008/851/PESC L 301 (12.11.2008)
15.09.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République de Croatie sur la participation de la République de Croatie à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine (opération EUFOR Tchad/RCA)	art. 24	2008/783/PESC L 268 (09.10.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
19.09.2008	Action de coordination militaire de l'Union européenne à l'appui de la résolution 1816(2008) du Conseil de sécurité des Nations unies (EU NAVCO)	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28 §3	2008/749/PESC L 252 (20.09.2008)
02.09.2008	Modification de la décision CHAD/1/2008 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine et la décision CHAD/2/2008 du Comité politique et de sécurité établissant le comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	action commune 2007/677/PESC art. 10(2)	2008/731/PESC CHAD/4/2008 L 247 (16.09.2008)
26.06.2008	Modification et prorogation de l'action commune 2007/406/PESC relative à la mission de conseil et d'assistance de l'Union Européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14	2008/491/PESC L 168 (28.06.2008)
24.06.2008	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa, action commune 2007/406/PESC art. 8	2008/490/PESC EUSEC/2/2008 L 168 (28.06.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
23.06.2008	Modification et prorogation de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2008/485/PESC L 164 (25.06.2008)
16.06.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République de Guinée-Bissau relatif au statut de la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau	art. 24	2008/669/PESC L 219 (14.08.2008)
09.06.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République d'Albanie sur la participation de la République d'Albanie à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine (opération EUFOR Tchad/RCA)	art. 24	2008/665/PESC L 217 (13.08.2008)
28.05.2008	Modification de la décision CHAD/1/2008 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine et la décision CHAD/2/2008 du Comité politique et de sécurité établissant le comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 25 troisième alinéa	2008/412/PESC CHAD/3/2008 L 144 (04.06.2008) Rectificatif L 180 (09.07.2008)
07.04.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République centrafricaine relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République centrafricaine	art. 24	2008/389/PESC L 136 (24.05.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
05.03.2008	Nomination du chef de mission de la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau UE RSS GUINÉE-BISSAU	art. 25 troisième alinéa	2008/226/PESC EU SSR GUINEA- BISSAU/1/2008 L 73 (15.03.2008)
28.01.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République du Tchad relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République du Tchad	art. 24	2008/266/PESC L 83 (26.03.2008)
28.01.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République du Cameroun relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne en transit sur le territoire de la République du Cameroun	art. 24	2008/178/PESC L 57 (01.03.2008)
13.02.2008	Acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 25 troisième alinéa action commune 2007/677/ PESC art. 10(2)	2008/172/PESC CHAD/1/2008 L 56 (29.02.2008)
12.02.2008	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa action commune 2007/406/ PESC art. 8	2008/171/PESC EUSEC/1/2008 L 56 (29.02.2008)
12.02.2008	Mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau (UE RSS GUINÉE-BISSAU)	art. 14	2008/112/PESC L 40 (14.02.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.3 ASIE / OCÉANIE			
21.11.2008	Mise en oeuvre de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 23 § 2, premier alinéa, 2ième tiret action commune 2007/369/PESC art. 13 § 2	2008/884/PESC L 316 (26.11.2008)
03.10.2008	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 25 troisième alinéa; action commune 2007/369/PESC art. 10 § 1	2008/821/PESC EUPOL AFGHANISTAN/1/2008 L 285 (29.10.2008)
04.08.2008	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2008/643/PESC L 207 (05.08.2008)
17.03.2008	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2008/229/PESC L 75 (18.03.2008)
II.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
16.12.2008	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 11(2);	2008/970/PESC L 344 (20.12.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
16.12.2008	Modification de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 14	2008/958/PESC L 338 (17.12.2008)
11.11.2008	Nomination du chef de la mission d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EUBAM Rafah)	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/889/ PESC art. 10, paragraphe 2	2008/863/PESC L 306 (15.11.2008) EUBAM Rafah/1/2008
10.11.2008	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EUBAM Rafah)	art. 14	2008/862/PESC L 306 (15.11.2008)
23.06.2008	Modification de la décision 2008/134/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	action commune 2005/797/ PESC art. 14(2); art. 23(2) deuxième tiret	2008/482/PESC L 163 (24.06.2008)
23.06.2008	Modification et prorogation de l'action commune 2005/190/PESC relative à la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2008/480/PESC L 163 (24.06.2008)
19.05.2008	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EU BAM Rafah)	art. 14	2008/379/PESC L 130 (20.05.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
14.04.2008	Modification et prorogation de l'action commune 2005/190/PESC relative à la mission intégrée «État dedroit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2008/304/PESC L 105 (15.04.2008)
18.02.2008	Mise en oeuvre de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	action commune 2005/797/PESC art. 14(2); art. 23(2) premier alinéa, deuxième tiret	2008/134/PESC L 43 (19.02.2008)
II.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
02.12.2008	Mission d'enquête internationale indépendante sur le conflit en Géorgie	art. 13 §3, art. 23 §1	2008/901/PESC L 323 (03.12.2008)
24.10.2008	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la Géorgie relatif au statut de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie	art. 24	2008/877/PESC L 310 (21.11.2008)
25.09.2008	Modification de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2008/759/PESC L 259 (27.09.2008)
16.09.2008	Nomination du chef de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 25 troisième alinéa; action commune 2008/736/PESC art. 10 §1	2008/894/PESC EUMM/1/2008 L 319 (29.11.2008)
15.09.2008	Mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14, art. 25 troisième alinéa	2008/736/PESC L 248 (17.09.2008)
16.06.2008	Nouvelle contribution de l'Union européenne au processus de règlement du conflit en Géorgie/Ossétie du Sud	art. 14	2008/450/PESC L 157 (17.06.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.6 ATHENA			
18.12.2008	Création d'un mécanisme de gestion du financement des coûts communs des opérations de l'Union européenne ayant des implications militaires ou dans le domaine de la défense (Athena)	art. 13(3), art. 28(3)	2008/975/PESC L 345 (23.12.2008)
II.7 QUESTIONS INSTITUTIONNELLES			
07.04.2008	Modification de la décision 2001/80/PESC instituant l'état-major de l'Union européenne	art. 28 §1 UE + art. 207 §2 CE	2008/298/PESC L 102 (12.04.2008)
III. INSTITUTIONNALISATION DE LA PESD: AGENCE EUROPÉENNE DE DÉFENSE, INSTITUT D'ÉTUDES DE SÉCURITÉ, CENTRE SATELLITAIRE ET COLLÈGE EUROPÉEN DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE			
23.06.2008	Institution d'un Collège européen de sécurité et de défense (CESD) et abrogeant l'action commune 2005/575/PESC	art. 14	2008/550/PESC L 176 (04.07.2008)
07.04.2008	Modification de l'action commune 2004/551/PESC concernant la création de l'Agence européenne de défense	art. 14	2008/299/PESC L 102 (12.04.2008)
IV. REPRÉSENTANTS SPÉCIAUX DE L'UNION EUROPÉENNE			
IV.1 AFGHANISTAN			
24.07.2008	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/612/PESC L 197 (25.07.2008)
23.06.2008	Modification de l'action commune 2008/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/481/PESC L 163 (24.06.2008)
26.05.2008	Modification de l'action commune 2008/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/391/PESC L 137 (27.05.2008)
18.02.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/131/PESC L 43 (19.02.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.2 ANCIENNE RÉPUBLIQUE YOUGOSLAVE DE MACÉDOINE (ARYM)			
18.02.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/129/PESC L 43 (19.02.2008)
IV.3 ASIE CENTRALE			
02.12.2008	Modification de l'action commune 2008/107/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/900/PESC L 323 (03.12.2008)
12.02.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/107/PESC L 38 (13.02.2008)
IV.4 BOSNIE-HERZÉGOVINE			
18.02.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/130/PESC L 43 (19.02.2008)
IV.5 CAUCASE DU SUD			
13.10.2008	Modification du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/796/PESC L 272 (14.10.2008)
18.02.2008	Modification et prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/132/PESC L 43 (19.02.2008)
IV.6 GÉORGIE			
25.09.2008	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/760/PESC L 259 (27.09.2008)
IV.7 KOSOVO			
04.02.2008	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/123/PESC L 42 (16.02.2008)
IV.8 PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
18.02.2008	Modification et prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le processus de paix au Moyen-Orient	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/133/PESC L 43 (19.02.2008)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.9 RÉGION DES GRANDS LACS AFRICAINS			
12.02.2008	Modification et prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la région des Grands Lacs africains	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/108/PESC L 38 (13.02.2008)
IV.10 RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
12.02.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la République de Moldova	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/106/PESC L 38 (13.02.2008)
IV.12 SOUDAN			
12.02.2008	Modification et prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Soudan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/110/PESC L 38 (13.02.2008)
IV.13 UNION AFRICAINE			
01.12.2008	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne auprès de l'Union africaine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/898/PESC L 322 (02.12.2008)
29.05.2008	Modification de l'action commune 2007/805/PESC portant nomination du représentant spécial de l'Union européenne auprès de l'Union africaine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2008/403/PESC L 140 (30.05.2008)

V. NON-PROLIFERATION			
18.12.2008	Soutien du Code de conduite de La Haye contre la prolifération des missiles balistiques dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'UE contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 13(3) et art. 23(1)	2008/974/PESC L 345 (23.12.2008)
08.12.2008	Définition des règles communes régissant le contrôle des exportations de technologie et d'équipements militaires	art. 15	2008/944/PESC L 335 (13.12.2008)
10.11.2008	Convention sur l'interdiction des armes biologiques et à toxines (BTWC) dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'Union européenne contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 14	2008/858/PESC L 302 (13.11.2008)
15.07.2008	Soutien aux activités de la commission préparatoire de l'Organisation du traité d'interdiction complète des essais nucléaires (OTICE) afin de renforcer ses capacités en matière de surveillance et de vérification et dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'Union européenne contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 14	2008/588/PESC L 189 (17.07.2008)

14.05.2008	Appui de la mise en oeuvre de la résolution 1540 (2004) du Conseil de sécurité des Nations unies et dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'Union européenne contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 14	2008/368/PESC L 127 (15.05.2008)
14.04.2008	Soutien aux activités de l'AIEA dans les domaines de la sécurité et de la vérification nucléaires et dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'Union européenne contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 14	2008/314/PESC L 107 (17.04.2008) Rectificatif L 212 (07.08.2008)
14.04.2008	Soutien aux activités de l'Organisation mondiale de la santé dans le domaine de la sécurité et de la sûreté biologiques en laboratoire, dans le cadre de la stratégie de l'Union européenne contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 14	2008/307/PESC L 106 (16.04.2008)
17.03.2008	Soutien d'activités de l'UE visant à promouvoir auprès des pays tiers le contrôle des exportations d'armements et les principes et critères du code de conduite de l'UE en matière d'exportation d'armements	art. 14	2008/230/PESC L 75 (18.03.2008)
12.02.2008	Soutien de l'instrument international permettant aux États de procéder à l'identification et au traçage rapides et fiables des armes légères et de petit calibre illicites (ALPC) dans le cadre de la stratégie de l'Union européenne de lutte contre l'accumulation et le trafic illicites des ALPC et de leurs munitions	art. 14	2008/113/PESC L 40 (14.02.2008)
VI. LUTTE CONTRE LE TERRORISME			
16.12.2008	Modification de la position commune 2008/586/PESC portant mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 15 et 34	2008/959/PESC L 338 (17.12.2008)
15.07.2008	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2007/871/PESC	art. 15 et 34	2008/586/PESC L 188 (16.07.2008)

15.07.2008	Mise en oeuvre de l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) no 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, et abrogeant la décision 2007/868/CE	règl. CE 2580/2001, art. 2(3)	2008/583/CE L 188 (16.07.2008)
29.04.2008	Modification de la position commune 2007/871/PESC portant mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 15 et 34	2008/347/PESC L 116 (30.04.2008)
29.04.2008	Modification de la position commune 2007/871/PESC portant mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 15 et 34	2008/346/PESC L 116 (30.04.2008)
29.04.2008	Modification de la décision 2007/868/CE mettant en oeuvre l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) no 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme	règl. CE 2580/2001, art. 2(3)	2008/343/CE L 116 (30.04.2008)
29.04.2008	Modification de la décision 2007/868/CE mettant en oeuvre l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) no 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme	règl. CE 2580/2001, art. 2(3)	2008/342/CE L 116 (30.04.2008)
VII. AUTRES ACTES JURIDIQUES			
PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
27.10.2008	Accueil temporaire de certains Palestiniens par des États membres de l'UE	art. 15	2008/822/PESC L 285 (29.10.2008)

II LISA

Appearances by representatives of the Council before EP

I. Appearances by the Presidency:

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
1	23.04	Formal sitting with the President of the Republic of Slovenia, Dr Türk	EP Plenary, Strasbourg
2	16.01	PM Janša presentation of the Slovenian Presidency programme	EP Plenary, Strasbourg
3	12.03	PM Janša speech at the occasion of the 50th anniversary of the EP	EP Plenary, Strasbourg
4	26.03	PM Janša on the results of the European Council	Extra Plenary, Brussels
5	26-27.05	PM Janša (27.05) and FM Dr Rupel (26.05) - statements	JPM on the Western Balkans in the EP
6	24.06	PM Janša on the outcome of the Slovenian Presidency and the results of the European Council	Special Plenary, Brussels
7	29.01	FM Dr Rupel on foreign and security policy priorities of the Slovenian Presidency	AFET
8	20.02	FM Dr Rupel on Kosovo	EP Plenary, Strasbourg
9	01.04	FM Dr Rupel on the results of Gymnich	AFET
10	27.05	FM Dr Rupel on the results of GAERC	AFET
11	04.06	FM Dr Rupel on preparations for the EU-United States Summit	Mini Plenary, Brussels
12	17.06	FM Dr Rupel on the results of GAERC and on the achievements of the Slovenian Presidency	AFET
13	27.05	MoD Erjavec on the results of GAERC	AFET
14	19.02	State Secretary Šinkovec on the results of GAERC	Extraordinary AFET
15	11.03	State Secretary Šinkovec on the results of GAERC	AFET
16	24.04	State Secretary Šinkovec , introductory statement	High-Level Contact Group for relations with the Turkish-Cypriot Community, Strasbourg
17	06.05	State Secretary Šinkovec on the results of GAERC	AFET
18	24.05	State Secretary Šinkovec , introductory statement	EU-US IPM, Ljubljana
19	28.05	State Secretary Šinkovec on Kosovo	1st EP-Kosovo IPM, Brussels
20	16.01	State Secretary Lenarčič on Kenya and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
21	30.01	State Secretary Lenarčič on US anti-missile defence system	Mini Plenary, Brussels
22	20.02	State Secretary Lenarčič on the Seventh meeting of the Human Rights Council of the United Nations	EP Plenary, Strasbourg
23	12.03	State Secretary Lenarčič on preparations for the European Council, EU's role in Iraq, European code of conduct on arms exports and on the situation in Chad	EP Plenary, Strasbourg
24	26.03	State Secretary Lenarčič on the situation in Tibet	Extra Plenary, Brussels
25	09.04	State Secretary Lenarčič on Lebanon, Croatia and FYROM	Mini Plenary, Brussels
26	22.04	State Secretary Lenarčič on progress made during the Presidency	Conference of Committee Chairs
27	23.04	State Secretary Lenarčič on preparations for the EU-Latin America and Caribbean Summit and on the situation in Burma/Myanmar	EP Plenary, Strasbourg
28	07.05	State Secretary Lenarčič on Georgia, Human Rights in the World 2007 and EU election observation missions	Mini Plenary, Brussels
29	21.05	State Secretary Lenarčič on Turkey's 2007 progress report, on the situation in Burma/Myanmar after the cyclone, on China after the earthquake and on global treaty to ban uranium weapons	EP Plenary, Strasbourg
30	18.06	State Secretary Lenarčič on the preparations for the European Council and on the preparations for the EU/Russia summit	EP Plenary, Strasbourg
31	28.01	State Secretary Šter on the Slovenian Presidency Programme	DEVE
32	4-5.02	State Secretary Šter , introductory statement	10th EP-Bosnia and Herzegovina IPM, Sarajevo
33	17-19.03	State Secretary Šter , speech on current issues of EU development policy and EU/ACP relations	ACP-EU Joint Parliamentary Assembly, Ljubljana
34	24.06	State Secretary Šter on the results of the Slovenian Presidency	DEVE
35	24.01	PSC Chair Ipavic on Slovenian Presidency priorities in the field of ESDP	SEDE
36	27.05	PSC Chair Ipavic on Turkey	JPC EU-Turkey
37	25.06	PSC Chair Ipavic on the results of the Slovenian Presidency (ESDP)	SEDE
38	31.03	Exchange of views with Director General Pipan , Directorate for Policy Planning and Multilateral Political Relations (SI MFA) + CONUN Chair Kepic	AFET Working Group on EU/UN relations
39	28.01	Ambassador Stabej , Euromed Coordinator, presentation of Presidency Priorities in the field of Euro-Mediterranean partnership and exchange of views	EMPA, Brussels
40	29.04	Ambassador of Slovenia in Zagreb Orožen Adamič , introductory statement	7th EU-Croatia JPCC, Rijeka (Croatia)
41	27.05	Ambassador Adanja , Head of Division for International Development Cooperation and Humanitarian Assistance (SI MFA) on humanitarian and political situation in Burma/Myanmar	DEVE

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
42	26.06	Ambassador Adanja on new member states and EU development cooperation	JPCs of the EP and national parliaments of member states and candidate countries responsible for development cooperation, Brussels
43	27.05	AMLAT Chair Ponikvar	8th EU-Chile JPC, Brussels
44	10.01	COHOM Chair Knez presentation of the Presidency priorities in the field of Human Rights	DROI
45	11.02	COHOM Chair Knez on the activities and work programme of COHOM	DROI
46	14.04	COHOM Chair Knez on children in armed conflicts	DROI
47	09.06	COHOM Chair Knez on the results of the Slovenian Presidency in the field of Human Rights	DROI
48	24.01	Chairman of the OSCE Working Group Bergant on the activities of ODIHR	DROI
49	26.02	COEST Chair Ambassador Bavdaž-Kuret , introductory statement	10th EU-Ukraine PCC, Brussels
50	24.06	COEST Chair Ambassador Bavdaž-Kuret , introductory statement	10th EU-Russia PCC, Brussels
51	09.06	COARM Chair Bukinac-Cimperšek on the European code of conduct on arms exports	SEDE
52	24.06	COAFR Chair Novak on Zimbabwe	DEVE
53	25.06	COWEB Chair (Brussels) Sedar	15th EU-Albania IPM, Brussels
54	29.04	EEA/EFTA WG Chair Ambassador Drofenik , introductory statement	30th EU-EEA JPC, Reykjavik (Iceland)
55	30.04	SI Ambassador in Buenos Aires Vivod , introductory statement	Euro-Latin American Parliamentary Assembly, Lima (Peru)
56	21.05	SI Permanent Representative to the Council of Europe Ambassador Bole , introductory statement	6th EU-Mexican JPC, Strasbourg
57	28.05	COAFR Counsellor Grgiè on Human Rights in Zimbabwe after the elections	DEVE
58	10.07	President Sarkozy : Presentation of the French Presidency programme	EP Plenary, Strasbourg
59	10.09	President Sarkozy on the situation in Georgia and the results of the European Council	Leaders of Political Groups and European Parliament President Pöttering, Paris
60	21.10	President Sarkozy on the results of the European Council	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
61	09.12	President Sarkozy - preparation of the European Council	Leaders of Political Groups and European Parliament President Pöttering, Paris
62	16.12	President Sarkozy on the results of the European Council and the French Presidency	EP Plenary, Strasbourg
63	15.07	FM Kouchner and State Secretary Jouyet on the priorities of the French Presidency	AFET
64	01.09	FM Kouchner and State Secretary Jouyet on the results of the European Council (Situation in Georgia)	EP Plenary, Brussels
65	15.07	MoD Morin on the priorities of the French Presidency (ESDP)	AFET
66	02.12	MoD Morin on the results of the French Presidency (ESDP)	AFET
67	20.05	State Secretary Jouyet on the Presidency Programme	Conference of Presidents, Strasbourg
68	08.07	State Secretary Jouyet on the stabilisation of Afghanistan	EP Plenary, Strasbourg
69	09.07	State Secretary Jouyet on the situation in China, The Commission's 2007 enlargement strategy paper, Palestinian prisoners in Israel and Situation in Zimbabwe	EP Plenary, Strasbourg
70	20.08	State Secretary Jouyet on the situation in Georgia ("in camera")	AFET
71	03.09	State Secretary Jouyet on the Evaluation of EU sanctions as part of the EU's actions and policies in the area of human rights	EP Plenary, Brussels
72	16.09	State Secretary Jouyet on the results of GAERC	AFET
73	23.09	State Secretary Jouyet on sea piracy	EP Plenary, Brussels
74	24.09	State Secretary Jouyet on the preparations of the EU-India summit	EP Plenary, Brussels
75	08.10	State Secretary Jouyet on the preparations of the European Council and the situation in Belarus	EP Plenary, Brussels
76	14.10	State Secretary Jouyet on the results of GAERC	AFET
77	21.10	State Secretary Jouyet on EU-Russia relations and an OQ on Democracy, Human Rights and PCA EU/Vietnam	EP Plenary, Strasbourg
78	21.10	State Secretary Jouyet	Conference of Presidents
79	22.10	State Secretary Jouyet on the Stabilisation and Association Agreement between the EC and Bosnia and Herzegovina	EP Plenary, Strasbourg
80	19.11	State Secretary Jouyet on the response of the EU to the deteriorating situation in the east of DR Congo and OQ on convention on cluster munitions	EP Plenary, Strasbourg
81	20.11	State Secretary Jouyet on the results of GAERC	AFET
82	03.12	State Secretary Jouyet on the preparations of the European Council, Israel's participation in Community programmes and Arms exports (Code of Conduct)	EP Plenary, Strasbourg
83	09.12	State Secretary Jouyet on the results of GAERC	AFET
84	17.12	State Secretary Yade on the annual report on Human Rights	EP Plenary, Strasbourg
85	16.07	PSC chair Roger on the priorities of the French Presidency (ESDP)	SEDE
86	08.12	Deputy PSC chair Chabert and COARM chair Brunet on the results of the French Presidency (ESDP)	SEDE

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
87	16.07	COHOM chair Pellet on the priorities of the French Presidency in the field of Human Rights	DROI
88	04.11	COHOM chair Pellet on the annual report on Human Rights	DROI
89	08.12	COHOM chair Pellet on the results of the French Presidency and the human rights dialogue with China	DROI
90	16.10	COEST chair Lefebvre	EU-Russia IPM delegation
91	6-7.10	Deputy COEST chair Butler	9th EU/Azerbaijan PCC
92	13.10	Deputy COEST chair Butler on Turkmenistan	DROI
93	04.11	Deputy COEST chair Butler	31st EEA JPC (EEE), Brussels
94	10.09	Counsellor for Armaments Le Goff , French Perm. Rep.	SEDE
95	24.09	MaMa chair Rabia and MOG chair Rogge , French Perm. Rep.	Middle East WG and EMPA
96	22.10	Deputy Director of Western Europe Millet on the state of play between the EU and Moldova within ENP	Delegation to the EU-Moldova PCC
97	05.11	Director for European Cooperation Menat , MFA, Paris	EP-Montenegro IPM
98	25-26.11	Counsellor Charbonnier , French Perm. Rep.	2nd EP/Serbia IPM, Belgrade

II. Presidency appearances as part of the 2006 I.I.A. (joint consultation meetings on the financing of CFSP)¹⁴²:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	27.02	PSC chair Ipavic	AFET/BUDG bureaux, EP
2	28.05	PSC chair Ipavic	AFET/BUDG bureaux, EP
3	14.07	PSC chair Roger	AFET/BUDG bureaux, EP
4	09.10	PSC chair Roger	AFET/BUDG bureaux, EP
5	04.12	Deputy PSC chair Chabert	AFET/BUDG bureaux, EP

¹⁴² Minimum five meetings per year required according to the 2006 I.I.A. OJ C 139, 14.06.2006, p. 1

III. SG/HR Solana:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
EP- appearances:			
1	30.01	SG/HR Solana on Iran and Gaza	Mini Plenary, Brussels
2	08.04	SG/HR Solana tour d'horizon on CFSP/ESDP	AFET
3	04.06	SG/HR Solana on the annual CFSP report and the annual ESS/ESDP report	Mini Plenary, Brussels
4	10.09	SG/HR Solana tour d'horizon on CFSP/ESDP	AFET
5	05.11	SG/HR Solana tour d'horizon on CFSP/ESDP	AFET
Special Committee meetings:			
6	23.01	Meeting of the Special Committee on access to classified documents	JL
7	27.02	Meeting of the Special Committee on access to classified documents	JL
8	28.05	Meeting of the Special Committee on access to classified documents	JL
9	17.09	Meeting of the Special Committee on access to classified documents	JL
10	10.12	Meeting of the Special Committee on access to classified documents	JL
Meetings with EP President:			
11	06.03	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
12	11.06	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL
13	08.10	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
14	10.12	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL

IV. Informal working lunches between members of the PSC and AFET, SEDE and DROI chairs:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	06.05	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	JL
2	14.10	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	EP

V. European Union Special Representatives (EUSRs):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	23.01	EUSR for FYROM Fouéré	AFET
2	29.01	EUSR for the Middle East Otte	Delegation for relations with the Palestinian Legislative Council
3	25.02	EUSR for the Middle East Otte	AFET
4	27.03	EUSR for Sudan Brylle	AFET

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
5	03.04	EUSR for Central Asia Morel	AFET
6	24.06	EUSR for South Caucasus Semneby	AFET
7	14.07	EUSR for the African Union Vervaeke	AFET
8	09.09	EUSR for Bosnia and Herzegovina Lajcak	AFET
9	11.09	EUSR for Central Asia Morel	Delegation for relations with Central Asia
10	16.09	EUSR for Kosovo Feith ("in camera")	WG on Western Balkans + SEDE members
11	06.10	EUSR for Moldova Mizei	AFET
12	04.11	EUSR for the African Union Vervaeke	AFET
13	10.11	EUSR for Sudan and EUFOR Chad/RCA Brylle	AFET

VI. EU special envoy for Burma/ Myanmar, Fassino

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	02.04	EU special envoy for Burma/ Myanmar, Fassino on Human rights and development in Burma/Myanmar	DROI

VII. European Union Military Committee (EUMC):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	28.02	Exchange of views with chairman of EUMC General Bentégeat	SEDE
2	23.07	Informal EUMC lunch with SEDE chair von Wogau	JL

VIII. Senior Council Secretariat officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.01	SG/HR PR for Human Rights Kionka on the follow up to the Valenciano report on Human Rights dialogues	DROI
2	21.01	Director General Cooper on Iran nuclear file ("in camera")	AFET enlarged bureau
3	24.01	Director DG E VIII Arnould on European Security and Defence College	SEDE
4	14.02	DG EUMS General Leakey on the ESDP mission in Chad/RCA	SEDE
5	14.02	Deputy Director of DG E VIII "Defence" Silveira Reis on the use of satellites in space for security purposes	SEDE workshop "Space Policy and ESDP"

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
6	06.03	SG/HR PR for Parliamentary Affairs (CFSP) Matthiessen	SEDE workshop: "The future of the European Security Strategy: towards a White Book on European Defence"
7	31.03	Policy Unit Director Schmid on climate change and international security	SEDE
8	31.03	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on fight against terrorism	SEDE
9	07.04	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on "Public provocation to commit terrorist offences"	LIBE; Round Table with National Parliaments
10	27.05	SG/HR PR for Human Rights Kionka on HR situation in China	DROI
11	11.06	Director General Cooper ("in camera")	WG on Middle East
12	24.06	General Joana , Special Adviser of SG/HR for African peacekeeping capabilities	AFET - workshop on "The African Peace and Security Architecture"
13	25.06	Director DGE IX Leinonen on civilian crisis management	SEDE
14	26.06	PR on non-proliferation of WMD Giannella on non proliferation issues and the implementation of the Action Plan on WMD ("in camera")	SEDE
15	09.10	Policy Unit Director Schmid	Delegation for relations with Belarus
16	15.10	Director DG E VIII Arnould and Captain Breijo Claur on piracy and EU NAVCO	SEDE
17	03.11	DG EUMS General Leakey on EUFOR Chad/RCA	SEDE
18	10.11	SG/HR PR for Human Rights Kionka on mainstreaming Human Rights and Gender in ESDP	SEDE
19	13.11	CPCC director Klompenerhouwer on the CPCC and civilian ESDP missions, in particular in Georgia and Kosovo	SEDE
20	13.11	Policy Unit Director Schmid on the European Security Strategy	SEDE
21	08.12	SG/HR PR for Human Rights Kionka on the human rights dialogue with China	DROI

IX. Other senior officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.01	Executive Director of EDA Weis on the activities of the EDA	SEDE
2	06.03	Director of EU ISS Vasconcelos	SEDE workshop: "The future of the European Security Strategy: towards a White Book on European Defence"

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
3	27.03	Researcher at EU ISS Posch with an analysis of the result of the legislative elections in Iran	Delegation for relations with Iran
4	26.06	SATCEN director Asbeck on Space-based observation and space-based intelligence ("in camera")	SEDE
5	10.09	Executive Director of EDA Weis - exchange of views on capabilities needed for ESDP operations	SEDE
6	10.09	Researcher at EU ISS Kehoane - exchange of views on capabilities needed for ESDP operations	SEDE
7	04.11	Researcher at EU ISS Helly	AFET

X. EP delegation visits to third countries (supported by the Council)¹⁴³:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	15.03	Briefing by the local Presidency (FR) and support with the programme	Qatar and Oman (15-22/3)
2	28.04	Dinner briefing by the French Ambassador, Mr Koetschet , and support with the programme	Afghanistan (26/4-1/5)
3	29.04	Briefing for the EP delegation and intervention at the JPC by Slovenian Ambassador in Croatia, Mr. Orožen Adamič	EP-Croatia JPC in Opatija, Croatia
4	30.05	Briefing for the EP delegation by Slovenian Ambassador in Israel, Mr. Sovič	Tel Aviv, Israel
5	21.07	Meeting at the French Embassy	New Zealand (19-26/7)
6	05.09	Briefing by the Presidency	Angola
7	17-19.09	Meeting with the French Ambassador in Turkey, Mr Emié	Turkey (17-19/9)
8	11-12.10	Intervention by the French Ambassador in Jordan, Mr Gauer	EuroMed extraordinary meeting in Jordan
9	16.10	Participation of Mr Lefebvre , FR Perm. REP.	Preparatory meeting of the EU-Russia delegation visit to Russia (24-25/10)
10	25.10	Briefing by the French Ambassador in Nepal	EP/ South Asia IPM (24/10-2/11)
11	27-21.10	Meeting with the French Ambassador, Mr Parfait	6th EU/Mexico JPC (27-31/10)
12	29.10	Breakfast briefing by the French Ambassador, Mr Decherf	Djibouti (29-30/10)
13	End October	Breakfast briefing by the French Ambassador, Mr Gompertz	Ethiopia
14	24.11	Breakfast briefing by the French Ambassador, Mr Emié	AFET in Turkey (24-25/11)

¹⁴³ This listing is not exhaustive.

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
15	27.11	Briefing by the French Ambassador, Mr Emié	60th EU-Turkey JPC in Ankara
16	26-28.11	French Ambassador, Mr Valero	5th EU-FYROM JPC in Skopje

III LISA

ÜVJP 2008. aasta eelarve – kulukohustuste assigneeringud

Nõukogus 2008. aastal võetud meetmed:

	€
19.0301 Rahu ja julgeoleku järelevalve ning teostamine	
2008/736/ÜVJP (EUMM Georgia - 19.0301)	31,000,000.00
2008/759/ÜVJP (EUMM Georgia - 19.0301)	4,000,000.00
2008/862/ÜVJP (EUBAM Rafah - 190301)	2,500,000.00
19.0302 Massihävitusrelvade leviku tõkestamine ja desarmeerimine	
2008/113/ÜVJP (Päritolu kindlakstegemist käsitlev rahvusvaheline vahend - 19.0302)	299,825.00
2008/230/ÜVJP (ELi relvaekspordi toimimisyjuhend - 19.0302)	384,000.00
2008/307/ÜVJP (WHO - 19.0302)	2,105,000.00
2008/314/ÜVJP (IAEA IV - 19.0302)	7,703,000.00
2008/368/ÜVJP (ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 1540 II - 19.0302)	475,000.00
2008/487/ÜVJP (Miinide keelustamise konventsioon - 19.0302)	1,070,000.00
2008/588/ÜVJP (Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsioon CTBTO III-19.0302)	2,316,000.00
2008/858/ÜVJP (Bioloogiliste ja toksiliste relvade konventsioon BTWC)	1,400,000.00
19.0303 Konfliktide lahendamine ja muud stabiliseerimismeetmed	
2008/124/ÜVJP (EJKP õigusriigi missioon Kosovos - 19.0303)	120,000,000.00
2008/450/ÜVJP (Ühine kontrollkomisjon JCC 2008 - 19.0303) - 223,000	215,000.00
2008/480/ÜVJP (EUJUST LEX Iraq - 19.0303)	7,200,000.00
2008/491/ÜVJP (EUSEC Congo - 19.0303)	8,450,000.00
2008/901/ÜVJP Gruusia konflikti käsitlev sõltumatu rahvusvaheline teabekogumissioon	1,600,000.00
19.0304 Erakorralised meetmed	
19.0305 Ettevalmistavad meetmed ja järelmeetmed	
Ettevalmistav meede Gruusia – 19.0305	470,000.00
Üldiste kulukohustuste auditid	420,000.00
Hindamised	160,000.00
19.0306 Euroopa Liidu eriesindajad	
2008/106/ÜVJP (ELi eriesindaja Moldovas - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	1,310,000.00
2008/107/ÜVJP (ELi eriesindaja Kesk-Aasias - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	1,100,000.00
2008/108/ÜVJP (ELi eriesindaja Ida-Aafrika järvede piirkonnas - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	1,370,000.00
2008/110/ÜVJP (ELi eriesindaja Sudaanis - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	2,000,000.00
2008/123/ÜVJP (ELi eriesindaja Kosovos - 19.0306)	380,000.00
2008/129/ÜVJP (ELi eriesindaja endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	645,000.00
2008/130/ÜVJP (ELi eriesindaja Bosnias ja Hertsegoviinas - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	2,900,000.00
2008/131/ÜVJP (ELi eriesindaja Afganistanis - 19.0306) (pikendamine 3 kuuks)	975,000.00
2008/132/ÜVJP (ELi eriesindaja Lõuna-Kaukaasias - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	2,800,000.00
2008/133/ÜVJP (ELi eriesindaja Lähis-Idas - 19.0306) (pikendamine 12 kuuks)	1,300,000.00
2008/481/ÜVJP (ELi eriesindaja Afganistanis - 19.0306)	678,000.00
2008/612/ÜVJP (ELi eriesindaja Afganistanis - 19.0306)	2,300,000.00
2008/760/ÜVJP (ELi eriesindaja Gruusias - 19.0306)	390,000.00
2008/898/ÜVJP ELi eriesindaja Aafrika Liidu juures	1,850,000.00
19.0307 Politseimissioonid	
2008/112/ÜVJP (SSR Guinea Bissau - 19.0307)	5,650,000.00
2008/134/ÜVJP (EUPOL COPPS - 19.0307)	5,000,000.00
2008/482/ÜVJP (EUPOL COPPS - volituste pikendamine - 19.0307)	1,000,000.00
2008/485/ÜVJP (EUPOL RD Congo - 19.0307)	6,920,000.00
2008/643/ÜVJP (EUPOL Afghanistan-19.0307) €64.000.000	45,000,000.00
2008/ /ÜVJP EUPOL COPPS	6,200,000.00
2008/890/ ÜVJP EUPM BiH €12.400.000	5,838,560.00

Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu aastaaruanne Euroopa Parlamendile ÜVJP peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta – 2008

2009 — 76 p. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-824-2449-0

ISSN 1831-1113

DOI 10.2860/22582

QC-AG-09-001-ET-C

ÜVJP

www.consilium.europa.eu

